

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

**Strasbūrā, 2024. gada 24. aprīlī
(OR. en)**

**2021/0426 (COD)
LEX 2324**

**PE-CONS 102/1/23
REV 1**

**ENER 719
ENV 1550
TRANS 629
ECOFIN 1437
RECH 574
CODEC 2603**

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA PAR ĒKU ENERGOSNIEGUMU (PĀRSTRĀDĀTA REDAKCIJA)

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
DIREKTĪVA (ES) 2024/...**

(2024. gada 24. aprīlis)

**par ēku energosniegumu
(pārstrādāta redakcija)**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 194. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru³,

¹ OV C 290, 29.7.2022., 114. lpp.

² OV C 375, 30.9.2022., 64. lpp.

³ Eiropas Parlamenta 2024. gada 12. marta nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2024. gada 12. aprīļa lēmums.

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES⁴ vairākas reizes ir būtiski grozīta⁵. Tā kā ir jāizdara turpmāki grozījumi, skaidrības labad minētā direktīva būtu jāpārstrādā.
- (2) Saskaņā ar Parīzes nolīgumu, ko 2015. gada decembrī pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) satvaros ("Parīzes nolīgums")⁶, tā Puses ir vienojušās ierobežot globālo vidējās temperatūras pieaugumu krietni zem 2 °C atzīmes salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tiekties temperatūras kāpumu iegrožot līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni. Parīzes nolīguma mērķu sasniegšana ir Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojuma "Eiropas zaļais kurss" ("Eiropas zaļais kurss") pamatuzdevums. Ar atjaunināto nacionāli noteikto devumu, kas 2020. gada 17. decembrī tika iesniegts *UNFCCC* sekretariātam, Savienība apņēmas līdz 2030. gadam savas neto siltumnīcefekta gāzu emisijas visas tautsaimniecības mērogā samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.).

⁵ Sk. IX pielikuma A daļu.

⁶ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (3) Kā izziņots Eiropas zaļajā kursā, Komisija nāca klajā ar savu renovācijas viļņa stratēģiju 2020. gada 14. oktobra paziņojumā “Eiropas Renovācijas vilnis – par zaļākām ēkām, jaunām darbvietām un labāku dzīvi”. Renovācijas viļņa stratēģijā ir izklāstīts rīcības plāns ar konkrētiem regulatīviem, finansēšanas un veicinošiem pasākumiem ar mērķi līdz 2030. gadam ēku energorenovācijas gada rādītāju vismaz divkārtot un veicināt pamatīgu renovāciju, kā rezultātā līdz 2030. gadam tiktu renovēti 35 miljoni ēku vienību un radītas darbvietas būvniecības nozarē. Direktīvas 2010/31/ES pārskatīšana ir viens no līdzekļiem, kas ļaus īstenot renovācijas vilni. Tā arī palīdzēs īstenot iniciatīvu “Jauns Eiropas “Bauhaus””, kas izklāstīta Komisijas 2021. gada 15. septembra paziņojumā “Jaunais Eiropas “Bauhaus”: pieviltība, ilgtspēja, kopība”, un Eiropas misiju “Klimatneitrālas un viedas pilsētas”. Ar iniciatīvu “Jaunais Eiropas “Bauhaus”” ir plānots sekmēt iekļaujošāku sabiedrību, kas veicina ikvienas personas labbūtību, līdzīgi kā vēsturiskā “Bauhaus” kustība, kas veicināja pilsoņu, jo īpaši strādnieku kopienu, sociālo iekļaušanu un labbūtību. Sekmējot apmācību un tīklu veidošanos un izstrādājot vadlīnijas arhitektiem, studentiem, inženieriem un dizaineriem atbilstīgi ilgtspējas, estētikas un iekļautības principiem, iniciatīva “Jaunais Eiropas “Bauhaus”” var radīt iespējas vietējām iestādēm izstrādāt inovatīvus un kultūrā balstītus risinājumus, ar kuriem tiktu veidota ilgtspējīgāka būvētā vide.

- (4) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119⁷ Eiropas tiesību aktos nostiprina mērķrādītāju vēlākais līdz 2050. gadam visas tautsaimniecības mērogā panākt klimatneitralitāti un noteikta saistoša Savienības apņemšanās līdz 2030. gadam iekšzemes siltumnīcefekta gāzu neto emisijas (emisijas, no kurām atskaitīti piesaistījumi) samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.
- (5) Minētos mērķus ir iecerēts īstenot ar tiesību aktu paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, kas izziņota Komisijas 2020. gada 19. oktobra paziņojumā “Komisijas darba programma 2021. gadam. Vitāla Savienība nestabilitātes pilnā pasaulē”. Minētā pakete aptver vairākas rīcībpolitikas jomas, tostarp energoefektivitāti, atjaunīgo enerģiju, zemes izmantošanu, zemes izmantošanas maiņu un mežsaimniecību, enerģijas nodokļus, kopīgus centienus, emisijas kvotu tirdzniecību un alternatīvo degvielu infrastruktūru. Direktīvas 2010/31/ES pārskatīšana ir būtiska minētās paketes daļa. Pamatojoties uz tiesību aktu paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, Komisijas 2022. gada 18. maija paziņojumā “Plāns *REPowerEU*” ietvertajā plānā *REPowerEU* tika ierosināts papildu darbību kopums enerģijas taupīšanai, piegāžu dažādošanai, fosilā kurināmā ātrai aizstāšanai, paātrinot Eiropas pāreju uz tīru enerģiju, un investīciju un reformu pārdomātai apvienošanai. Tajā bija ietverti jauni tiesību aktu priekšlikumi un mērķtiecīgi ieteikumi, ar kuriem varētu palielināt vērienu attiecībā uz energoefektivitāti un enerģijas ietaupījumu. Paziņojumā arī minēti nodokļu pasākumi, kuru mērķis ir radīt stimulus enerģijas ietaupījumiem un samazināt fosilā kurināmā patēriņu.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

- (6) Ēku sektors izlieto 40 % no Savienības enerģijas galapatēriņa un ir atbildīgs par 36 % ar enerģiju saistīto siltumnīcefekta gāzu emisiju, savukārt 75 % Savienības ēku joprojām nav energoefektīvas. Dabaszāzei ir visbūtiskākā nozīme ēku apkurē, un tā veido aptuveni 39 % no enerģijas patēriņa, kuru izmanto telpu apkurei dzīvojamajā sektorā. Nafta ir otrs nozīmīgākais apkurē izmantotais fosilais kurināmais, kas veido 11 %, un ogles veido aptuveni 3 %. Tādēļ energopatēriņa samazinājums saskaņā ar principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/1791⁸ 3. pantā un definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1999⁹ 2. panta 18) punktā, un atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantojums ēku sektorā ir būtiski pasākumi, kas jāveic, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un enerģētisko nabadzību Savienībā. Samazinātam energopatēriņam un pastiprinātam atjaunīgo energoresursu enerģijas, jo īpaši saules enerģijas, izmantojumam ir būtiska nozīme arī Savienības enerģētiskās atkarības mazināšanā no fosilajiem kurināmajiem kopumā un jo īpaši no importa, energoapgādes drošības veicināšanā saskaņā ar plānā *REPowerEU* noteiktajiem mērķiem, tehnoloģiju attīstības veicināšanā, kā arī nodarbinātības un reģionālās attīstības iespēju radīšanā, jo īpaši salās, lauku apvidos un kopienās, kas nav savienotas ar energotīklu.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 (2023. gada 13. septembris) par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (OV L 231, 20.9.2023., 1. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

- (7) Ēkas ir atbildīgas par siltumnīcefekta gāzu emisijām pirms to ekspluatācijas laika, ekspluatācijas laikā un pēc ekspluatācijas laika. 2050. gada redzējums par dekarbonizētu ēku fondu nozīmē, ka ir jāraugās plašāk, nevis tikai uz siltumnīcefekta gāzu emisijām, kas rodas ekspluatācijas laikā, kā tas ir bijis līdz šim. Tāpēc pakāpeniski būtu jāņem vērā visas ēku dzīves cikla emisijas, sākot ar jaunām ēkām. Ēkas ir nozīmīgas materiālu glabātājas, kas daudzas desmitgades kalpo par resursu krātuvēm, un projektēšanas iespējas un materiālu izvēle lielā mērā ietekmē gan jaunu, gan renovētu ēku visa dzīves cikla emisijas. Ēku sniegums visā dzīves ciklā būtu jāņem vērā ne tikai jaunās būvēs, bet arī renovācijā, dalībvalstu nacionālajos ēku renovācijas plānos iekļaujot rīcībpolitikas ar mērķi panākt visa dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu.
- (8) Lai līdz minimumam samazinātu visa ēku dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisijas, ir jādomā par resursefektivitāti un apritīgumu. Tam papildus daļu ēku fonda var pārveidot par īslaicīgu oglekļa piesaistītāju.
- (9) Ēkas visa dzīves cikla globālās sasilšanas potenciāls (GSP) norāda uz ēkas kopējo ietekmi uz emisijām, kas izraisa klimata pārmaiņas. Tas apvieno būvizstrādājumos iemiesotās siltumnīcefekta gāzu emisijas un ekspluatācijas tiešās un netiešās emisijas. Tāpēc prasība aprēķināt jaunu ēku dzīves cikla GSP ir pirmais solis ceļā uz to, lai vairāk tiktu ņemts vērā ēku sniegums visā dzīves ciklā un aprites ekonomika.

- (10) Ēkas rada aptuveni pusi no primāro smalko daļiņu (PM_{2,5}) emisijām Savienībā, kas izraisa priekšlaicīgu nāvi un slimības. Ēku energosnieguma uzlabošana var vienlaicīgi samazināt piesārņotāju emisijas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/2284¹⁰, un tas būtu arī jāpanāk.
- (11) Veicot turpmākus pasākumus, lai uzlabotu ēku energosniegumu, būtu jāņem vērā klimatiskie apstākļi, arī pielāgošanās klimata pārmaiņām, vietējās īpatnības, kā arī telpu mikroklimats un izmakslietderība. Minētajiem pasākumiem nebūtu jāietekmē citas prasības attiecībā uz ēkām, piemēram, ēkas piekļūstamību ugunsdrošību un seismisko drošumu un paredzēto izmantojumu.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

- (12) Ēku energosniegums būtu jāaprēķina, ņemot par pamatu metodoloģiju, ko var diferencēt valsts vai reģionālā mērogā. Minētajai metodoloģijai papildus termiskajiem parametriem būtu jāaptver citi faktori, kuriem ir arvien lielāka nozīme, piemēram, urbānās siltumsalas efektu, apkures un gaisa kondicionēšanas ierīces, atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantojumu, ēku automatizācijas un vadības sistēmas, siltuma atgūšanu no apkārtējā gaisa vai notekūdeņiem, sistēmas balansēšanu, viedos risinājumus, pasīvās apkures un dzesēšanas elementus, aizēnojumu, iekštelpu vides kvalitāti, piemērotu dabisko apgaismojumu un ēkas konstrukciju. Ēku energosnieguma aprēķināšanas metodoloģijas pamatā nevajadzētu būt tikai apkures vai gaisa kondicionēšanas sezonai, bet tajā būtu jāiekļauj ēkas gada energosniegums. Tajā būtu jāņem vērā pastāvošie Eiropas standarti. Metodoloģijai būtu jānodrošina faktisko ekspluatācijas apstākļu atspoguļojums un jādod iespēja izmantot uzskaitīto enerģiju, lai verificētu pareizību un nodrošinātu salīdzināmību, un tās pamatā vajadzētu būt mēnesi, stundu vai par stundu īsākiem laika aprēķina intervāliem. Lai veicinātu atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanu objektā uz vietas un papildus kopīgajam vispārīgajam satvaram, dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, kas vajadzīgi, lai aprēķināšanas metodoloģijā tiktu atzīti un uzskaitīti ieguvumi, ko sniedz atjaunīgo energoresursu enerģijas maksimāla izmantošana objektā uz vietas, arī citiem izmantojumiem, piemēram, elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktiem.

- (13) Dalībvalstīm būtu jānosaka ēku un būves elementu minimālās energosnieguma prasības, lai panāktu izmaksoptimālu līdzsvaru starp iesaistītajām investīcijām un ēkas dzīves cikla laikā ietaupītajām enerģijas izmaksām, neskarot dalībvalstu tiesības noteikt minimālās energosnieguma prasības, kas ir energoefektīvākas par izmaksoptimāliem energosnieguma līmeņiem. Būtu jāparedz, ka dalībvalstis var regulāri pārskatīt savas minimālās ēku energosnieguma prasības, ņemot vērā tehnikas attīstību.

- (14) Fosilais kurināmais joprojām veido divas trešdaļas no ēku siltumapgādei un aukstumapgādei izmantotās enerģijas. Lai dekarbonizētu ēku sektoru, ir ļoti svarīgi, ka fosilais kurināmais no siltumapgādes un aukstumapgādes pakāpeniski tiek izslēgts. Tāpēc dalībvalstīm savos nacionālajos ēku renovācijas plānos būtu jānorāda nacionālās rīcībpolitikas un pasākumi, kuru mērķis ir panākt pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā izmantošanas siltumapgādē un aukstumapgādē. Tām būtu jācenšas pakāpeniski atteikties no autonomiem katliem, kuros izmanto fosilo kurināmo, un, kā pirmo soli, no 2025. gada tiem nebūtu jāparedz finansiāli stimuli autonomu katlu, kuros izmanto fosilo kurināmo, uzstādīšanai, izņemot tos, kas izraudzīti investīcijām pirms 2025. gada saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu, kurš izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241¹¹, un Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu, kuru reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058¹². Joprojām vajadzētu būt iespējai sniegt finansiālus stimulus tādu hibrīdās siltumapgādes sistēmu uzstādīšanai, kurās ir ievērojams atjaunīgās enerģijas īpatsvars, piemēram, katla un saules siltumenerģijas vai siltumsūkņa kombinācijai. Nacionālās rīcībpolitikas un pasākumus, kuru mērķis ir panākt pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā, vajadzētu atbalstīt ar skaidru juridisko pamatu, kas ļauj aizliegt siltumģeneratorus, pamatojoties uz to siltumnīcefekta gāzu emisijām, izmantotā kurināmā veidu vai atjaunīgās enerģijas minimālo daļu, ko izmanto apkurei ēkas līmenī.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp.).

- (15) Mājsaimniecības karstā ūdens ieguve ir viens no galvenajiem enerģijas patēriņa avotiem augstas veiktspējas ēkās. Lielākajā daļā gadījumu, minētā enerģija netiek atgūta. Siltuma ieguve no mājsaimniecības karstā ūdens noteces ēkās varētu būt vienkāršs un izmakslietderīgs enerģijas taupīšanas veids.
- (16) Ēku inženiertehnisko sistēmu energosnieguma prasības būtu jāpiemēro visai ēkā uzstādītajai sistēmai vai sistēmām, nevis atsevišķu komponentu sniegumam; uz tiem attiecas konkrētiem ražojumiem piemērojamie noteikumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/125/EK¹³. Nosakot energosnieguma prasības inženiertehniskajām sistēmām, dalībvalstīm, ja tas ir iespējams un ir piemēroti, būtu jāizmanto saskaņoti instrumenti, jo īpaši pārbaudes un aprēķina metodoloģijas un energosnieguma klases, kas izstrādātas saskaņā ar pasākumiem, ar kuriem īsteno Direktīvu 2009/125/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1369¹⁴, lai nodrošinātu saskaņotību ar attiecīgām iniciatīvām un, cik vien var, mazinātu iespējamu tirgus sadrumstalotību. Pašlaik netiek pietiekami ņemtas vērā enerģijas ietaupījumu tehnoloģijas, kas atmaksājas ļoti īsā laikposmā, piemēram, termostatisko kontroles vārstu uzstādīšana vai nomaina vai siltuma atgūšanu no izplūdes gaisa vai notekūdeņiem. Aplēšot apkures sistēmu, gaisa kondicionēšanas sistēmu, kombinēto telpu apkures un ventilācijas sistēmu, vai kombinēto gaisa kondicionēšanas un ventilācijas sistēmu lietderīgo nominālo jaudu konkrētā ēkā vai ēkas vienībā, būtu jāsaskaita tās pašas sistēmas dažādo ģeneratoru lietderīgā nominālā jauda.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/125/EK (2009. gada 21. oktobris), ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem (OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarkējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp.).

- (17) Šī direktīva neskar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 107. un 108. pantu. Tādēļ šajā direktīvā lietotais termins “stimuls” nebūtu jāinterpretē kā tāds, kas ietver valsts atbalstu.
- (18) Komisijai būtu jāizstrādā salīdzinošās metodoloģijas sistēma izmaksoptimāla minimālo energosnieguma prasību līmeņa aprēķināšanai. Šīs sistēmas pārskatīšanai būtu jādod iespēja aprēķināt sniegumu gan enerģijas, gan emisiju izteiksmē, un tajā būtu jāņem vērā vidiskās un ar veselību saistītās eksternalitātes, kā arī emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas paplašināšana un oglekļa cenas. Dalībvalstīm būtu jāizmanto minētā sistēma, lai salīdzinātu iegūtos rezultātus ar pieņemtajām minimālajām energosnieguma prasībām. Ja pastāv ievērojamas neatbilstības, piemēram, neatbilstības, kas pārsniedz 15 %, starp aprēķinātajiem izmaksoptimālajiem minimālo energosnieguma prasību līmeņiem un spēkā esošajām minimālajām energosnieguma prasībām, dalībvalstīm būtu jāpamato šī neatbilstība vai būtu jāplāno piemēroti pasākumi, lai to samazinātu. Aplēstais ēkas vai būves elementa kalpošanas laiks būtu jānosaka dalībvalstīm, ņemot vērā pašreizējās metodoloģijas un pieredzi, lai noteiktu tipiskus kalpošanas laikus. Dalībvalstīm būtu regulāri jāiesniedz Komisijai minētā salīdzinājuma rezultāti un dati, kas izmantoti minēto rezultātu ieguvei. Minētajiem ziņojumiem būtu jādod Komisijai iespēja novērtēt un ziņot, cik lielā mērā dalībvalstis sasniegušas izmaksoptimālu minimālo energosnieguma prasību līmeni.

- (19) Nozīmīga renovācija, ko veic esošajās ēkās, neraugoties uz to platību, nodrošina iespēju veikt izmakslietderīgus pasākumus, lai palielinātu energosniegumu. Izmakslietderības nolūkā būtu jārada iespēja ierobežot minimālās energosnieguma prasības attiecībā uz tām renovētajām ēkas daļām, kuras ir vissvarīgākās ēkas energosniegumam. Dalībvalstīm būtu jāspēj definēt “nozīmīgu renovāciju” vai nu ēkas norobežojošo konstrukciju virsmas procentu izteiksmē, vai ēkas vērtības izteiksmē. Ja kāda dalībvalsts izvēlas definēt nozīmīgu renovāciju ēkas vērtības izteiksmē, varētu izmantot tādas vērtības kā aktuārā vērtība vai pašreizējā vērtība, ko pamato ar rekonstrukcijas izmaksu, izņemot zemes, uz kuras atrodas ēka, vērtību.
- (20) Vērienīgās Savienības ieceres klimata un enerģētikas jomā nozīmē, ka attiecībā uz ēkām ir vajadzīgs jauns redzējums: bezemisiju ēka ar ļoti zemu enerģijas pieprasījumu, kura nerada oglekļa emisijas uz vietas no fosilajiem kurināmajiem un nerada vispār vai rada ļoti nelielu daudzumu ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju. Visām jaunajām ēkām līdz 2030. gadam vajadzētu būt bezemisiju ēkām, un līdz 2050. gadam esošās ēkas būtu jāpārveido par bezemisiju ēkām.
- (21) Ja tiek pārveidota esoša ēka, to neuzskata par jaunu ēku.

- (22) Ir dažādi varianti, kā apmierināt bezemisiju ēkas enerģētiskās vajadzības: uz vietas vai tuvumā ražota enerģija no tādiem atjaunīgajiem energoresursiem kā saules siltumenerģija, ģeotermālā enerģija, saules fotoelementi, siltumsūkņi, hidroenerģija un biomasas, atjaunīgā enerģija, ko nodrošina atjaunīgās enerģijas kopienas, efektīva centralizēta siltumapgāde un aukstumapgāde un enerģija no citiem bezoglekļa avotiem. Enerģiju, kas iegūta, sadedzinot atjaunīgos kurināmos, uzskata par objektā uz vietas ražotu atjaunīgo energoresursu enerģiju, ja atjaunīgā kurināmā sadedzināšana notiek uz vietas.
- (23) Bezemisiju ēkas var veicināt pieprasījuma puses elastību, piemēram, izmantojot pieprasījuma pārvaldību, elektroenerģijas uzkrāšanu, siltumenerģijas uzkrāšanu un izkliešanu atjaunīgās enerģijas ražošanu, lai atbalstītu uzticamāku, ilgtspējīgāku un efektīvāku energosistēmu.
- (24) Lai panāktu nepieciešamo Savienības ēku fonda dekarbonizāciju, ir vajadzīga plaša mēroga energorenovācija: saskaņā ar pašreizējiem ēku standartiem neefektīvi ir gandrīz 75 % no minētā ēku fonda, turklāt 2050. gadā joprojām stāvēs 85–95 % pašreizējo ēku. Tomēr svērtais ikgadējais energorenovācijas rādītājs joprojām ir zems, proti, aptuveni 1 %. Pašreizējā tempā ēku sektora dekarbonizācija aizņems vairākus gadsimtus. Tāpēc svarīgs šīs direktīvas mērķis ir rosināt un atbalstīt ēku renovāciju, arī pāreju uz bezemisiju siltumapgādes sistēmām. Atbalsts renovācijām komunālajā līmenī, arī veicot rūpnieciskas vai sērijveida renovācijas, sniedz ieguvumus, jo stimulē ēku renovāciju apmēru un pamatīgumu, kā arī nodrošinās, ka ātrāk un par mazākām izmaksām tiek panākta ēku fonda dekarbonizācija. Rūpnieciskie risinājumi būvniecībā un ēku renovācijā ietver daudzpusīgus saliekamus elementus, kas nodrošina dažādas funkcijas, piemēram, izolāciju un enerģijas ražošanu.

- (25) Minimālie energosnieguma standarti ir būtisks regulatīvais rīks, ar ko ierosina esošo ēku renovāciju plašā mērogā, jo tie risina tādus svarīgus renovāciju kavējošus šķēršļus kā pretrunīgas intereses un kopīpašuma struktūras, ko nevar pārvarēt ar ekonomiskiem stimuliem. Minimālo energosnieguma standartu ieviešanas rezultātā pakāpeniski būtu jāizskauž visvājākā snieguma ēkas un pastāvīgi jāuzlabo nacionālais ēku fonds, tādējādi palīdzot sasniegt ilgtermiņa mērķi līdz 2050. gadam panākt dekarbonizētu ēku fondu.
- (26) Savienības līmenī būtu jānosaka minimālie energosnieguma standarti nedzīvojamām ēkām, un tiem vajadzētu būt vērstiem uz visvājākā snieguma nedzīvojamo ēku renovāciju, kurām ir vislielākais dekarbonizācijas un plašāku sociālo un ekonomisko ieguvumu potenciāls un kuras tādēļ ir jārenovē prioritārā kārtā. Turklāt dalībvalstīm savos nacionālajos ēku renovācijas plānos būtu jānosaka konkrēti termiņi nedzīvojamo ēku turpmākai renovācijai. Dažas īpašas situācijas attaisno atsevišķu nedzīvojamo ēku atbrīvošanu no minimālajiem energosnieguma standartiem, jo īpaši plānota ēkas nojaukšana vai nelabvēlīgs izmaksu un ieguvumu novērtējums; nopietnu grūtību gadījumi attaisno atbrīvojumu tik ilgi, kamēr pastāv grūtības. Dalībvalstīm būtu jānosaka stingri kritēriji šādiem atbrīvojumiem, lai izvairītos no nesamērīgas atbrīvoto nedzīvojamo ēku daļas. Minētie kritēriji tām būtu jāpaziņo savos nacionālajos ēku renovācijas plānos un jākompensē atbrīvotās nedzīvojamās ēkas ar līdzvērtīgiem energosnieguma uzlabojumiem citās nedzīvojamo ēku fonda daļās.

- (27) Attiecībā uz dzīvojamām ēkām dalībvalstīm vajadzētu būt rīcības brīvībai izvēlēties rīkus, ar kuriem tās panāk vajadzīgos dzīvojamo ēku fonda uzlabojumus, piemēram, minimālos energosnieguma standartus, tehnisko palīdzību un finansiālā atbalsta pasākumus.
- Dalībvalstīm būtu jāizveido nacionālā trajektorija pakāpeniskai nacionālā dzīvojamo ēku fonda renovācijai saskaņā ar nacionālo ceļvedi un 2030., 2040. un 2050. gada mērķrādītājiem, kas iekļauti dalībvalsts nacionālajā ēku renovācijas plānā, un saskaņā ar nacionālā ēku fonda pārveidi par bezemisiju ēku fondu līdz 2050. gadam. Nacionālajām trajektorijām, sākot no 2030. gada, būtu jāatbilst piecu gadu starpposma mērķrādītājiem attiecībā uz dzīvojamo ēku fonda vidējā primārās enerģijas izmantojuma samazināšanu, nodrošinot līdzīgus centienus visās dalībvalstīs.
- (28) Attiecībā uz pārējo nacionālo ēku fondu dalībvalstis var brīvi izlemt, vai tās vēlas ieviest minimālos energosnieguma standartus, kas izstrādāti valsts līmenī un pielāgoti valsts apstākļiem. Pārskatot šo direktīvu, Komisijai būtu jānovērtē, vai pasākumi, kas noteikti, ievērojot šo direktīvu, nodrošinās pietiekamu progresu virzībā uz pilnībā dekarbonizēta bezemisiju ēku fonda izveidi līdz 2050. gadam, vai arī ir jāievieš papildu pasākumi, piemēram, saistoši minimālie energosnieguma standarti, jo īpaši attiecībā uz dzīvojamām ēkām, lai sasniegtu pieciem gadiem noteiktos mērķrādītājus.

- (29) Minimālo energosnieguma standartu ieviešana būtu jāpapildina ar veicinošu satvaru, kurā ietverta tehniskā palīdzība un finansiālie pasākumi, jo īpaši attiecībā uz mazaizsargātām mājsaimniecībām. Valsts līmenī noteikti minimālie energosnieguma standarti nav “Savienības standarti” valsts atbalsta noteikumu nozīmē, savukārt Savienības mēroga minimālos energosnieguma standartus varētu uzskatīt par šādiem “Savienības standartiem”. Saskaņā ar pārskatītajiem valsts atbalsta noteikumiem dalībvalstis var piešķirt valsts atbalstu ēku renovācijai, lai nodrošinātu atbilstību Savienības mēroga energosnieguma standartiem, līdz minētie Savienības mēroga standarti kļūst obligāti. Tiklīdz standarti ir obligāti, dalībvalstis var turpināt piešķirt valsts atbalstu to ēku un ēku vienību renovācijai, kurām piemērojami Savienības mēroga energosnieguma standarti, ar noteikumu, ka ēku renovācijas mērķis ir augstāks standarts.

- (30) ES taksonomijā, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852¹⁵, ir klasificētas vidiski ilgtspējīgas saimnieciskās darbības visā tautsaimniecībā, arī ēku sektorā. Saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2021/2139¹⁶ (“ES taksonomijas Deleģēto aktu par klimatisko komponentu”) ēku renovācija ir uzskatāma par ilgtspējīgu darbību tad, ja ar to tiek panākts vismaz 30 % enerģijas ietaupījums, attiecībā uz esošu ēku nozīmīgu renovāciju tiek nodrošināta atbilstība minimālajām energosnieguma prasībām vai tiek veikti individuāli pasākumi, kas saistīti ar ēku energosniegumu, piemēram, energoefektivitātes aprīkojuma vai ēku energosnieguma mērīšanas, regulēšanas un vadības instrumentu un ierīču uzstādīšana, tehniskā apkope vai remonts, ja šādi atsevišķi pasākumi atbilst noteiktajiem kritērijiem. Ēku renovācija ar mērķi panākt atbilstību Savienības mēroga minimālajiem energosnieguma standartiem, parasti ir saskaņā ar ES taksonomijas kritērijiem, kas attiecas uz ēku renovācijas darbībām.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

¹⁶ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/2139 (2021. gada 4. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852 papildina, ieviešot tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, un pēc kuriem nosaka, vai konkrētā saimnieciskā darbība nenodara būtisku kaitējumu kādiem citiem vidiskajiem mērķiem (OV L 442, 9.12.2021., 1. lpp.).

- (31) Minimālās energosnieguma prasības esošajām ēkām un būves elementiem jau bija ietvertas aktos pirms šīs direktīvas, un tās būtu jāpiemēro arī turpmāk. Lai gan jaunieviestie minimālie energosnieguma standarti nosaka minimālo energosnieguma līmeni esošajām ēkām un nodrošina neefektīvu ēku renovāciju, esošo ēku un būves elementu minimālās energosnieguma prasības nodrošina, ka veiktā renovācija ir pietiekami pamatīga.

- (32) Ir steidzami jāsamazina ēku atkarība no fosilā kurināmā un jāpaātrina ar šo ēku enerģijas patēriņu saistītie dekarbonizācijas un elektrifikācijas pasākumi. Lai vēlāk varētu izmakslietderīgi uzstādīt saules enerģijas tehnoloģijas, visām jaunajām ēkām jābūt “gatavām saules enerģijai”, tas ir, projektētām tā, lai optimizētu saules enerģijas ražošanas potenciālu, pamatojoties uz objekta saules apstarojumu, nodrošinot saules enerģijas tehnoloģiju uzstādīšanu bez dārgām strukturālām iejaukšanās darbībām. Turklāt dalībvalstīm būtu jānodrošina piemērotu saules enerģijas iekārtu izvietošana jaunās ēkās – gan dzīvojamās, gan nedzīvojamās – un esošās nedzīvojamās ēkās. Saules enerģijas plaša izvērsšana ēkās būtu liels devums, lai efektīvāk pasargātu patērētājus no fosilā kurināmā pieaugošajām un svārstīgajām cenām, samazinātu neaizsargāto iedzīvotāju pakļaušanu augstām enerģijas izmaksām un sniegtu plašākus ieguvumus vidiskajos, ekonomiskajos un sociālajos aspektos. Lai efektīvi izmantotu saules enerģijas iekārtu potenciālu ēkās, dalībvalstīm būtu jānosaka kritēriji saules enerģijas iekārtu izvietošanai ēkās un iespējamie atbrīvojumi no tiem saskaņā ar novērtēto saules enerģijas iekārtu tehnisko un ekonomisko potenciālu un to ēku īpašības, uz kurām attiecas šis pienākums, ņemot vērā tehnoloģiju neitralitātes principu un saules enerģijas iekārtu kombinēšanu ar citiem jumta izmantojumiem, piemēram, zaļajiem jumtiem vai citām ēkas inženiertehniskām iekārtām. Lai praktiski īstenotu pienākumus attiecībā uz piemērotas saules enerģijas iekārtas izvietošanu ēkās, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai attiecīgo robežvērtību savos kritērijos izteikt kā ēkas pamatstāva platību, nevis kā ēkas lietderīgo grīdas platību, ar noteikumu, ka šāda metode atbilst līdzvērtīgai uzstādītajai jaudai, kāda ir piemērotai saules enerģijas iekārtai uz ēkām. Tā kā pienākums – uzstādīt saules enerģijas iekārtas atsevišķās ēkās – ir atkarīgs no dalībvalstu noteiktiem kritērijiem, noteikumi par saules enerģijas nodrošināšanu ēkās nav kvalificējami par “Savienības standartu” valsts atbalsta noteikumu nozīmē.

- (33) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai ar informāciju, atbilstīgām administratīvām procedūrām vai citiem pasākumiem, kas izklāstīti to nacionālajos ēku renovācijas plānos, veicināt piemērotu saules enerģijas iekārtu izvietojumu apvienojumā ar norobežojošo konstrukciju renovāciju, ar ēku inženiertehnisko sistēmu aizstāšanu vai ar elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūras, siltumsūkņu vai ēku automatizācijas un vadības sistēmu uzstādīšanu.
- (34) Attiecībā uz jaukta lietojuma ēkām, kas ietver gan dzīvojamās, gan nedzīvojamās ēku vienības, dalībvalstis var turpināt izvēlēties, vai uzskatīt tās par dzīvojamām vai nedzīvojamām ēkām.
- (35) Saules fotoelementu un saules siltumenerģijas tehnoloģijas, tostarp kombinācijā ar enerģijas uzkrāšanu, būtu jāievieš ātri, lai sniegtu labumu gan klimatam, gan iedzīvotāju un uzņēmumu finansēm.
- (36) Ēku elektrifikācija, piemēram, izvietojot siltumsūkņus, saules enerģijas iekārtas, akumulatorus un uzlādes infrastruktūru, rada izmaiņas ēku ugunsdrošības riskos, kas dalībvalstīm ir jārisina. Attiecībā uz ugunsdrošību autostāvvietās Komisijai būtu jāpublicē nesaistoši norādījumi dalībvalstīm.

- (37) Lai līdz 2050. gadam panāktu ļoti energoefektīvu un dekarbonizētu ēku fondu un esošās ēkas pārveidotu par bezemisiju ēkām, dalībvalstīm saskaņā ar principu “energoefektivitāte pirmajā vietā” būtu jāizstrādā nacionālie ēku renovācijas plāni, kuri aizstās Direktīvas 2010/31/ES 2.a pantā paredzētās ilgtermiņa renovācijas stratēģijas un dalībvalstīm kalpos par vēl spēcīgāku, pilnībā funkcionējošu plānošanas rīku, turklāt tajos lielāka uzmanība būs pievērsta finansējumam un tam, lai ēku renovācijai būtu pieejami darbinieki ar atbilstošām prasmēm. Dalībvalstis var ņemt vērā Prasmju pilnveides paktu, kas izklāstīts Komisijas 2020. gada 1. jūlija paziņojumā “Eiropas Prasmju programma ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai”. Dalībvalstīm savos nacionālos ēku renovācijas plānos būtu jānosprauž nacionālie ēku renovācijas mērķrādītāji. Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 21. panta b) punkta 7) apakšpunktu un veicinošajiem nosacījumiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060¹⁷, dalībvalstīm attiecībā uz nacionālo ēku renovācijas plānu īstenošanu būtu jāsniedz finansēšanas pasākumu izklāsts, kā arī izklāsts par investīciju vajadzībām un administratīvajiem resursiem.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

- (38) Princips “energoefektivitāte pirmajā vietā” ir vispārējs princips, un to vajadzētu ievērot visos sektoros, neaprobežojoties tikai ar energosistēmu, un visos līmeņos. Tas ir definēts Regulas (ES) 2018/1999 2. panta 18) punktā un nozīmē, ka enerģētikas plānošanā un politikā un investīciju lēmumos maksimāli tiek ņemti vērā alternatīvi izmaksefektīvi energoefektivitātes pasākumi, ar ko enerģijas pieprasījumu un energoapgādi padara efektīvāku, jo īpaši ar tādiem līdzekļiem kā izmaksefektīvs enerģijas galapatēriņa ietaupījums, pieprasījuma reakcijas iniciatīvas un efektīvāka enerģijas pārveide, pārvade un sadale, kas vienlaikus joprojām nodrošina minēto lēmumu mērķu sasniegšanu. Tādēļ šis princips ir vienlīdz svarīgs attiecībā uz ēku energosnieguma uzlabošanu un ir uzsvērts Renovācijas viļņa stratēģijā kā viens no galvenajiem principiem ēku renovācijai laikposmā līdz 2030. un 2050. gadam. Kā noteikts Komisijas Ieteikumā (ES) 2021/1749¹⁸, labāka veselība un labbūtība ir viens no galvenajiem līdzīguvumiem, ko sniedz principa “energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošana ēku energosnieguma uzlabošanai.
- (39) Lai nodrošinātu, ka Savienības darbaspēks ir pilnībā sagatavots aktīvi strādāt pie Savienības klimata mērķu sasniegšanas, dalībvalstīm būtu jāveicina nepietiekami pārstāvēto grupu apmācība un nodarbinātība būvniecības un ēku nozarē.
- (40) Lai nodrošinātu plānu salīdzināmību, nacionālajiem ēku renovācijas plāniem vajadzētu būt balstītiem uz saskaņotu veidni. Lai nodrošinātu vajadzīgo vērienīgumu, Komisijai būtu jānovērtē nacionālo ēku renovācijas plānu projekti un jāsniedz ieteikumi dalībvalstīm.

¹⁸ Komisijas Ieteikums (ES) 2021/1749 (2021. gada 28. septembris) par principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”: no principiem pie prakses – Vadlīnijas un piemēri principa ieviešanai lēmumu pieņemšanā enerģētikas nozarē un ārpus tās (OV L 350, 4.10.2021., 9. lpp.).

- (41) Nacionālajiem ēku renovācijas plāniem vajadzētu būt cieši saistītiem ar Regulā (ES) 2018/1999 paredzētajiem integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem, un par progresu nacionālo mērķrādītāju sasniegšanā un nacionālo ēku renovācijas plānu devumu nacionālo un Savienības mērķrādītāju sasniegšanā būtu jāziņo Regulā (ES) 2018/1999 paredzētās divgadu ziņošanas ietvaros. Ņemot vērā to, ka ir steidzami jākāpina renovācijas apjomi, balstoties uz stabiliem nacionālajiem ēku renovācijas plāniem, būtu jānosaka pēc iespējas drīzāks pirmā nacionālā ēku renovācijas plāna iesniegšanas datums. Turpmākie nacionālie ēku renovācijas plāni būtu jāiesniedz kā daļa no integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem un to atjauninājumiem, kas nozīmē, ka otrais nacionālā ēku renovācijas plāna projekts 2028. gadā būtu jāiesniedz kopā ar otro integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektu.
- (42) Pakāpeniska pamatīga renovācija var būt risinājums, ar ko novērst augstās sākotnējās izmaksas un sarežģījumus, ar kuriem iedzīvotāji var saskarties, ja renovācija tiek veikta vienā piegājienā, un var ļaut īstenot mazāk traucējošus un finansiāli iespējamākus renovācijas pasākumus. Tomēr šāda pakāpeniska pamatīga renovācija ir rūpīgi jāplāno, lai izvairītos no tā, ka viens renovācijas posms liek šķēršļus turpmāko posmu īstenošanai. Viena posma pamatīga renovācija var būt izmakslietderīgāka un radīt mazāk ar renovāciju saistītu emisiju nekā pakāpeniska renovācija. Renovācijas pases kalpo par skaidru pakāpeniskas pamatīgas renovācijas ceļvedi, un tādējādi tās īpašniekiem un investoriem palīdz labāk plānot veicamo darbību termiņus un tvērumu. Tāpēc visās dalībvalstīs būtu jāveicina renovācijas pasu izmantošana, un tās būtu jāpadara pieejamas ēku īpašniekiem kā brīvprātīgs rīks. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka renovācijas pases nerada nesamērīgu slogu.

- (43) Pastāv zināma sinerģija starp renovācijas pasēm un energosnieguma sertifikātiem, jo īpaši attiecībā uz ēkas pašreizējā snieguma novērtējumu un ieteikumiem tā uzlabošanai. Lai visefektīvāk izmantotu minēto sinerģiju un samazinātu ēku īpašnieku izmaksas, dalībvalstīm būtu jāvar atļaut to, ka renovācijas pasi un energosnieguma sertifikātu kopīgi sagatavo viens un tas pats eksperts un ka tos izdod kopā. Šādas kopīgas sagatavošanas un izdošanas gadījumā renovācijas pasei būtu jāaizstāj energosnieguma sertifikātā sniegtie ieteikumi. Tomēr vajadzētu būt iespējai energosnieguma sertifikātu saņemt bez renovācijas pases.
- (44) Ilgtermiņa renovācijas līgumi ir svarīgs instruments pakāpeniskas renovācijas stimulēšanai. Dalībvalstis var ieviest mehānismus, kas ļauj noslēgt ilgtermiņa renovācijas līgumus dažādos pakāpeniskās renovācijas posmos. Kad dažādos renovācijas posmos kļūst pieejami jauni un efektīvāki stimuli, piekļuvi minētajiem jaunajiem stimuliem var nodrošināt, ļaujot saņēmējiem pāriet uz jauniem stimuliem.

- (45) Jēdziens “pamatīga renovācija” Savienības tiesībās vēl nav definēts. Lai sasniegtu ilgtermiņa redzējumu attiecībā uz ēkām, pamatīga renovācija būtu jādefinē kā renovācija, ar kuru ēkas pārveido par bezemisiju ēkām, bet pirmajā posmā tā ir renovācija, kas ēkas pārveido par gandrīz nulles enerģijas ēkām. Šīs definīcijas mērķis ir palielināt ēku energosniegumu. Pamatīga renovācija energosnieguma vajadzībām var būt arī lieliska iespēja pievērsties tādiem citiem aspektiem kā iekštelpu vides kvalitāte, mazaizsargātu māsaimniecību dzīves apstākļi, tiekšanās uz lielāku klimatnoturību un lielāku noturību pret katastrofu riskiem, arī seismisko noturību, ugunsdrošība, bīstamu vielu, arī azbesta, aizvākšana un piekļūstamība personām ar invaliditāti.
- (46) Lai veicinātu pamatīgu renovāciju, kas ir viens no Renovācijas viļņa stratēģijas mērķiem, dalībvalstīm tā būtu jāatbalsta ar lielāku finansiālo un administratīvo atbalstu.
- (47) Dalībvalstīm būtu jāatbalsta esošo ēku energosnieguma uzlabojumi, kas veicina pienācīga iekštelpu vides kvalitātes līmeņa panākšanu, aizvācot azbestu un citas kaitīgas vielas, nepieļaujot kaitīgu vielu nelikumīgu aizvākšanu un veicinot atbilstību spēkā esošajiem tiesību aktiem, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām 2009/148/EK¹⁹ un (ES) 2016/2284²⁰.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/148/EK (2009. gada 30. novembris) par darba ņēmēju aizsardzību pret risku, kas saistīts ar pakļaušanu azbesta iedarbībai darba vietā (OV L 330, 16.12.2009., 28. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

- (48) Integrētas rajonu vai apkaimju pieejas palīdz palielināt izmakslietderību renovācijām, kas jāveic telpiski saistītām ēkām, piemēram, mājokļu blokiem. Šādu pieeju piemērošana renovācijām piedāvā plaša mēroga risinājumu klāstu.
- (49) Paredzams, ka elektroenerģijas sistēmas dekarbonizācijā un efektivitātē izšķiroša nozīme būs elektrotransportlīdzekļiem, proti, tie nodrošinās elastības, balansēšanas un uzkrāšanas pakalpojumus, jo īpaši ar agregēšanas palīdzību. Šis elektrotransportlīdzekļu potenciāls tiks integrētiem elektroenerģijas sistēmā un stiprināt sistēmas efektivitāti un atjaunīgo energoresursu elektroenerģijas turpmāku absorbciju būtu pilnīgi jāizmanto. Runājot par ēkām, uzlāde ir īpaši svarīga, jo ēkas ir vieta, kur elektrotransportlīdzekļi stāv regulāri un ilgstoši. Lēna uzlāde ir ekonomiska, un uzlādes punktu uzstādīšana privātās telpās var nodrošināt attiecīgajai ēkai vajadzīgās enerģijas uzkrāšanu un viedās uzlādes pakalpojumu un divvirzienu uzlādes integrāciju un sistēmas integrācijas pakalpojumus kopumā.
- (50) Apvienojumā ar lielāku atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas īpatsvaru elektrotransportlīdzekļi rada mazāk siltumnīcefekta gāzu emisiju. Elektrotransportlīdzekļi ir svarīgs elements pārejā uz tīru enerģiju, kas balstīta uz energoefektivitātes pasākumiem, alternatīvām degvielām, atjaunīgo energoresursu enerģiju un inovatīviem enerģētiskās elastības pārvaldības risinājumiem. Lai sekmētu uzlādes infrastruktūras izveidi dzīvojamo un nedzīvojamo ēku autostāvvietās, iedarbīgs līdzeklis var būt būvnormatīvi, ar kuriem ievieš mērķorientētas prasības. Dalībvalstīm būtu jātiecas novērst tādus šķēršļus kā pretrunīgas intereses un administratīvie sarežģījumi, ar kuriem atsevišķi īpašnieki sastopas, mēģinot savā stāvvietas vietā uzstādīt uzlādes punktu.

- (51) Priekšlaicīgi ievilkti kabeļi un ierīkoti kabeļkanāli atviegļina uzlādes punktu ātru izvietošanu pēc vajadzības vajadzīgajā vietā. Jau gatava infrastruktūra samazinās uzlādes punktu uzstādīšanas izmaksas atsevišķiem īpašniekiem un nodrošinās elektrotransportlīdzekļu lietotājiem piekļuvi uzlādes punktiem. Savienības līmeņa elektromobilitātes prasību noteikšana attiecībā uz stāvvietas vietu priekšlaicīgu aprīkošanu un uzlādes punktu uzstādīšanu ir iedarbīgs līdzeklis, kā tuvākajā nākotnē veicināt elektrotransportlīdzekļus, vienlaikus paverot iespējas tālākai attīstībai vidējā un ilgā termiņā par zemākām izmaksām. Ja tas ir tehniski iespējams, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka uzlādes punkti ir pieejami personām ar invaliditāti.
- (52) Viedā uzlāde un divvirzienu uzlāde dod iespējas integrēt ēku energosistēmas. Energosistēmas integrācijai ir ļoti svarīgi, lai uzlādes punkti būtu izveidoti vietās, kur elektrotransportlīdzekļi parasti stāv ilgāku laiku, piemēram, cilvēku dzīvesvietas vai darbavietas stāvvietās, tālab ir jānodrošina viedās uzlādes funkcijas. Ja divvirzienu uzlāde elektrotransportlīdzekļos un elektrosistēmā kopumā veicinātu plašāku atjaunīgās elektroenerģijas izmantojumu, būtu jādara pieejama arī šāda funkcija.

- (53) Zaļās mobilitātes veicināšana ir svarīga Eiropas zaļā kursa daļa, un ēkām var būt svarīga loma nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšanā ne tikai elektrotransportlīdzekļu, bet arī velosipēdu uzlādes aspektā. Pāreja uz aktīvu mobilitāti, piemēram, velotransportu, var ievērojami samazināt transporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas. Palielinoties ar elektroenerģiju darbināmu velosipēdu un citu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 168/2013 4. pantā²¹ minēto L kategorijas transportlīdzekļu tipu tirdzniecībai un lai atvieglotu uzlādes punktu uzstādīšanu vēlākā posmā, būtu jāpieprasa veikt kabeļu iepriekšēju ievilkšanu vai kabeļkanālu iepriekšēju ierīkošanu jaunās dzīvojamās ēkās un, ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams, dzīvojamās ēkās, kurās veic nozīmīgu renovāciju. Kā noteikts Komisijas 2020. gada 17. septembra paziņojumā “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā” (“klimata mērķrādītāja plāns”), tīra un efektīva privātā un sabiedriskā transporta, piemēram, velotransporta, modālā īpatsvara palielināšana krasi samazinās transporta radīto piesārņojumu un sniegs būtiskus ieguvumus atsevišķiem iedzīvotājiem un kopienām. Nozīmīgs šķērslis velotransporta ieviešanai ir velosipēdu stāvvietas vietu trūkums gan dzīvojamās, gan nedzīvojamās ēkās. Pāreju uz tīrāku mobilitāti var sekmīgi atbalstīt ar Savienības prasībām un valsts būvnormatīviem, proti, nosakot prasības attiecībā uz minimālo vietu skaitu velosipēdu stāvvietās, un ar velosipēdu stāvvietas vietu un saistītās infrastruktūras izbūvi apgabalos, kur velosipēdus izmanto mazāk, var panākt velosipēdu plašāku izmantošanu. Prasībai nodrošināt velosipēdu stāvvietas vietas nevajadzētu būt atkarīgai no autostāvvietas vietu pieejamības un nodrošinājuma vai obligāti tieši saistītai ar tām, jo konkrētos apstākļos to var nebūt. Dalībvalstīm būtu jāļauj palielināt velosipēdu stāvvietas dzīvojamās ēkās, kurās nav autostāvvietas vietu, nodrošinot, ka katrai dzīvojamās ēkas vienībai tiek ierīkotas vismaz divas velosipēdu stāvvietas vietas.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 168/2013 (2013. gada 15. janvāris) par divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļu un kvadriciklu apstiprināšanu un tirgus uzraudzību (OV L 60, 2.3.2013., 52. lpp.).

- (54) Tāpat būtu jāaskaņo digitālā vienotā tirgus un enerģētikas savienības programmas, lai tās kalpotu kopīgiem mērķiem. Energosistēmas digitalizācijas iespaidā enerģētikas nozare piedzīvo straujas pārmaiņas – sākot ar atjaunīgo energoresursu integrāciju un beidzot ar viedtīkliem un viedgata vāvām ēkām. Ēku sektora digitalizācijas kontekstā Savienības savienojamības mērķi un ieceres attiecībā uz lieljaudas sakaru tīklu izvēršanu ir svarīgi viedajiem mājokļiem un labi savienotām kopienām. Būtu vajadzīgi mērķorientēti stimuli, lai veicinātu viedgata vāv sistēmu un digitālu risinājumu izmantošanu būvētajā vidē. Tas pavērtu jaunas energoietāpījumu iespējas, sniedzot patērētājiem precīzāku informāciju par to patēriņa modeļiem un ļaujot sistēmas operatoram efektīvāk pārvaldīt elektrotīklu. Dalībvalstīm būtu jāmudina izmantot ēku analīzei, simulācijai un pārvaldībai paredzētas digitālas tehnoloģijas, lai cita starpā pievērstos pamatīgām renovācijām.
- (55) Lai sekmētu konkurētspējīgu un inovatīvu viedo ēku pakalpojumu tirgu, kas veicina efektīvu enerģijas izmantojumu un atjaunīgo energoresursu enerģijas integrāciju ēkās un atbalsta investīcijas renovācijā, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ieinteresētajām personām ir tieša piekļuve ēku sistēmu datiem. Lai izvairītos no pārmērīgām administratīvajām izmaksām trešām personām, dalībvalstis veicina pakalpojumu un datu apmaiņas pilnīgu sadarbību Savienībā.

- (56) Būtu jāizmanto viedgataavības indikators, lai izmērītu ēku spēju izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un elektroniskās sistēmas nolūkā pielāgot ēku ekspluatāciju iemītnieku un tīkla vajadzībām un uzlabot ēku energoefektivitāti un vispārējo sniegumu. Ar viedgataavības indikatoru būtu jāpalielina ēku īpašnieku un iemītnieku izpratne par to, kāda ir ēku automatizācijas un ēku inženiertehnisko sistēmu elektroniskās uzraudzības vērtība, un būtu jāsniedz pārļieeība ēkas iemītniekiem par faktiskajiem ietaupījumiem, ko nodrošina šāda jauna, uzlabota funkcionalitāte. Viedgataavības indikators ir īpaši noderīgs lielām ēkām ar lielu enerģijas pieprasījumu. Attiecībā uz citām ēkām viedgataavības vērtēšanas sistēmas izmantošanai dalībvalstīm vajadzētu būt fakultatīvai.
- (57) Ēkas digitālais dvīnis ir interaktīva un dinamiska simulācija, kas atspoguļo fiziskas ēkas stāvokli un uzvedību reāllaikā. Iekļaujot reāllaika datus no sensoriem, viedajiem skaitītājiem un citiem avotiem, ēkas digitālais dvīnis sniedz holistisku skatījumu uz ēkas energosniegumu, tostarp enerģijas patēriņu, temperatūru, mitrumu, apdzīvotības līmeni u. c., un to var izmantot, lai uzraudzītu un pārvaldītu ēkas enerģijas patēriņu. Ja ēkas digitāls dvīnis ir pieejams, tas būtu jāņem vērā, jo īpaši attiecībā uz viedgataavības indikatoru.

- (58) Lai sasniegtu 2030. un 2050. gada enerģētikas un klimata mērķrādītājus, ir būtiski, lai būtu piekļuve pietiekamam finansējumam. Ir izveidoti vai pielāgoti Savienības finanšu instrumenti un citi pasākumi, lai sekmētu ēku energosniegumu. Jaunākās iniciatīvas, kuru mērķis ir palielināt finansējuma pieejamību Savienības līmenī, cita starpā ietver pamatkomponentu “Renovācija” Atvēršanas un noturības mehānismā, jo īpaši plānu *REPowerEU*, un Sociālo klimata fondu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/955²².
- (59) Savienības finanšu instrumenti būtu jāizmanto, lai šīs direktīvas mērķus varētu praktiski realizēt, tomēr neaizvietojošā valsts pasākumus. Konkrēti, ņemot vērā vajadzīgo renovācijas centienu mērogu, tie būtu jāizmanto, lai nodrošinātu piemērotus un novatoriskus finansēšanas līdzekļus, ar ko sekmē investīcijas ēku energosniegumā. Tiem varētu būt svarīga nozīme, lai attīstītu valsts, reģionālus un vietējus energoefektivitātes fondus, instrumentus un mehānismus, kas sniedz tādas finansēšanas iespējas privātpašniekiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un energoefektivitātes pakalpojumu uzņēmumiem.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.).

- (60) Finanšu mehānismiem, iniciatīvām un finanšu iestāžu mobilizēšanai ēku energorenovācijas vajadzībām nacionālajos ēku renovācijas plānos būtu jāieņem centrālā loma, un dalībvalstīm tie būtu aktīvi jāveicina. Šādiem pasākumiem būtu jāietver energoefektīvu hipotekāro kredītu veicināšana sertificētai energoefektīvai ēku renovācijai, publisko struktūru investīciju veicināšana energoefektīvā ēku fondā, piemēram, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerības vai energosnieguma līgumus vai samazinot investīciju šķietamo risku. Informācija par pieejamo finansējumu un finanšu rīkiem būtu jādara pieejama sabiedrībai viegli piekļūstamā un pārredzamā veidā. Dalībvalstīm būtu jānodrošina finanšu iestādes veicināt mērķtiecīgus finanšu produktus, dotācijas un subsīdijas to ēku energosnieguma uzlabošanai, kurās dzīvo mazaizsargātas mājsaimniecības, kā arī vājākā snieguma ēkas ar daudzām dzīvojamās ēkas vienībām un lauku reģionos esošo ēku īpašniekiem un citām grupām, kam ir sarežģīti piekļūt finansējumam. Komisijai būtu jāpieņem brīvprātīgs satvars ar mērķi palīdzēt finanšu iestādēm mērķtiecīgi virzīt un palielināt aizdevumu apjomus saskaņā ar Savienības dekarbonizācijas mērķi un attiecīgajiem enerģētikas mērķrādītājiem.
- (61) Zaļie hipotekārie kredīti un zaļie aizdevumi var būtiski sekmēt ekonomikas pārveidi un oglekļa emisiju samazināšanu.

- (62) Finansējums viens pats renovācijas vajadzības neapmierinās. Lai izveidotu piemērotu veicinošo satvaru un likvidētu šķēršļus renovācijai, kopā ar finansējumu ir nepieciešams izveidot pieejamus un pārredzamus konsultatīvos rīkus un palīdzības instrumentus, piemēram, vienas pieturas aģentūras, kas sniedz integrētus energorenovācijas pakalpojumus, vai veicinātājus, kā arī īstenot citus pasākumus un iniciatīvas, piemēram, tās, kas minētas Komisijas iniciatīvā “Energoviedu ēku vieda finansēšana”. Vienas pieturas aģentūrām būtu jāsniedz tehniskā palīdzība, un tām vajadzētu būt viegli pieejamām visām personām, kas iesaistītas ēku renovācijā, to vidū mājokļu īpašniekiem un administratīvajiem, finanšu un ekonomikas aktoriem, piemēram, MVU, tostarp mikrouzņēmumiem.

- (63) Neefektīvas ēkas bieži vien iet roku rokā ar enerģētisko nabadzību un sociālajām problēmām. Augošās enerģijas cenas it sevišķi skar mazaizsargātās mājsaimniecības, jo tās par enerģijas produktiem tērē lielāku daļu sava budžeta. Ēku renovācija var samazināt pārmērīgus enerģijas rēķinus un tādējādi palīdzēt cilvēkiem izkļūt no enerģētiskās nabadzības un arī nepieļaut enerģētiskās nabadzības iestāšanos. Tajā pašā laikā ēku renovācija prasa līdzekļus, un ir svarīgi raudzīties, lai ēku renovācijas izmaksu sociālā ietekme nebūtu pārlietu liela, jo īpaši mazaizsargātām mājsaimniecībām. Renovācijas vilņa stratēģijā neviens nebūtu jāatstāj novārtā, un tas būtu jāuztver par izdevību uzlabot mazaizsargāto mājsaimniecību stāvokli, un būtu jānodrošina taisnīga pārkārtošanās uz klimatneitralitāti. Tāpēc finansiāliem stimuliem un citiem rīcībpolitikas pasākumiem prioritāri vajadzētu būt orientētiem uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, enerģētiskās nabadzības skartiem cilvēkiem un sociālajos mājokļos dzīvojošajiem cilvēkiem, un dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai nepieļautu izlikšanu no mājokļa renovācijas dēļ, piemēram, nosakot maksimālus ierobežojumus īres maksas palielināšanai. Padomes Ieteikumam (2022. gada 16. jūnijs)²³ nodrošina vienotu satvaru un kopīgu izpratni par visaptverošām rīcībpolitikām un investīcijām, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu, ka pārkārtošanās ir taisnīga.

²³ Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti (OV C 243, 27.6.2022., 35. lpp.).

- (64) Mikrouzņēmumi veido 94 % no uzņēmumiem, kas darbojas būvniecības nozarē. Kopā ar mazajiem uzņēmumiem tie veido 70 % no nodarbinātības būvniecības nozarē. Tie nodrošina pamatpakalpojumus un darbvietas vietējā līmenī. Tomēr, tā kā mikrouzņēmumos parasti ir mazāk nekā 10 darbinieku, tiem ir ierobežoti resursi, lai izpildītu regulatīvās prasības un noteikumus, kas saistīti ar finansiālā atbalsta programmām. Lai gan energokopienas, iedzīvotāju virzītas iniciatīvas un vietējās iestādes un enerģētikas aģentūras ir neaizstājamas Renovācijas viļņa īstenošanā, arī tās saskaras ar tādām problēmām kā zemākas administratīvās, finansiālās un organizatoriskās spējas. Tam nevajadzētu kavēt šādu vienību būtisko lomu, un tas būtu jāņem vērā, izstrādājot atbalsta un apmācības programmas ar pietiekamu pamanāmību un vieglu piekļuvi. Dalībvalstis organizācijas ar mazākiem līdzekļiem var aktīvi atbalstīt, sniedzot īpašu tehnisko, finansiālo un juridisko palīdzību.
- (65) Ēku energosnieguma sertifikāti tiek izmantoti kopš 2002. gada. Tomēr tas, ka tiek izmantotas dažādas skalas un formāti, kavē dažādo valstu sistēmu salīdzināmību. Energosnieguma sertifikātu labāka salīdzināmība visā Savienībā atvieglo šādu sertifikātu izmantošanu finanšu iestādēs, tādējādi novirzot finansējumu ēkām ar labāku energosniegumu un ēku renovācijai. ES taksonomija balstās uz energosnieguma sertifikātu izmantošanu un akcentē nepieciešamību uzlabot to salīdzināmību. Vienotas energosnieguma klašu skalas un vienotas veidnes ieviešanai būtu jānodrošina energosnieguma sertifikātu pietiekama salīdzināmība visā Savienībā.

- (66) Vairākas dalībvalstis nesen ir modificējušas savas energosnieguma sertifikācijas sistēmas. Lai izvairītos no traucējumiem, būtu jādod minētajām dalībvalstīm papildu laiks savu sistēmu pielāgošanai.
- (67) Lai nodrošinātu, ka potenciālie pircēji vai īrnieki jau pašā procesa sākumā var ņemt vērā ēkas energosniegumu, ēkām vai ēku vienībām, ko piedāvā pārdošanai vai izīrēšanai, vajadzētu būt energosnieguma sertifikātam, un visās reklāmās būtu jānorāda energosnieguma klase un rādītājs. Izmantojot energosnieguma sertifikātu, būtu jāsniedz precīza informācija par ēkas energosniegumu un praktiski padomi par šā energosnieguma uzlabošanu potenciālajam ēkas vai ēkas vienību pircējam vai īrniekam. Energosnieguma sertifikātā būtu jāsniedz arī informācija par tās enerģijas primāro patēriņu un galapatēriņu, enerģētiskajām vajadzībām, atjaunīgās enerģijas ražošanu, siltumnīcefekta gāzu emisijām, dzīves cikla GSP, ja pieejams, un, pēc izvēles, par iekštelpu vides kvalitātes sensoriem vai pārbaudēm. Energosnieguma sertifikātā būtu jāiekļauj ieteikumi par to, kā uzlabot ēkas energosniegumu.
- (68) Ēku fonda uzraudzīšanu atvieglo ar digitālajiem rīkiem savākto datu pieejamība, un tādējādi samazinās administratīvās izmaksas. Tāpēc būtu jāizveido nacionālas ēku energosnieguma datubāzes, un tajās iekļautā informācija būtu jānodod ES Ēku fonda observatorijai.

- (69) Ēkām, kuras ir publisko struktūru īpašumā vai ko tās izmanto vajadzētu būt par paraugu, demonstrējot, ka tiek ņemti vērā vides un enerģijas faktori. Tādēļ būtu jāveic šādu ēku regulāra energosertificēšana. Ēku energosnieguma sertifikāti būtu izvietojami redzamā vietā, lai sabiedrība būtu labāk informēta, jo īpaši ēkās, kurās atrodas publiskās struktūras, un bieži apmeklētās sabiedriskās vietās un noteiktās nedzīvojamās ēkās, piemēram, pilsētu domēs, skolās, veikalos un tirdzniecības centros, lielveikalos, restorānos, teātros, bankās un viesnīcās.
- (70) Pēdējos gados ir novērots gaisa kondicionēšanas sistēmu skaita pieaugums Eiropas valstīs. Tas rada nopietnas problēmas slodzes maksimuma laikā, palielinot elektroenerģijas izmaksas un izjaucot enerģijas bilanci. Priekšroka būtu jādod stratēģijām, kas uzlabo ēku termoeftivitāti vasarā. Šajā nolūkā būtu jāturpina izstrādāt pasākumi, ar ko novērš pārmērīgu sakaršanu, piemēram, aizēnošana un pietiekama siltumvadītspēja ēkas konstrukcijā, kā arī pasīvās dzesēšanas paņēmieni turpmāka attīstīšana un piemērošana, galvenokārt to, kuri uzlabo iekštelpu vides kvalitāti, mikroklimatu ap ēkām un urbānās siltumsalas efektu.

- (71) Regulāra apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu apkope un inspicēšana, ko veic kvalificēts personāls, sekmē to pareizu noregulēšanu saskaņā ar produkta specifikāciju un tādējādi garantē optimālu sniegumu no vides, drošuma un enerģētikas viedokļa. Visas apkures sistēmas, ventilācijas sistēmas un gaisa kondicionēšanas sistēmas neatkarīgs novērtējums būtu jāveic regulāri tās aprites cikla laikā, jo īpaši pirms tās nomaiņas vai modernizēšanas. Inspekcijās būtu jāpievēršas tām sistēmu daļām, kurām var piekļūt vai nu tieši, vai netieši, izmantojot pieejamas nedestruktīvas metodes. Lai samazinātu administratīvo slogu ēku īpašniekiem un īrniekiem, dalībvalstīm būtu jācenšas, cik vien iespējams, apvienot inspekciju un sertifikāciju. Ja ir uzstādīta ventilācijas sistēma, būtu jānovērtē arī tās lielums un iespējas optimizēt tās sniegumu tipiskos vai vidējos ekspluatācijas apstākļos, kas ir būtiski ēkas specifiskajai un pašreizējai izmantošanai.
- (72) Ja inspicējamā sistēma ir balstīta uz fosilo kurināmo, inspekcijā būtu jāiekļauj pamatnovērtējums par to, vai ir iespējams samazināt fosilā kurināmā izmantošanu uz vietas, piemēram, integrējot atjaunīgo enerģiju, mainot enerģijas avotu vai aizstājot vai pielāgojot esošās sistēmas. Lai samazinātu slogu lietotājiem, minēto novērtējumu nevajadzētu atkārtot, ja šādi ieteikumi jau ir dokumentēti saistībā ar energosnieguma sertifikātu, renovācijas pasēm, energoauditu, ražotāja ieteikumiem vai citiem konsultāciju sniegšanas līdzekļiem līdzvērtīgā oficiālā dokumentā vai ja sistēmas aizstāšana jau ir plānota.

- (73) Dažas apkures sistēmas ir saistītas ar augstu oglekļa monoksīda intoksikācijas risku atkarībā no siltumģeneratora veida (katls, siltumsūkņis), kurināmā veida (ogles, eļļa, biomasas, gāze) vai siltumģeneratora atrašanās vietas (piemēram, dzīvojamās telpās vai telpās, kurās nav pienācīgas ventilācijas). Šādu sistēmu inspekcijas sniedz labas iespējas minēto risku pārvaldībai.
- (74) Kopīga pieeja ēku energosnieguma sertifikācijai, renovācijas pasēm, viedgatavības indikatoriem un apkures sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu inspicēšanai, ko veic kvalificēti vai sertificēti akreditēti eksperti, kuru neatkarība garantējama, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, sekmēs to noteikumu vienādošanu, kuri attiecas uz pūliņiem, ko dalībvalstīs pieliek, lai taupītu enerģiju ēku sektorā. Pateicoties šim procesam, varbūtējiem pircējiem vai izmantotājiem būs skaidrs priekšstats par energosniegumu Savienības nekustamā īpašuma tirgū. Ekspertiem būtu jāgūst labums no tāda testa aprīkojuma izmantošanas, kas sertificēts saskaņā ar EN un *ISO* standartiem. Lai nodrošinātu energosnieguma sertifikātu, renovācijas pasu, viedgatavības indikatoru un apkures sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu inspicēšanas kvalitāti visā Savienībā, katrā dalībvalstī būtu jāizveido neatkarīga kontroles sistēma.

- (75) Vajadzētu būt pieejamam pietiekamam skaitam uzticamu profesionāļu, kuri ir lietpratīgi energoefektivitātes jomā, lai vajadzīgajā apmērā nodrošinātu pietiekamu spēju veikt kvalitatīvus renovācijas darbus. Tālab dalībvalstīm – attiecīgā gadījumā un kad tas ir iespējams – būtu jāievieš sertifikācijas sistēmas integrētiem renovācijas darbiem, kam ir nepieciešama ekspertīze attiecībā uz dažādiem būvelementiem vai sistēmām, piemēram, ēku izolāciju, elektrosistēmām un apkures sistēmām un saules enerģijas tehnoloģiju uzstādīšanu; iesaistītie profesionāļi cita starpā var būt dizaineri, ģenerāluzņēmēji, specializējušies līgumslēdzēji un iekārtu uzstādīšanas speciālisti.
- (76) Tā kā izšķiroša nozīme šīs direktīvas sekmīgā īstenošanā ir vietējām un reģionālām iestādēm, ar tām būtu jākonsultējas un tās būtu jāiesaista – attiecīgā gadījumā un saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem –, veicot jautājumu plānošanu, izstrādājot informēšanas, apmācības un izpratnes veicināšanas programmas un īstenojot šo direktīvu valsts vai reģionālā mērogā. Tādas konsultācijas var arī palīdzēt sekmēt to, ka vietējiem plānotājiem un būvuzraugiem sniedz atbilstīgu palīdzību nepieciešamo uzdevumu veikšanai. Turklāt dalībvalstīm būtu jādod iespēja un pamudinājums arhitektiem, plānotājiem un inženieriem pienācīgi apsvērt, kā, plānojot, projektējot, būvējot un renovējot rūpnieciskus vai dzīvojamus rajonus, tostarp izmantojot ēku modelēšanas un simulācijas tehnoloģijas, visoptimālāk kombinēt energoefektivitātes uzlabošanas, atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas un centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes pasākumus.

- (77) Svarīga nozīme šīs direktīvas sekmīgā īstenošanā ir iekārtu uzstādītājiem un būvētājiem. Tādēļ pietiekamam skaitam iekārtu uzstādītāju un būvētāju būtu ar apmācībām un citiem pasākumiem jāiegūst pienācīgs kompetences līmenis, lai uzstādītu un integrētu vajadzīgās energoefektīvās un atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas.
- (78) Lai vēl vairāk uzlabotu ēku energosniegumu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu, lai tehnikas attīstībai pielāgotu konkrētas I pielikumā izklāstītā vispārīgā satvara daļas, ieviestu salīdzinošās metodoloģijas sistēmu, ar ko aprēķina izmaksoptimālu minimālo energosnieguma prasību līmeni, izveidotu Savienības satvaru dzīves cikla GSP nacionālajam aprēķinam ar mērķi panākt klimatneitralitāti, izveidotu Savienības sistēmu ēku viedgataavības vērtēšanai un iedarbīgi mudinātu finanšu iestādes palielināt apjomus, kas paredzēti renovācijai, ko veic nolūkā uzlabot energosniegumu, izmantojot visaptverošu portfeļa satvaru brīvprātīgai izmantošanai finanšu iestādēs. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu²⁴. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

²⁴ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (79) Lai nodrošinātu šīs direktīvas noteikumu sekmīgu īstenošanu, Komisija dalībvalstīs atbalsta ar dažādiem rīkiem, piemēram, tehniskā atbalsta instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/240²⁵, kurš nodrošina individuāli pielāgotu tehnisko ekspertīzi, kā izstrādāt un īstenot reformas, arī reformas, kuru mērķis ir līdz 2030. gadam palielināt dzīvojamo un nedzīvojamo ēku energorenovācijas gada rādītāju un veicināt pamatīgu energorenovāciju. Tehniskais atbalsts ir saistīts, piemēram, ar administratīvo spēju stiprināšanu, atbalstu rīcībpolitiku izstrādei un īstenošanai un attiecīgas paraugprakses apmaiņu.
- (80) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus – proti, uzlabot ēku energosniegumu un samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas no ēkām – nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs ēku sektora sarežģītības dēļ un tādēļ, ka valstu nekustamā īpašuma tirgus nespēj pienācīgi risināt energoefektivitātes problēmas, bet rīcības mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp.).

- (81) Šīs iniciatīvas juridiskais pamats pilnvaro Savienību noteikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu Savienības mērķus attiecībā uz enerģētikas politiku. Priekšlikums palīdz sasniegt LESD 194. panta 1. punktā izklāstītos Savienības enerģētikas politikas mērķus, jo īpaši uzlabot ēku energosniegumu un samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas savukārt palīdz saglabāt un uzlabot vidi.
- (82) Saskaņā ar 44. punktu Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu dalībvalstīm gan savām vajadzībām, gan Savienības interesēs būtu jāizstrādā savas tabulas, kurās pēc iespējas precīzāk atspoguļota atbilstība starp šo direktīvu un tās transponēšanas pasākumiem, un jāpadara tās publiski pieejamas. Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota, jo īpaši ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-543/17²⁶.

²⁶ Tiesas 2019. gada 8. jūlija spriedums lietā Eiropas Komisija/Belģijas Karaliste, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

- (83) Pienākums transponēt šo direktīvu valsts tiesību aktos būtu jāattiecina vienīgi uz tiem noteikumiem, kuri, salīdzinot ar iepriekšējo direktīvu, ir grozījumi pēc būtības. Pienākums transponēt noteikumus, kas nav mainīti, izriet no iepriekšējās direktīvas.
- (84) Šai direktīvai nebūtu jāskar dalībvalstu pienākumi attiecībā uz termiņiem VIII pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos un minēto direktīvu piemērošanas dienām,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets

1. Šī direktīva sekmē ēku energosnieguma uzlabošanu un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu no ēkām Savienībā ar mērķi panākt, ka 2050. gadā ēku fondu veido bezemisiju ēkas, ņemot vērā āra klimatiskos apstākļus, vietējās īpatnības, prasības attiecībā uz iekštelpu vides kvalitāti un izmakslietderību.
2. Šajā direktīvā ir noteiktas prasības attiecībā uz:
 - a) kopīgu integrēta ēku un ēkas vienību energosnieguma aprēķina metodoloģijas vispārīgo satvaru;
 - b) to, kā jaunām ēkām un jaunām ēkas vienībām piemērojamas minimālās energosnieguma prasības;
 - c) to, kā minimālās energosnieguma prasības piemērojamas:
 - i) esošajām ēkām un esošajām ēkas vienībām, kad tajās veic nozīmīgu renovāciju;
 - ii) būves elementiem, kas ir norobežojošo konstrukciju daļa un kas būtiski ietekmē norobežojošo konstrukciju energosniegumu, kad tos pāraprīko vai nomaina;
 - iii) inženiertehniskajām sistēmām, kad kādu no tām uzstāda, nomaina vai modernizē;

- d) to, kā esošajām ēkām un esošajām ēkas vienībām saskaņā ar 3. un 9. pantu piemērojami minimālie energosnieguma standarti;
- e) ēku dzīves cikla globālās sasilšanas potenciāla aprēķinu un informācijas atklāšanu par to;
- f) saules enerģiju ēkās;
- g) renovācijas pasēm;
- h) nacionālajiem ēku renovācijas plāniem;
- i) ilgtspējīgas mobilitātes infrastruktūru ēkās un blakus tām;
- j) viedajām ēkām;
- k) ēku vai ēkas vienību energosnieguma sertificēšanu;
- l) regulārām ēkās esošo apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu inspekcijām;
- m) neatkarīgām kontroles sistēmām, kuras attiecas uz energosnieguma sertifikātiem, renovācijas pasēm, viedgatavības indikatoriem un inspekcijas ziņojumiem;
- n) ēku iekštelpu vides kvalitātes sniegumu.

3. Šajā direktīvā paredzētās prasības ir minimālās prasības, un tās neliedz dalībvalstīm uzturēt spēkā vai ieviest stingrākus pasākumus, ar noteikumu, ka šādi pasākumi ir saderīgi ar Savienības tiesībām. Minētos pasākumus dara zināmus Komisijai.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “ēka” ir būve ar jumtu un sienām, kur telpu vides regulēšanai izmanto enerģiju;
- 2) “bezemisiju ēka” ir ļoti augsta energosnieguma ēka, ko nosaka saskaņā ar I pielikumu, un tai nav nepieciešams piegādāt enerģiju vai nepieciešams ļoti neliels enerģijas daudzums, tā nerada oglekļa emisijas uz vietas no fosilajiem kurināmajiem un nerada vispār vai rada ļoti nelielu daudzumu ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju saskaņā ar 11. pantu;
- 3) “gandrīz nulles enerģijas ēka” ir ēka ar ļoti augstu energosniegumu, ko nosaka saskaņā ar I pielikumu, un tas nevar būt zemāks par 2023. gada izmaksoptimālo līmeni, ko dalībvalstis ziņojušas, ievērojot 6. panta 2. punktu, un turklāt gandrīz nulles vai ļoti maza daudzuma vajadzīgo enerģiju ļoti lielā mērā sedz ar atjaunīgo energoresursu enerģiju, tostarp objektā uz vietas vai tuvumā ražotu atjaunīgo energoresursu enerģiju;
- 4) “minimālie energosnieguma standarti” ir noteikumi, kas paredz, ka esošām ēkām kādā periodā vai līdz konkrētam datumam plaša ēku fonda renovācijas plāna ietvaros vai tirgus atspērienbrīdī, piemēram, pārdošana, īre, ziedojums vai izmantošanas nolūka maiņa kadastrā vai zemesgrāmatā, jāpanāk atbilstība energosnieguma prasībai;

- 5) “publiskas struktūras” ir publiskas struktūras, kā definēts Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 10) punktā;
- 6) “ēkas inženiertehniskā sistēma” ir ēkas vai ēkas vienības tehnisks aprīkojums, kas nodrošina telpas apkuri, telpas dzesēšanu, ventilāciju, mājsaimniecības karstā ūdens apgādi, iebūvēto apgaismojumu, ēkas automatizāciju un vadību, atjaunīgās enerģijas ražošanu un enerģijas uzkrāšanu uz vietas objektā, vai šādu sistēmu kombinācija, ieskaitot tās sistēmas, kurās izmanto atjaunīgo energoresursu enerģiju;
- 7) “ēkas automatizācijas un vadības sistēma” ir sistēma, kas ietver visus produktus, programmatūru un inženierijas pakalpojumus, kuri var sekmēt energoefektīvu, ekonomisku un drošu ēkas inženiertehnisko sistēmu ekspluatāciju, izmantojot automātisku vadību un atvieglojot minēto ēkas inženiertehnisko sistēmu manuālo pārvaldību;
- 8) “ēkas energosniegums” ir aprēķinātais vai uzskaitītais enerģijas daudzums, kas ir vajadzīgs, lai apmierinātu energopieprasījumu saistībā ar ēkas tipisku izmantojumu, kurā inter alia ietilpst enerģija, kas izmantota apkurei, dzesēšanai, ventilācijai, mājsaimniecības karstajam ūdenim un apgaismojumam;
- 9) “primārā enerģija” ir enerģija no atjaunīgiem un neatjaunīgiem energoresursiem, kas nav bijusi pakļauta nekādam pārveides vai transformācijas procesam;
- 10) “uzskaitīta” ir izmērīta, izmantojot attiecīgu ierīci, piemēram, enerģijas skaitītāju, jaudas mērierīci, enerģijas uzskaitīšanas un uzraudzības ierīci vai elektroenerģijas skaitītāju;

- 11) “neatjaunīgās primārās enerģijas faktors” ir rādītājs, ko aprēķina konkrēta energonesēja no neatjaunīgiem energoresursiem iegūtu primāro enerģiju, tostarp piegādāto enerģiju un aprēķinātos enerģijas zudumus piegādē līdz izmantošanas punktiem, dalot ar piegādāto enerģiju;
- 12) “atjaunīgās primārās enerģijas faktors” ir rādītājs, ko aprēķina primāro enerģiju no atjaunīgiem energoresursiem no objektā uz vietas, tuvumā vai tālu esoša energoresursa, kuru piegādā, izmantojot konkrētu energonesēju, arī piegādātā enerģija un aprēķinātie enerģijas zudumi piegādē līdz izmantošanas punktiem, dalot ar piegādāto enerģiju;
- 13) “kopējais primārās enerģijas faktors” ir konkrēta energonesēja atjaunīgās un neatjaunīgās primārās enerģijas faktoru summa;
- 14) “atjaunīgo energoresursu enerģija ” ir enerģija no atjaunīgiem nefosiliem energoresursiem, proti, tā ir vēja, saules (saules siltumenerģija un saules fotoelementu enerģija), un ģeotermālā enerģija, osmozes enerģija, apkārtējās vides enerģija, plūdmaiņu, viļņu un cita jūras enerģija, hidroenerģija, biomasas, atkritumu poligonu gāzes, notekūdeņu attīrīšanas staciju gāzes un biogāzes enerģija;
- 15) “norobežojošā konstrukcija” ir ēkas konstruktīvie elementi, kas atdala tās iekšējās telpas no āra vides;
- 16) “ēkas vienība ” ir ēkas sekcija, stāvs vai dzīvoklis, kas projektēta vai pielāgota patstāvīgai izmantošanai;
- 17) “būves elements” ir ēkas inženiertehniskā sistēma vai norobežojošo konstrukciju elements;

- 18) “dzīvojamā ēka vai ēkas vienība” ir telpa vai telpu kopums pastāvīgā ēkā vai strukturāli atdalīta ēkas daļa, un tā ir paredzēta vienai privātai mājīgsaimniecībai dzīvošanai visa gada garumā;
- 19) “renovācijas pase” ir individuāli pielāgots ceļvedis konkrētas ēkas pamatīgai renovācijai maksimālā skaitā posmu, kas ievērojami uzlabos tās energosniegumu;
- 20) “pamatīga renovācija” ir renovācija, kurā tiek ievērots princips “energoefektivitāte pirmajā vietā”, kura koncentrējas uz būtiskiem būves elementiem un kuras rezultātā tiek pārveidota ēka vai ēkas daļa:
- a) pirms 2030. gada 1. janvāra – par gandrīz nulles enerģijas ēku;
 - b) no 2030. gada 1. janvāra – par bezemisiju ēku;
- 21) “pakāpeniska pamatīga renovācija” ir pamatīga renovācija, ko veic maksimālā posmu skaitā, kā noteikts renovācijas pasē;
- 22) “nozīmīga renovācija ” ir ēkas renovācija, ja:
- a) renovācijas kopējās izmaksas, kas attiecas uz norobežojošām konstrukcijām vai ēkas inženiertehniskajām sistēmām, pārsniedz 25 % no ēkas vērtības, izņemot zemes vērtību, uz kuras ēka atrodas; vai
 - b) renovāciju veic vairāk nekā 25 % norobežojošās konstrukcijas virsmas;
- dalībvalstis var izvēlēties piemērot a) vai b) apakšpunktu;

- 23) “eksploatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijas” ir siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas saistītas ar ēkas inženiertehnisko sistēmu enerģijas patēriņu ēkas izmantošanas un eksploatācijas laikā;
- 24) “visa dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisijas” ir siltumnīcefekta gāzu emisijas, kas rodas visa ēkas dzīves cikla laikā, kas cita starpā ir būvizstrādājumu ražošana un transportēšana, būvlaukumā noritošās darbības, enerģijas izmantošana ēkā un būvizstrādājumu aizstāšana, kā arī atkritumu materiālu nojaukšana, transportēšana un apsaimniekošana un to atkalizmantošana, reciklēšana un galīga likvidēšana;
- 25) “dzīves cikla globālās sasilšanas potenciāls” jeb “dzīves cikla GSP” ir rādītājs, kas kvantificē ēkas globālās sasilšanas potenciāla devumu visā tās dzīves ciklā;
- 26) “pretrunīgas intereses” ir pretrunīgas intereses, kā definēts Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 54) punktā;
- 27) “enerģētiskā nabadzība” ir enerģētiskā nabadzība, kā definēts Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 52) punktā;
- 28) “mazaizsargātas mājsaimniecības” ir enerģētiskās nabadzības skartas mājsaimniecības vai mājsaimniecības, tostarp mājsaimniecības ar vidēji zemiem ienākumiem, kuras ir īpaši pakļautas augstām enerģijas izmaksām un kurām trūkst līdzekļu, lai renovētu ēku, ko tās apdzīvo;
- 29) “Eiropas standarts” ir standarts, ko pieņēmusi Eiropas Standartizācijas komiteja, Eiropas Elektrotehniskās standartizācijas komiteja vai Elektrosakaru standartizācijas institūts un kas ir darīts publiski pieejams;

- 30) “energosnieguma sertifikāts” ir sertifikāts, kuru atzinusi dalībvalsts vai šīs dalībvalsts izraudzīta juridiska persona un kurā ir raksturots ēkas vai ēkas vienības energosniegums, kas aprēķināts saskaņā ar metodoloģiju, kura pieņemta, ievērojot 4. pantu;
- 31) “koģenerācija” ir siltumenerģijas un elektroenerģijas vai mehāniskās enerģijas vienlaicīga ražošana vienā procesā;
- 32) “izmaksoptimāls līmenis” ir energosnieguma līmenis, kas rada viszemākās izmaksas aplēstajā kalpošanas laikā, kur:
- a) viszemākās izmaksas aprēķina, ņemot vērā:
 - i) attiecīgās ēkas kategoriju un izmantojumu;
 - ii) ar enerģiju saistītās investīciju izmaksas, kuru pamatā ir oficiālas prognozes;
 - iii) apkopes un ekspluatācijas izmaksas, tostarp enerģijas izmaksas, ņemot vērā siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu izmaksas;
 - iv) enerģijas izmantojuma vidiskās un ar veselību saistītās eksternalitātes;
 - v) attiecīgā gadījumā ieņēmumus no objektā uz vietas saražotās enerģijas;
 - vi) attiecīgā gadījumā atkritumu apsaimniekošanas izmaksas; un

- b) aplēsto kalpošanas laiku nosaka katra dalībvalsts, un tas nozīmē vēl atlikušo aplēsto ēkas kalpošanas laiku, ja energosnieguma prasības ir noteiktas visai ēkai kopumā, vai arī aplēsto būves elementa kalpošanas laiku, ja energosnieguma prasības ir noteiktas attiecībā uz būves elementiem.

Izmaksoptimāls līmenis ir tāds snieguma līmenis, kam raksturīga pozitīvs izmaksu un ieguvumu novērtējums, kuru aprēķina attiecībā uz aplēsto ēkas kalpošanas laiku;

- 33) “uzlādes punkts” ir uzlādes punkts, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/1804²⁷ 2. panta 48) punktā;
- 34) “kabeļu iepriekšēja ievilkšana” ir visi pasākumi, kas nepieciešami, lai nodrošinātu iespēju uzstādīt uzlādes punktus, tostarp datu pārraidi, kabeļus, kabeļu trase un vajadzības gadījumā elektroenerģijas skaitītājus;
- 35) “autostāvvietā ar jumtu” ir būve ar jumtu, kurā ir vismaz trīs automašīnu stāvvietas vietas un kurā iekštelpu vides regulēšanai neizmanto enerģiju;
- 36) “izolēta mikrosistēma” ir jebkura sistēma, kuras patēriņš 2022. gadā ir mazāks par 500 GWh un kurai nav savienojuma ar citām sistēmām;

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1804 (2023. gada 13. septembris) par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu un ar ko atceļ Direktīvu 2014/94/ES (OV L 234, 22.9.2023., 1.lpp.).

- 37) “viedā uzlāde” ir viedā uzlāde, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001²⁸ 2. panta otrās daļas 14.m) punktā;
- 38) “divvirszienu uzlāde” ir divvirszienu uzlāde, kā definēts Regulas (ES) 2023/1804 2. panta 11) punktā;
- 39) “hipotekāro portfeļu standarti” ir mehānismi, kas stimulē hipotekāros aizdevējus izveidot pieeju, lai līdz 2030. un 2050. gadam palielinātu ar izsniegtajiem hipotekārajiem kredītiem aptverto ēku portfeļa mediāno energosniegumu, un mudināt potenciālos klientus uzlabot savu īpašumu energosniegumu saskaņā ar Savienības dekarbonizācijas iecerēm un relevantajiem enerģētikas mērķrādītājiem ēku energopatēriņa jomā, balstoties uz Regulas (ES) 2020/852 3. pantā noteiktajiem kritērijiem, ar kuriem nosaka vides ziņā ilgtspējīgas saimnieciskās darbības;
- 40) “finanšu shēma “atmaksā atkarībā no veiktā ietaupījuma”” ir aizdevumu shēma, kura paredzēta tikai energosnieguma uzlabojumiem un kuras izstrādes laikā tajā ir paredzēta korelācija starp aizdevuma atmaksu un panāktajiem enerģijas ietaupījumiem, ņemot vērā arī citus ekonomiskos faktorus, piemēram, enerģijas izmaksu indeksāciju, procentu likmes, aktīvu vērtības pieaugumu un aizdevuma refinansēšanu;

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

- 41) “digitālais ēkas žurnāls” ir kopīgs repozitorijs, kurā glabājas visi relevantie ēkas dati, arī dati, kas saistīti ar energosniegumu, piemēram, energosnieguma sertifikāti, renovācijas pases un viedgataavības indikatori, kā arī dati, kas attiecas uz dzīves cikla GSP, un tas atvieglo informētu lēmumu pieņemšanu un informācijas kopīgošanu būvniecības nozarē, un starp ēkas īpašniekiem un iemītniekiem, finanšu iestādēm un publiskajām struktūrām;
- 42) “gaisa kondicionēšanas sistēma” ir to sastāvdaļu kombinācija, kuras ir vajadzīgas, lai nodrošinātu telpu gaisa apstrādi, kurā temperatūra tiek kontrolēta vai to var samazināt;
- 43) “apkures sistēma” ir to sastāvdaļu kombinācija, kuras ir vajadzīgas, lai nodrošinātu telpu gaisa apstrādi tā, ka tiek palielināta temperatūra;
- 44) “ventilācijas sistēma” ir ēkas inženiertehniskā sistēma, kas ar dabiskiem vai mehāniskiem līdzekļiem telpai nodrošina āra gaisu;
- 45) “siltumģenerators” ir apkures sistēmas daļa, kas I pielikumā norādītajiem izmantojumiem ražo lietderīgu siltumu vienā vai vairākos šādos procesos:
- a) kurināmā sadedzināšana, piemēram, apkures katlā;
 - b) Džoula efekts elektriskās pretestības apkures sistēmas sildelementos;
 - c) siltuma uztveršana no apkārtējā gaisa, ventilācijas izplūdes gaisa vai ūdens vai zemes siltuma avota, izmantojot siltumsūkni;

- 46) “aukstumģenerators” ir gaisa kondicionēšanas sistēmas daļa, kas ražo lietderīgu aukstumu I pielikumā norādītajiem izmantojumiem;
- 47) “energosnieguma līgums” ir energoefektivitātes līgums, kā definēts Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 33) punktā;
- 48) “apkures katls” ir katls ar degli, kas paredzēts tam, lai pārnestu uz šķidrumu degšanas procesā iegūto siltumu;
- 49) “lietderīgā nominālā jauda” ir maksimālā siltuma atdeve (kW), ko ražotājs noteicis un garantējis kā tādu, kuru var piegādāt nepārtrauktas darbības laikā, tajā pašā laikā ievērojot ražotāja norādīto lietderīgo efektivitāti;
- 50) “centralizēta siltumapgāde” vai “centralizēta aukstumapgāde ” ir siltumenerģijas padeve tvaika, karsta ūdens vai atdzesētu šķidrumu veidā, izmantojot tīklu no centrāla vai decentralizēta enerģijas ražošanas avota uz vairākām ēkām vai objektiem, izmantošanai telpu vai procesu apsildei vai dzesēšanai;
- 51) “lietderīgā grīdas platība” ir ēkas grīdas platība, kas nepieciešama kā parametrs, lai kvantificētu specifiskus izmantošanas apstākļus, kas izteikti uz grīdas platības vienību, un lai piemērotu vienkāršojumus un zonējuma un dalīšanas vai pārdalīšanas noteikumus;
- 52) “references grīdas platība” ir platība, ko ēkas energosnieguma novērtēšanā izmanto par references lielumu, un to aprēķina kā to norobežojošajās konstrukcijās ietilpstošo telpu lietderīgo grīdas platību summu, kas norādītas energosnieguma novērtējuma vajadzībām;

- 53) “novērtējuma robeža” ir robeža, pie kuras mēra vai aprēķina piegādāto enerģiju un eksportēto enerģiju;
- 54) “objektā uz vietas” ir konkrētā ēkā vai uz konkrētas ēkas vai uz zemes, uz kuras atrodas ēka;
- 55) “tuvumā ražota atjaunīgo energoresursu enerģija” ir atjaunīgo energoresursu enerģija, kura ražota konkrētās ēkas vietēja vai rajona līmeņa perimetrā un kura atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:
- a) to var sadalīt un izmantot tikai konkrētajā vietēja un rajona līmeņa perimetrā, izmantojot tam īpaši paredzētu sadales tīklu;
 - b) tā ļauj aprēķināt specifisku primārās enerģijas faktoru, kas ir derīgs tikai tai atjaunīgo energoresursu enerģijai, kura saražota minētajā vietēja vai rajona līmeņa perimetrā; un
 - c) to var izmantot objektā uz vietas, izmantojot tam īpaši paredzētu pieslēgumu enerģijas ražošanas avotam, ja šim īpaši paredzētajam pieslēgumam ir vajadzīgs specifisks aprīkojums, kas nodrošina ēkas pašizmantojumam paredzētās enerģijas drošu piegādi un uzskaiti;
- 56) “ēku energosnieguma pakalpojumi” jeb “ĒES pakalpojumi” ir tādi pakalpojumi kā siltumapgāde, aukstumapgāde, ventilācija, mājsaimniecības karstais ūdens un apgaismojums, kā arī citi pakalpojumi, kuru enerģijas izmantojums tiek ņemts vērā ēku energosnieguma aprēķināšanā;

- 57) “enerģētiskās vajadzības” ir enerģija, kas jāpiegādā uz kondicionētu telpu vai jāizvada no tās, lai noteiktā laika periodā uzturētu paredzētos telpas apstākļus, neņemot vērā ēkas inženiertehnisko sistēmu neefektivitāti;
- 58) “enerģijas izmantojums” jeb “enerģijas patēriņš” ir enerģijas ielaide, kas paredzēta tādas ēkas inženiertehniskās sistēmas enerģētiskās vajadzības apmierināšanai, kura nodrošina ĒES pakalpojumu;
- 59) “pašizmantojums” ir objektā uz vietas no atjaunīgiem energoresursiem saražotās enerģijas izmantojums vai tuvumā no atjaunīgiem energoresursiem saražotās enerģijas izmantojums, ko ĒES pakalpojumu sniegšanai izmanto objekta inženiertehniskās sistēmas;
- 60) “citi izmantojumi objektā uz vietas” ir izmantojumi objektā uz vietas, kas nav ĒES pakalpojumi, tostarp ierīces, dažādas slodzes un palīgslopes vai elektromobilitātei domātus uzlādes punktus;
- 61) “aprēķina intervāls” ir atsevišķais laika intervāls, ko izmanto energosnieguma aprēķināšanai;
- 62) “piegādātā enerģija” ir enerģija, kas piegādāta ēkas inženiertehniskajām sistēmām caur novērtējuma robežu, lai apmierinātu vērā ņemtus izmantojumus vai saražotu eksportēto enerģiju, un to izsaka pa energonesējiem;
- 63) “eksportētā enerģija” ir atjaunīgās enerģijas daļa, izteikta pa energonesējiem un primārās enerģijas faktoriem, kas eksportēta uz energotīklu tā vietā, lai to izmantotu pašizmantojumam objektā uz vietas vai citam izmantojumam objektā uz vietas;
- 64) “velosipēdu stāvvietas vieta” ir ierīkota vieta vismaz viena velosipēda novietošanai;

- 65) “autostāvvietā, kas atrodas fiziski blakus ēkai” ir autostāvvietā, kas paredzēta ēkas iemītnieku, apmeklētāju vai darbinieku lietošanai un kas atrodas ēkas īpašuma teritorijā vai ēkas tiešā tuvumā;
- 66) “iekštelpu vides kvalitāte” ir ēkas iekšienē esošo apstākļu, kas ietekmē ēkas iemītnieku veselību un labbūtību, novērtējuma rezultāts, kura pamatā ir tādi parametri, kas, piemēram, saistīti ar temperatūru, mitrumu, ventilācijas rādītāju un kontaminantu klātbūtni.

3. pants

Nacionālais ēku renovācijas plāns

1. Katra dalībvalsts izstrādā nacionālo ēku renovācijas plānu, ar ko nodrošina nacionālā dzīvojamo un nedzīvojamo ēku (gan publisko, gan privāto) fonda renovāciju, lai šis fonds līdz 2050. gadam kļūtu par sevišķi energoefektīvu un dekarbonizētu ēku fondu, ar mērķi esošās ēkas pārveidot par bezemisiju ēkām.
2. Katrā nacionālajā ēku renovācijas plānā ietver:
 - a) pārskatu par nacionālo ēku fondu, kas aptver dažādu veidu ēkas, tostarp katra veida ēku īpatsvaru nacionālajā ēku fondā, būvniecības periodus un klimatiskās zonas un attiecīgā gadījumā balstās uz statistikas izlasi un 22. pantā minēto nacionālo energosnieguma sertifikātu datubāzi, pārskatu par šķēršļiem tirgū un tirgus nepilnībām un pārskatu par būvniecības, energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas sektorā pieejamo kapacitāti, kā arī par mazaizsargātu mājāsaimniecību īpatsvaru, kas balstās attiecīgā gadījumā uz statistikas izlasi;

- b) ceļvedi ar nacionāli noteiktiem mērķrādītājiem un izmērāmiem progresā rādītājiem – tostarp attiecībā uz to iedzīvotāju skaita samazināšanu, kurus skar enerģētiskā nabadzība –, ar mērķi sasniegt 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, lai līdz 2050. gadam nodrošinātu ļoti energoefektīvu un dekarbonizētu nacionālo ēku fondu un esošo ēku pārveidošanu par bezemisiju ēkām;
- c) pārskatu par īstenotajām un plānotajām rīcībpolitikām un pasākumiem, kas atbalsta b) apakšpunktā minētā ceļveža īstenošanu;
- d) izklāstu par nacionālā ēku renovācijas plāna īstenošanai vajadzīgajām investīcijām, finansējuma avotiem un pasākumiem un ēku renovācijas administratīvajiem resursiem;
- e) ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju robežvērtības un gada primārās enerģijas pieprasījuma robežvērtības jaunām vai renovētām bezemisiju ēkām, ievērojot 11. pantu;
- f) nedzīvojamo ēku minimālos energosnieguma standartus, pamatojoties uz maksimālajām energosnieguma robežvērtībām, ievērojot 9. panta 1. punktu;
- g) nacionālo trajektoriju dzīvojamo ēku fonda renovācijai, tostarp vidējā primārās enerģijas izmantojuma 2030. un 2035. gada starpposma mērķus, kas izteikti kWh (m²/gadā), ievērojot 9. panta 2. punktu; un
- h) pierādījumos balstītu aplēsi par paredzamo enerģijas ietaupījumu un plašākiem ieguvumiem, tostarp tādiem, kas saistīti ar iekštelpu vides kvalitāti.

Ceļvedī, kas minēts šā punkta b) apakšpunktā, ietver nacionālos mērķrādītājus 2030., 2040. un 2050. gadam attiecībā uz energorenovācijas gada rādītāju, nacionālā ēku fonda primārās enerģijas patēriņu un enerģijas galapatēriņu un tā ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem; norāda konkrētus termiņus, kādos līdz 2040. un 2050. gadam nedzīvojamajām ēkām jāatbilst zemākajām maksimālā energosnieguma robežvērtībām, ievērojot 9. panta 1. punktu, saskaņā ar virzību uz nacionālā ēku fonda pārveidošanu par bezemisiju ēkām; un pierādījumos balstītu aplēsi par paredzamo enerģijas ietaupījumu un plašākiem ieguvumiem, tostarp tādiem, kas saistīti ar iekštelpu vides kvalitāti.

Ja pārskats par konkrētām rīcībpolitikām un pasākumiem, kā minēts c) apakšpunktā, vai konkrētu investīciju vajadzību izklāsts, kā minēts d) apakšpunktā, jau ir iekļauts nacionālajos enerģētikas un klimata plānos, ēku renovācijas plānā pilnībā izstrādāta pārskata vietā var iekļaut skaidru atsauci uz attiecīgajām nacionālo enerģētikas un klimata plānu daļām.

3. Reizi piecos gados katra dalībvalsts, izmantojot šīs direktīvas II pielikumā noteikto veidni, sagatavo nacionālā ēku renovācijas plāna projektu un to iesniedz Komisijai. Nacionālā ēku renovācijas plāna projektu katra dalībvalsts iesniedz kā Regulas (ES) 2018/1999 9. pantā minētā integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna projekta daļu, un, ja dalībvalsts iesniedz projekta atjauninājumu, to iesniedz kā minētās regulas 14. pantā minētā atjauninājuma projekta daļu.

Neatkarīgi no pirmās daļas, pirmo ēku renovācijas plāna projektu dalībvalstis Komisijai iesniedz līdz 2025. gada 31. decembrim.

4. Lai atbalstītu sava nacionālā ēku renovācijas plāna izstrādi, katra dalībvalsts pirms sava nacionālā ēku renovācijas plāna projekta iesniegšanas Komisijai par to rīko sabiedrisko apspriešanu. Sabiedriskajā apspriešanā it sevišķi iesaista vietējās un reģionālās iestādes un citus sociālekonomiskos partnerus, tostarp pilsonisko sabiedrību un struktūras, kas strādā ar mazaizsargātām mājsaimniecībām. Katra dalībvalsts savā nacionālā ēku renovācijas plāna projekta pielikumā pievieno sabiedriskās apspriešanas rezultātu kopsavilkumu. Sabiedrisko apspriešanu var integrēt kā daļu no sabiedriskās apspriešanas, ko veic, ievērojot Regulas (ES) 2018/1999 10. pantu.
5. Komisija novērtē nacionālo ēku renovācijas plānu projektus, kas iesniegti, ievērojot 3. punktu, jo īpaši attiecībā uz to, vai:
 - a) nacionāli noteikto mērķrādītāju vērienīgums ir pietiekams un atbilst nacionālajām saistībām klimata un enerģētikas jomā, kas izvirzītas nacionālajos integrētajos enerģētikas un klimata plānos;
 - b) rīcībpolitikas un pasākumi ir pietiekami, lai sasniegtu nacionāli noteiktos mērķrādītājus;
 - c) plāna īstenošanai piešķirtie budžeta un administratīvie resursi ir pietiekami;

- d) finansējuma avoti un pasākumi, kas minēti šā panta 2. punkta pirmās daļas d) apakšpunktā, ir atbilstīgi plānotajai enerģētiskās nabadzības samazināšanai, kas minēta šā panta 2. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā;
- e) plānos prioritāte ir piešķirta vajākā snieguma ēku renovācijai saskaņā ar 9. pantu;
- f) sabiedriskā apspriešana, kas veikta, ievērojot 4. punktu, ir bijusi pietiekami iekļaujoša; un
- g) plāni atbilst 1. punkta prasībām un II pielikumā sniegtajai veidnei.

Pēc apspriešanās ar komiteju, kas izveidota šīs direktīvas 33. pantā, Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 9. panta 2. punktu un 34. pantu dalībvalstīm var sniegt konkrētām valstīm adresētus ieteikumus.

Attiecībā uz pirmo nacionālā ēku renovācijas plāna projektu Komisija konkrētām valstīm adresētus ieteikumus dalībvalstīm var sniegt ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc tam, kad dalībvalsts ir iesniegusi minēto plānu.

6. Katra dalībvalsts savā nacionālā ēku renovācijas plānā pienācīgi ņem vērā Komisijas sniegtos ieteikumus attiecībā uz nacionālā ēku renovācijas plāna projektu. Ja attiecīgā dalībvalsts ieteikumu vai būtisku tā daļu neņem vērā, tā Komisijai sniedz pamatojumu un šo pamatojumu publisko.

7. Reizi piecos gados katra dalībvalsts, izmantojot šīs direktīvas II pielikumā noteikto veidni, iesniedz Komisijai savu nacionālo ēku renovācijas plānu. Nacionālo ēku renovācijas plānu katra dalībvalsts iesniedz kā Regulas (ES) 2018/1999 3. pantā minētā integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna daļu, un, ja dalībvalsts iesniedz atjauninājumu, to iesniedz kā minētās regulas 14. pantā minētā atjauninājuma daļu.

Neatkarīgi no pirmās daļas, pirmo nacionālo ēku renovācijas plānu dalībvalstis Komisijai iesniedz līdz 2026. gada 31. decembrim.

8. Katra dalībvalsts sava nākamā galīgā ēku renovācijas plāna pielikumā pievieno sīkāku informāciju par savas visnesenākās ilgtermiņa atjaunošanas stratēģijas vai nacionālā ēku renovācijas plāna īstenošanu, norādot, vai ir sasniegti tās nacionālie mērķrādītāji.
9. Katra dalībvalsts savos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 17. un 21. pantu iekļauj informāciju par šā panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto nacionālo mērķrādītāju sasniegšanu. Reizi divos gados Komisija savā ikgadējā enerģētikas savienības stāvokļa apskatā, ko tā sniedz, ievērojot Regulas (ES) 2018/1999 35. pantu, iekļauj vispārēju progresa ziņojumu gan par publisku, gan par privātu dzīvojamo un nedzīvojamo ēku nacionālā fonda renovāciju saskaņā ar ēku renovācijas plānos izklāstītajiem ceļvežiem, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis iesniegušas savos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos. Komisija katru gadu uzrauga Savienības ēku fonda energosnieguma attīstību, pamatojoties uz labāko pieejamo informāciju no Eurostat un citiem avotiem, un publicē šo informāciju ar ES Ēku fonda observatorijas starpniecību.

4. pants

Metodoloģijas pieņemšana ēku energosnieguma aprēķināšanai

Dalībvalstis piemēro ēku energosnieguma aprēķina metodoloģiju, kas atbilst I pielikumā noteiktajam kopīgajam vispārīgajam satvaram. Minēto metodoloģiju pieņem valsts vai reģionu līmenī.

Komisija izdod norādījumus par to, kā aprēķina to pārredzamo būves elementu energosniegumu, kuri ir ēkas norobežojošo konstrukciju daļa, un par apkārtējās vides enerģijas ņemšanu vērā.

5. pants

Energosnieguma minimālo prasību noteikšana

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ēkām vai ēkas vienībām tiek noteiktas minimālās energosnieguma prasības nolūkā sasniegt vismaz izmaksu ziņā optimālu līmeni un attiecīgā gadījumā stingrākas atsauces vērtības, piemēram, gandrīz nulles enerģijas ēkām piemērojamās prasības un bezemisiju ēkām piemērojamās prasības. Energosniegumu aprēķina saskaņā ar 4. pantā minēto metodoloģiju. Izmaksu optimālu līmeni aprēķina saskaņā ar 6. pantā minēto salīdzinošās metodoloģijas sistēmu.

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek noteiktas minimālās energosnieguma prasības attiecībā uz būves elementiem, kas ir norobežojošo konstrukciju daļa un kas būtiski ietekmē norobežojošo konstrukciju energosniegumu, kad tos nomaina vai pāraprīko, un tādējādi sasniegtu vismaz izmaksoptimālu līmeni. Dalībvalstis var noteikt prasības būves elementiem tādā līmenī, kas atvieglotu zemas temperatūras apkures sistēmu efektīvu uzstādīšanu renovētās ēkās.

Kad dalībvalstis nosaka šīs prasības, tās var nošķirt jaunas ēkas un jau esošas ēkas, kā arī dažādu ēku kategorijas.

Minētajās prasībās ņem vērā optimālo iekštelpu vides kvalitāti, lai novērstu tādu varbūtēju negatīvu ietekmi kā, piemēram, nepietiekama ventilācija, kā arī vietējos nosacījumus, projektēto funkciju un ēkas vecumu.

Dalībvalstis savas minimālās energosnieguma prasības pārskata regulāros laikposmos, kas nav ilgāki par pieciem gadiem, un vajadzības gadījumā tās atjaunina, lai ņemtu vērā tehnikas attīstību ēku sektorā, 6. pantā noteiktā izmaksoptimālā līmeņa aprēķina rezultātus un atjauninātos nacionālos enerģētikas un klimata mērķrādītājus un rīcībpolitikas.

2. Dalībvalstis var 1. punktā minētās prasības pielāgot ēkām, ko oficiāli aizsargā valsts, reģiona vai vietējā līmenī kā daļu no klasificētas vides vai to īpašās arhitektūras vai vēsturiskās vērtības dēļ, tiktāl, ciktāl dažu prasību izpilde nepieņemami izmainītu to raksturu vai izskatu.

3. Dalībvalstis var nolemt nenoteikt vai nepiemērot 1. punktā minētās prasības šādām ēku kategorijām:
- a) ēkas, kuras ir bruņoto spēku vai centrālās valdības īpašumā un kalpo valsts aizsardzības mērķiem, izņemot bruņotajiem spēkiem un citam valsts aizsardzības iestāžu personālam paredzētas atsevišķas dzīvojamās telpas vai biroja ēkas;
 - b) ēkas, kas kalpo par kulta vietām un ko izmanto reliģiskām darbībām;
 - c) pagaidu celtnes, ko izmanto ne ilgāk kā divus gadus, rūpnieciski objekti, darbnīcas, nedzīvojamās lauksaimniecības ēkas ar zemu enerģijas pieprasījumu un nedzīvojamās lauksaimniecības ēkas, ko izmanto kādā nozarē, kuru aptver nacionāls nozaru nolīgums par energosniegumu;
 - d) dzīvojamās ēkas, ko izmanto vai paredzēts izmantot vai nu mazāk par četriem mēnešiem gadā, vai arī, alternatīvi, izmantot uz ierobežotu laiku katru gadu un ar paredzamo energopatēriņu, kas ir mazāks nekā 25 % no energopatēriņa, kurš rastos, ja ēka tiktu izmantota visu gadu;
 - e) brīvi stāvošas ēkas ar kopējo lietderīgo grīdas platību, kas ir mazāka nekā 50 m².

6. pants

Minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimāla līmeņa aprēķināšana

1. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 32. pantu, lai papildinātu šo direktīvu attiecībā uz tādas salīdzinošās metodoloģijas sistēmas izveidi un pārskatīšanu, ar kuras palīdzību aprēķina ēkām un būves elementiem piemērojamo minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimālos līmeņus.

Līdz 2025. gada 30. jūnijam Komisija pārskata salīdzinošās metodoloģijas sistēmu minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimālo līmeņu aprēķināšanai jaunās ēkās un esošajās ēkās, kurās veic nozīmīgu renovāciju, un atsevišķiem būves elementiem. Minētajiem līmeņiem ir jāatbilst nacionālajām pieejām, kas izklāstītas nacionālajos enerģētikas un klimata plānos, kuri iesniegti Komisijai, ievērojot Regulas (ES) 2018/1999 14. pantu.

Salīdzinošās metodoloģijas sistēmu nosaka saskaņā ar VII pielikumu, un tajā ir noteikta atšķirība starp jaunām un esošajām ēkām, kā arī starp dažādām ēku kategorijām.

2. Dalībvalstis aprēķina minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimālos līmeņus, izmantojot salīdzinošās metodoloģijas sistēmu, kas izstrādāta saskaņā ar 1. punktu, un attiecīgos parametrus, piemēram, klimatiskos apstākļus un praktiskas iespējas piekļūt enerģijas infrastruktūrai, un salīdzina minētā aprēķina rezultātus ar spēkā esošajām minimālajām energosnieguma prasībām. Aprēķinot minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimālos līmeņus, dalībvalstis var ņemt vērā dzīves cikla GSP.

Dalībvalstis ziņo Komisijai par visiem ievades datiem un pieņēmumiem, kas tika izmantoti minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimālo līmeņu aprēķiniem un šo aprēķinu rezultātiem. Minētajā nolūkā dalībvalstis izmanto Komisijas Deleģētās regulas (ES) Nr. 244/2012²⁹ III pielikumā paredzēto veidni. Dalībvalstis atjaunina un iesniedz Komisijai šādus ziņojumus regulāros laikposmos, kas nav ilgāki par pieciem gadiem. Pirmo ziņojumu par aprēķiniem, kas veikti, pamatojoties uz pārskatīto metodoloģijas sistēmu, ievērojot šā panta 1. punktu, iesniedz līdz 2028. gada 30. jūnijam.

²⁹ Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 244/2012 (2012. gada 16. janvāris), ar kuru papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti, nosakot salīdzinošās metodoloģijas sistēmu izmaksu ziņā optimālu minimālo energoefektivitātes prasību līmeņu aprēķināšanai ēkām un būves elementiem (OV L 81, 21.3.2012., 18. lpp.).

3. Ja saskaņā ar 2. punktu veiktās salīdzināšanas rezultāts parāda, ka dalībvalstī spēkā esošās minimālās energosnieguma prasības ir par vairāk nekā 15 % mazāk energoefektīvas nekā minimālo energosnieguma prasību izmaksoptimālie līmeņi, attiecīgā dalībvalsts 24 mēnešu laikā no minētās salīdzināšanas rezultātu pieejamības koriģē ieviestās minimālās energosnieguma prasības.
4. Komisija publicē ziņojumu par dalībvalstu progresu attiecībā uz to, cik lielā mērā tās sasniegušas izmaksoptimālu minimālo energosnieguma prasību līmeni.

7. pants

Jaunas ēkas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka jaunas ēkas ir bezemisiju ēkas saskaņā ar 11. pantu:
 - a) jaunas ēkas, kas ir publisko struktūru īpašumā, – no 2028. gada 1. janvāra; un
 - b) visas jaunās ēkas – no 2030. gada 1. janvāra.

Līdz pirmajā daļā minēto prasību piemērošanai dalībvalstis nodrošina, ka visas jaunās ēkas ir vismaz gandrīz nulles enerģijas ēkas un atbilst minimālajām energosnieguma prasībām, kas noteiktas saskaņā ar 5. pantu. Ja publiskās struktūras grasās izmantot jaunu ēku, kas nav to īpašumā, tās tiecas uz to, lai minētā ēka būtu bezemisiju ēka.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka dzīves cikla GSP tiek aprēķināts saskaņā ar III pielikumu un ka tas tiek norādīts ēkas energosnieguma sertifikātā:
 - a) visām jaunajām ēkām, kuru lietderīgā grīdas platība pārsniedz 1000 m², – no 2028. gada 1. janvāra;
 - b) visām jaunajām ēkām – no 2030. gada 1. janvāra.
3. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 32. pantu, lai grozītu III pielikumu nolūkā noteikt Savienības satvaru dzīves cikla GSP nacionālajam aprēķinam ar mērķi panākt klimatneitralitāti. Pirmo šādu deleģēto aktu pieņem līdz 2025. gada 31. decembrim.
4. Dalībvalstis var nolemt 1. un 2. punktu nepiemērot tām ēkām, attiecībā uz kurām līdz 1. un 2. punktā minētajiem datumiem jau ir iesniegti būvatļaujas pieteikumi vai līdzvērtīgi pieteikumi, tostarp pieteikums izmantojuma maiņai.
5. Dalībvalstis līdz 2027. gada 1. janvārim publicē un dara zināmu Komisijai ceļvedi, kurā izsmeļoši izklāsta robežvērtību ieviešanu visu jauno ēku kopējam kumulatīvajam dzīves cikla GSP un nosaka mērķrādītājus jaunām ēkām no 2030. gada, ņemot vērā pakāpenisku lejupejošu tendenci, kā arī maksimālās robežvērtības, kas izsmeļoši izklāstītas dažādām klimatiskajām zonām un ēku tipoloģijām.

Minētās maksimālās robežvērtības atbilst Savienības mērķiem panākt klimatneitralitāti.

Komisija izdod norādījumus, dalās ar faktiem par esošajām valstu rīcībpolitikām un pēc dalībvalstu lūguma piedāvā tām tehnisko atbalstu.

6. Dalībvalstis attiecībā uz jaunām ēkām pievēršas tādiem jautājumiem kā optimāla iekštelpu vides kvalitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ugunsdrošība, riski, kas saistīti ar spēcīgu seismisko aktivitāti, un pieklūstamība personām ar invaliditāti. Dalībvalstis pievēršas arī jautājumam par oglekļa piesaistījumiem, kas saistīti ar oglekļa uzglabāšanu ēkās vai uz tām.

8. pants

Esošās ēkas

1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad ēkās veic nozīmīgu renovāciju, ēkas vai tās renovētās daļas energosniegums tiktu uzlabots tā, lai varētu izpildīt minimālās energosnieguma prasības, kas noteiktas saskaņā ar 5. pantu, ciktāl tehniski, funkcionāli un ekonomiski tas ir iespējams.

Minētās prasības piemēro renovētajai ēkai vai ēkas vienībai kopumā. Papildus vai kā alternatīvu prasības var piemērot renovētajiem būves elementiem.

2. Turklāt dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tad, ja pāraprīko vai nomaina būves elementu, kas ir norobežojošo konstrukciju daļa un kas būtiski ietekmē norobežojošo konstrukciju energosniegumu, būves elementa energosniegums atbilst minimālajām energosnieguma prasībām, ciktāl tas ir tehniski, funkcionāli un ekonomiski iespējams.

3. Attiecībā uz ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, dalībvalstis veicina augstas efektivitātes alternatīvu sistēmu izmantošanu, ciktāl tas ir tehniski, funkcionāli un ekonomiski iespējams. Dalībvalstis attiecībā uz ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, pievēršas tādiem jautājumiem kā iekštelpu vides kvalitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām, ugunsdrošība, riski saistībā ar spēcīgu seismisko aktivitāti, bīstamu vielu, tostarp azbesta, aizvākšana un piekļūstamība personām ar invaliditāti.

9. pants

Nedzīvojamo ēku minimālie energosnieguma standarti un dzīvojamo ēku fonda pakāpeniskas renovācijas trajektorijas

1. Dalībvalstis nosaka minimālos energosnieguma standartus nedzīvojamām ēkām, ar kuriem tiek nodrošināts, ka minētās ēkas nepārsniedz trešajā daļā minēto konkrēto maksimālo energosnieguma robežvērtību, kas izteikta ar primārās enerģijas izmantojuma vai enerģijas galaizmantojuma skaitlisku rādītāju kWh/(m²/gadā), līdz piektajā daļā norādītajiem datumiem.

Maksimālās energosnieguma robežvērtības nosaka, pamatojoties uz nedzīvojamo ēku fondu, kāds tas ir 2020. gada 1. janvārī, balstoties uz pieejamo informāciju un – attiecīgā gadījumā – statistisko izlasi. Dalībvalstis pamatscenārijā neiekļauj nedzīvojamās ēkas, kurām tās piemēro atbrīvojumu, ievērojot 6. punktu.

Katra dalībvalsts nosaka maksimālo energosnieguma robežvērtību tā, ka 16 % no tās nacionālā nedzīvojamo ēku fonda ir virs minētās robežvērtības (“16 % robežvērtība”). Katra dalībvalsts arī nosaka maksimālo energosnieguma robežvērtību nosaka tā, ka 26 % no tās nacionālā nedzīvojamo ēku fonda ir virs minētās robežvērtības (“26 % robežvērtība”). Dalībvalstis var noteikt maksimālās energosnieguma robežvērtības attiecībā uz visu valsts nedzīvojamo ēku fondu vai atsevišķam ēku tipam vai ēku kategorijai.

Dalībvalstis robežvērtības var noteikt tādā līmenī, kas atbilst konkrētai energosnieguma klasei, ar noteikumu, ka tās atbilst trešās daļas prasībām.

Ar minimālajiem energosnieguma standartiem nodrošina vismaz to, ka visas nedzīvojamās ēkas ir zem:

- a) 16 % robežvērtības, no 2030. gada; un
- b) 26 % robežvērtības, no 2033. gada.

Atsevišķu nedzīvojamo ēku atbilstību robežvērtībām pārbauda, balstoties uz energosnieguma sertifikātiem vai – attiecīgā gadījumā – citiem pieejamajiem līdzekļiem.

Savos ceļvežos, kas minēti 3. panta 2. punkta pirmās daļas b) apakšpunktā, dalībvalstis saskaņā ar virzību uz nacionālā ēku fonda pārveidošanu par bezemisiju ēkām nosaka konkrētus termiņus, kādos nedzīvojamām ēkām līdz 2040. un 2050. gadam jāpanāk atbilstība zemākām maksimālajām energosnieguma robežvērtībām.

Dalībvalstis var noteikt un publicēt kritērijus, saskaņā ar kuriem atsevišķas nedzīvojamās ēkas, ņemot vērā minēto ēku paredzamo izmantošanu nākotnē, ņemot vērā nopietnas grūtības vai nelabvēlīga izmaksu un ieguvumu novērtējuma gadījumā, tiek atbrīvotas no šajā punktā noteiktajām prasībām. Visi šādi kritēriji ir skaidri, precīzi un stingri un tie nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visām nedzīvojamām ēkām. Nosakot minētos kritērijus, dalībvalstis ļauj ex ante novērtēt aptverto nedzīvojamo ēku potenciālo īpatsvaru un gādā par to, lai no noteiktajām prasībām netiktu atbrīvots nesamērīgs skaits nedzīvojamo ēku. Dalībvalstis par kritērijiem ziņo arī savos nacionālo ēku renovācijas plānos, ko iesniedz Komisijai, ievērojot 3. pantu.

Ja dalībvalstis nosaka kritērijus atbrīvojumiem, ievērojot astoto daļu, tās panāk līdzvērtīgus energosnieguma uzlabojumus citās nedzīvojamo ēku fonda daļās.

Ja saistībā ar vispārējo renovāciju, kas vajadzīga, lai sasniegtu šajā punktā noteiktās energosnieguma robežvērtības, konkrētai nedzīvojamai ēkai ir nelabvēlīgs izmaksu un ieguvumu novērtējums, dalībvalstis pieprasa, lai attiecībā uz konkrēto nedzīvojamo ēku tiktu īstenoti vismaz tie individuālie renovācijas pasākumi, kuriem ir labvēlīgs izmaksu un ieguvumu novērtējums.

Ja dabas katastrofa ir nopietni bojājusi nacionālo nedzīvojamo ēku fondu vai tā daļu, dalībvalsts var uz laiku koriģēt maksimālo energosnieguma robežvērtību, lai citu vājākā snieguma nedzīvojamo ēku energorenovāciju aizstātu ar bojāto nedzīvojamo ēku energorenovāciju, vienlaikus nodrošinot, ka energorenovācija tiek veikta procentuālā izteiksmē līdzīgai nedzīvojamo ēku fonda daļai. Šādā gadījumā par korekciju un tās prognozēto ilgumu dalībvalsts ziņo savā nacionālajā ēku renovācijas plānā.

2. Līdz ... [12 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] katra dalībvalsts nosaka nacionālo trajektoriju pakāpeniskai dzīvojamo ēku fonda renovācijai saskaņā ar nacionālo ceļvedi un 2030., 2040. un 2050. gada mērķrādītājiem, kas iekļauti dalībvalsts nacionālajā ēku renovācijas plānā, un saskaņā ar mērķi līdz 2050. gadam pārveidot nacionālo ēku fondu par bezemisiju ēku fondu. Nacionālo trajektoriju pakāpeniskai dzīvojamo ēku fonda renovācijai izsaka kā visa dzīvojamo ēku fonda vidējā primārās enerģijas izmantojuma kWh/(m²/gadā) samazinājumu laikposmā no 2020. līdz 2050. gadam, un tajā identificē to dzīvojamo ēku un dzīvojamo ēku vienību skaitu vai grīdas platību, kas ik gadus renovējama, tostarp 43 % vājākā snieguma dzīvojamo ēku un dzīvojamo ēku vienību skaitu vai grīdas platību.

Dalībvalstis nodrošina, ka visa dzīvojamo ēku fonda vidējais primārās enerģijas izmantojums kWh/(m²/gadā):

- a) līdz 2030. gadam samazinās vismaz par 16 %, salīdzinājumā ar 2020. gadu;

- b) līdz 2035. gadam samazinās vismaz par 20–22 %, salīdzinājumā ar 2020. gadu;
- c) līdz 2040. gadam un pēc tam ik pēc pieciem gadiem – ir vienāds vai zemāks par nacionāli noteikto vērtību, ko iegūst, pakāpeniski samazinot vidējo primārās enerģijas izmantojumu laikposmā no 2030. līdz 2050. gadam saskaņā ar dzīvojamo ēku fonda pārveidi par bezemisiju ēku fondu.

Dalībvalstis nodrošina, ka vismaz 55 % no trešajā daļā minētā vidējā primārās enerģijas izmantojuma samazinājuma tiek sasniegti, renovējot 43 % vājākā snieguma dzīvojamās ēkas. Vidējā primārās enerģijas izmantojuma samazinājumu, kas panākts, renovējot dzīvojamās ēkas, kuras cietušas no dabas katastrofas, piemēram, zemestrīces un plūdiem, dalībvalstis var ieskaitīt rādītājā, kas panākts, renovējot 43 % vājākā snieguma dzīvojamās ēkas.

Savos renovācijas centienos panākt visa dzīvojamo ēku fonda vidējā primārās enerģijas izmantojuma samazinājumu dalībvalstis nosaka tādus pasākumus kā minimālie energosnieguma standarti, tehniskā palīdzība un finansiālā atbalsta pasākumi.

Savos renovācijas centienos dalībvalstis neparedz nesamērīgus atbrīvojumus īres dzīvojamām ēkām vai ēku vienībām.

Dalībvalstis nacionālajos ēku renovācijas plānos norāda metodiku, kas izmantota, un datus, kas ievākti, lai aplēstu otrajā un trešajā daļā minētās vērtības. Novērtējot nacionālos ēku renovācijas plānus, Komisija uzrauga otrajā un trešajā daļā minēto vērtību sasniegšanas gaitu, tostarp 43 % vājākā snieguma dzīvojamo ēku skaitu un ēku vienību skaitu vai grīdas platību, un vajadzības gadījumā sniedz ieteikumus. Minētie ieteikumi citstarp var paredzēt plašāku minimālo energosnieguma standartu izmantošanu.

Nacionālā trajektorija pakāpeniskai dzīvojamo ēku fonda renovācijai attiecas uz datiem par nacionālo dzīvojamo ēku fondu, balstoties – attiecīgā gadījumā – uz statistikas izlasi un energosnieguma sertifikātiem.

Ja vidējais fosilās enerģijas izmantojuma īpatsvars dzīvojamās ēkās ir mazāks par 15 %, dalībvalstis var koriģēt trešās daļas a) un b) apakšpunktā noteiktos līmeņus, lai nodrošinātu, ka visa dzīvojamo ēku fonda vidējais primārās enerģijas izmantojums kWh/(m²/gadā) līdz 2030. gadam un pēc tam ik pēc pieciem gadiem ir vienāds vai zemāks par nacionāli noteikto vērtību, ko iegūst, lineāri samazinot vidējo primārās enerģijas izmantojumu laikposmā no 2020. līdz 2050. gadam saskaņā ar dzīvojamo ēku fonda pārveidi par bezemisiju ēku fondu.

3. Papildus šā panta 1. un 2. punktā minētajam primārās enerģijas izmantojumam, dalībvalstis var noteikt papildu skaitliskus rādītājus par neatjaunīgās un atjaunīgās primārās enerģijas izmantojumu un par radītājām ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijām CO₂ ekvivalenta kilogramos (m²/gadā). Lai nodrošinātu ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, minimālajos energosnieguma standartos ņem vērā Direktīvas (ES) 2018/2001 15.a panta 1. punktu.
4. Saskaņā ar 17. pantu dalībvalstis atbalsta atbilstību minimālajiem energosnieguma standartiem, izmantojot visus šos pasākumus:
- a) nodrošināt atbilstošus finansiālos pasākumus, jo īpaši pasākumus, kuri mērķēti uz mazaizsargātām māsaimniecībām, enerģētiskās nabadzības skartiem cilvēkiem vai attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošajiem cilvēkiem, saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 24. pantu;
 - b) sniegt tehnisko palīdzību, arī izmantojot vienas pieturas aģentūras, īpašu uzmanību pievēršot mazaizsargātām māsaimniecībām un attiecīgā gadījumā sociālajos mājokļos dzīvojošiem cilvēkiem, saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 24. pantu;
 - c) izstrādāt integrētas finansēšanas shēmas, kurās paredz stimulus pamatīgas renovācijas un pakāpeniskas pamatīgas renovācijas veikšanai, ievērojot 17. pantu;
 - d) likvidēt ar ekonomiku nesaistītus šķēršļus, arī pretrunīgas intereses; un
 - e) monitorēt sociālo ietekmi, jo īpaši ietekmi uz vismazaizsargātākajām māsaimniecībām.

5. Ja ēku renovē, lai tā atbilstu minimālajam energosnieguma standartam, dalībvalstis nodrošina atbilstību būves elementu minimālajām energosnieguma prasībām saskaņā ar 5. pantu un nozīmīgas renovācijas gadījumā – esošu ēku minimālajām energosnieguma prasībām saskaņā ar 8. pantu.
6. Dalībvalstis var nolemt 1. un 2. punktā minētos minimālos energosnieguma standartus nepiemērot šādām ēku kategorijām:
- a) ēkas, ko oficiāli aizsargā kā daļu no klasificētas vides vai to īpašās arhitektūras vai vēsturiskās vērtības dēļ, vai citas kultūras mantojuma ēkas, tiktāl, cik atbilstība standartiem nepieņemami izmainītu to raksturu vai izskatu, vai ja to renovācija nav tehniski vai ekonomiski iespējama;
 - b) ēkas, kas kalpo par kulta vietām un ko izmanto reliģiskām darbībām;
 - c) pagaidu celtnes, ko izmanto ne ilgāk kā divus gadus, rūpnieciski objekti, darbnīcas, nedzīvojamās lauksaimniecības ēkas ar zemu enerģijas pieprasījumu un nedzīvojamās lauksaimniecības ēkas, ko izmanto kādā nozarē, kuru aptver nacionāls nozaru nolīgums par energosniegumu;
 - d) dzīvojamās ēkas, ko izmanto vai paredzēts izmantot vai nu mazāk par četriem mēnešiem gadā, vai arī, alternatīvi, izmantot uz ierobežotu laiku katru gadu un ar paredzamo energopatēriņu, kas ir mazāks nekā 25 % no energopatēriņa, kurš rastos, ja ēka tiktu izmantota visu gadu;

- e) brīvi stāvošas ēkas ar kopējo lietderīgo grīdas platību, kas ir mazāka nekā 50 m²;
- f) ēkas, kuras ir bruņoto spēku vai centrālās valdības īpašumā un kalpo valsts aizsardzības mērķiem, izņemot bruņotajiem spēkiem un citam valsts aizsardzības iestāžu personālam paredzētas atsevišķas dzīvojamās telpas vai biroja ēkas.

7. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu šā panta 1. un 2. punktā minēto minimālo energosnieguma standartu īstenošanu, ietverot piemērotus uzraudzības mehānismus un sankcijas saskaņā ar 34. pantu.

Nosakot noteikumus par sankcijām, dalībvalstis ņem vērā mājokļu īpašnieku finansiālo stāvokli un piekļuvi pienācīgam finansiālajam atbalstam, jo īpaši mazaizsargātām mājsaimniecībām.

8. Līdz 2025. gada 31. martam Komisija, šīs direktīvas īstenošanas atbalstam un pienācīgi ņemot vērā subsidiaritātes principu, sniedz analīzi, jo īpaši par:

- a) struktūrfondu un Savienības pamatprogrammu, tostarp Eiropas Investīciju bankas līdzekļu, efektivitāti, to līmeņa piemērotību, no tiem faktiski izmantoto summu un attiecībā uz tiem izmantoto instrumentu veidiem, lai uzlabotu ēku, jo īpaši mājokļu, energosniegumu;
- b) publisko finanšu iestāžu līdzekļu efektivitāti, to līmeņa piemērotību un attiecībā uz tiem izmantoto instrumentu veidiem un pasākumu veidiem;

- c) Savienības un valsts finansējuma koordināciju un citiem pasākumu veidiem, ar ko var sekmēt ieguldījumus ēku energosnieguma jomā, un šādu līdzekļu piemērotību Savienības mērķu sasniegšanai.

Pamatojoties uz minēto analīzi, Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par finanšu instrumentu efektivitāti un piemērotību attiecībā uz ēku energosnieguma uzlabošanu, jo īpaši attiecībā uz vājākā snieguma ēkām.

10. pants

Saules enerģija ēkās

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visas jaunās ēkas ir projektētas tā, lai optimizētu to saules enerģijas ražošanas potenciālu, balstoties uz saules apstarojumu objektā un ļaujot vēlāk izmakslietderīgā veidā uzstādīt saules enerģijas tehnoloģijas.
2. Atļaujas piešķiršanas procedūru saules enerģijas aprīkojuma uzstādīšanai, kas noteikta Direktīvas (ES) 2018/2001 16.d pantā, un vienkāršas paziņošanas procedūru par tīkla pieslēgumiem, kas noteikta minētās direktīvas 17. pantā, piemēro saules enerģijas aprīkojuma uzstādīšanai uz ēkām.

3. Dalībvalstis nodrošina piemērotu saules enerģijas iekārtu izvietojumu, ja tas ir tehniski piemēroti, ekonomiski un funkcionāli īstenojami, šādā veidā:
- a) līdz 2026. gada 31. decembrim – visām jaunām publiskām un nedzīvojamām ēkām, kuru lietderīgā grīdas platība pārsniedz 250m²;
 - b) visām esošām publiskām ēkām, kuru lietderīgā grīdas platība pārsniedz:
 - i) 2000 m², – līdz 2027. gada 31. decembrim;
 - ii) 750 m², – līdz 2028. gada 31. decembrim;
 - iii) 250 m², – līdz 2030. gada 31. decembrim;
 - c) līdz 2027. gada 31. decembrim – visām esošām nedzīvojamajām ēkām, kuru lietderīgā grīdas platība pārsniedz 500 m², ja ēkai veic nozīmīgu renovāciju vai darbību, kurai nepieciešama administratīva atļauja ēkas renovācijai, darbiem uz jumta vai ēkas inženiertehniskās sistēmas uzstādīšanai;
 - d) līdz 2029. gada 31. decembrim – visām jaunām dzīvojamām ēkām; un
 - e) līdz 2029. gada 31. decembrim – visām jaunām autostāvvietām ar jumtu, kas fiziski atrodas blakus ēkām.

Savos nacionālos ēku renovācijas plānos, kas minēti 3. pantā, dalībvalstis iekļauj rīcībpolitikas un pasākumus attiecībā uz piemērotu saules enerģijas iekārtu izvietojumu uz visām ēkām.

4. Dalībvalstis valsts līmenī nosaka un dara publiski pieejamus kritērijus šajā pantā noteikto pienākumu praktiskai īstenošanai un iespējamiem izņēmumiem no minētajiem pienākumiem attiecībā uz konkrētiem ēku veidiem, ņemot vērā tehnoloģiskās neitralitātes principu attiecībā uz tehnoloģijām, kuras nerada emisijas uz vietas, un saskaņā ar saules enerģijas iekārtu novērtēto tehnisko un ekonomisko potenciālu un to ēku raksturlielumiem, uz kurām attiecas šis noteikums. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā ņem vērā arī strukturālo integritāti, zaļos jumtus un bēniņu un jumta izolāciju.

Lai sasniegtu šā panta mērķus un ņemtu vērā jautājumus, kas saistīti ar elektroenerģijas tīkla stabilitāti, šā punkta pirmajā daļā minēto kritēriju noteikšanā dalībvalstis iesaista attiecīgās ieinteresētās personas.

Transponējot 3. punkta pirmajā daļā noteiktos pienākumus, dalībvalsts ēku lietderīgās platības mērvienības vietā var izmantot ēku pamatstāva platību, ja dalībvalsts pierāda, ka tā rezultātā uz ēkām uzstādīto piemērotu saules enerģijas iekārtu jauda ir līdzvērtīga.

5. Dalībvalstis ievieš satvaru, kas nodrošina nepieciešamos administratīvos, tehniskos un finansiālos pasākumus, lai atbalstītu saules enerģijas uzstādīšanu ēkās, tostarp apvienojumā ar ēku inženiertehniskajām sistēmām vai efektīvām centralizētās siltumapgādes sistēmām.

11. pants
Bezemisiju ēkas

1. Bezemisiju ēka nerada oglekļa emisijas objektā uz vietas no fosilajiem kurināmajiem. Ja tas ir ekonomiski un tehniski iespējams, bezemisiju ēka nodrošina spēju reaģēt uz ārējiem signāliem un pielāgot savu enerģijas izmantojumu, ražošanu vai uzkrāšanu.
2. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka bezemisiju ēkas enerģijas pieprasījums atbilst maksimālajai robežvērtībai.

Dalībvalstis nosaka šo maksimālo robežvērtību bezemisiju ēkas enerģijas pieprasījumam, lai sasniegtu vismaz tos izmaksoptimālos līmeņus, kas noteikti jaunākajā nacionālajā ziņojumā par izmaksoptimālajiem līmeņiem, ievērojot 6. pantu. Dalībvalstis pārskata maksimālo robežvērtību ikreiz, kad tiek pārskatīti izmaksoptimālie līmeņi.
3. Bezemisiju ēkas enerģijas pieprasījuma maksimālā robežvērtība ir vismaz par 10 % zemāka nekā kopējā primārās enerģijas izmantojuma robežvērtība, kas dalībvalsts līmenī ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena] noteikta gandrīz nulles enerģijas ēkām.
4. Dalībvalstis var pielāgot bezemisiju ēkas enerģijas pieprasījuma maksimālo robežvērtību renovētām ēkām, vienlaikus ievērojot attiecīgos noteikumus par izmaksoptimalitāti un, ja ir noteiktas robežvērtības renovētām gandrīz nulles enerģijas ēkām, 3. punkta prasības.

5. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka bezemisiju ēkas ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijas atbilst maksimālajai robežvērtībai, kas noteikta dalībvalstu līmenī to nacionālajos ēku renovācijas plānos. Šai maksimālajai robežvērtībai var noteikt dažādus līmeņus jaunām un renovētām ēkām.
6. Dalībvalstis paziņo Komisijai savas maksimālās robežvērtības, tostarp aprakstu par aprēķina metodoloģiju katram ēkas tipam un attiecīgo āra klimata apzīmējumu saskaņā ar I pielikumu. Komisija pārskata maksimālās robežvērtības un attiecīgā gadījumā iesaka tās pielāgot.
7. Dalībvalstis nodrošina, ka gada kopējo primārās enerģijas izmantojumu jaunai vai renovētai bezemisiju ēkai sedz:
 - a) ar objektā uz vietas vai tuvumā saražoto atjaunīgo energoresursu enerģiju, kas atbilst Direktīvas (ES) 2018/2001 7. pantā noteiktajiem kritērijiem;
 - b) ar atjaunīgo energoresursu enerģiju, ko nodrošina atjaunīgās enerģijas kopiena Direktīvas (ES) 2018/2001 22. panta nozīmē;
 - c) ar enerģiju no efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 26. panta 1. punktu; vai
 - d) ar enerģiju no bezoglekļa avotiem.

Ja tehniski vai ekonomiski nav iespējams izpildīt šajā punktā noteiktās prasības, kopējo gada primārās enerģijas izmantojumu var segt arī ar citu enerģiju no tīkla, kas atbilst valsts līmenī noteiktajiem kritērijiem.

12. pants
Renovācijas pase

1. Līdz ... [24 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis ievieš renovācijas pasu shēmu, kuras pamatā ir VIII pielikumā izklāstītais vienotais satvars.
2. Šā panta 1. punktā minēto shēmu brīvprātīgi izmanto ēku un ēkas vienību īpašnieki, ja vien dalībvalsts nenolemj to noteikt par obligātu.

Dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka renovācijas pases ir cenas ziņā pieejamas, un apsver iespēju sniegt finansiālu atbalstu mazaizsargātām mājsaimniecībām, kas vēlas renovēt savas ēkas.

3. Dalībvalstis var atļaut renovācijas pasi sagatavot un izdot kopā ar energosnieguma sertifikātu.
4. Renovācijas pasi izdod digitālā un izdrukāšanai piemērotā formātā kvalificēts vai sertificēts eksperts pēc apmeklējuma uz vietas.
5. Kad tiek izdota renovācijas pase, ēkas īpašniekiem piedāvā noturēt sarunu ar 4. punktā minēto ekspertu, lai eksperts varētu izskaidrot labākos soļus, kas būtu sperami ēkas pārveidošanai par bezemisiju ēku laikus pirms 2050. gada.

6. Dalībvalstis cenšas nodrošināt īpašu digitālo rīku, ar kuru var sagatavot un attiecīgā gadījumā atjaunināt renovācijas pasi. Dalībvalstis var izstrādāt papildu rīku, kas ēku īpašniekiem un ēku apsaimniekotājiem dotu iespēju simulēt vienkāršotās renovācijas pases projektu un atjaunināt to tad, kad ir sāкта renovācija vai nomainīts būves elements.
7. Dalībvalstis nodrošina, ka renovācijas pasi var augšupielādēt nacionālajā ēku energosnieguma datubāzē, kas izveidota, ievērojot ar 22. pantu.
8. Dalībvalstis nodrošina, ka renovācijas pase tiek glabāta digitālajā ēkas žurnālā vai ka tai var piekļūt, izmantojot minēto žurnālu, ja tāds ir pieejams.

13. pants

Ēkas inženiertehniskās sistēmas

1. Lai optimizētu ēkas inženiertehniskās sistēmas enerģijas izmantošanu, dalībvalstis nosaka sistēmas prasības, izmantojot enerģijas ietaupījumu tehnoloģijas, attiecībā uz jaunās vai esošajās ēkās ierīkoto inženiertehnisko sistēmu vispārējo energosniegumu, pareizu uzstādīšanu, pienācīgiem izmēriem, regulējumam un kontroli un attiecīgā gadījumā hidraulisko līdzsvarošanu. Nosakot prasības, dalībvalstis ņem vērā projektēšanas nosacījumus un tipiskos vai vidējos ekspluatācijas apstākļus.

Sistēmas prasības nosaka jaunām ēku inženiertehniskajām sistēmām un esošo ēku inženiertehnisko sistēmu aizstāšanai un modernizēšanai, un tās piemēro, ciktāl tas ir tehniski, ekonomiski un funkcionāli iespējams.

Dalībvalstis var noteikt prasības attiecībā uz siltumģeneratoru siltumnīcefekta gāzu emisijām vai tajos izmantotā kurināmā veidu vai attiecībā uz to atjaunīgās enerģijas minimālo daļu, ko izmanto apkurei ēkas līmenī, ar nosacījumu, ka šādas prasības nerada nepamatotu tirgus šķērsli.

Dalībvalstis nodrošina, ka prasības, ko tās noteikušas ēku inženiertehniskajām sistēmām, sasniedz vismaz jaunāko izmaksoptimālo līmeni.

2. Dalībvalstis var noteikt īpašas sistēmas prasības ēku inženiertehniskajām sistēmām, lai atvieglotu zemas temperatūras apkures sistēmu efektīvu uzstādīšanu un ekspluatāciju jaunās vai renovētās ēkās.
3. Dalībvalstis prasa, lai jaunas ēkas, ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams, tiktu aprīkotas ar pašregulējošām ierīcēm temperatūras atsevišķai regulēšanai katrā istabā vai, ja tas ir pamatoti, noteiktā apsildītā vai dzesētā ēkas vienības zonā, un attiecīgā gadījumā ar hidraulisko līdzsvarošanu. Šādas pašregulējošas ierīces un attiecīgā gadījumā hidraulisko līdzsvarošanu esošajās ēkās prasa ierīkot tad, kad tiek nomainīti siltumģeneratori vai aukstumģeneratori, ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams.

4. Dalībvalstis nosaka prasības atbilstīgu iekštelpu vides kvalitātes standartu īstenošanai ēkās, lai uzturētu veselīgu telpu mikroklimatu.
5. Dalībvalstis pieprasa, lai nedzīvojamās bezemisiju ēkas būtu aprīkotas ar iekštelpu gaisa kvalitātes monitoringam un regulēšanai domātām mērierīcēm un vadības ierīcēm. Esošās nedzīvojamās ēkās šādas ierīces prasa uzstādīt tad, kad ēkā tiek veikta nozīmīga renovācija un ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams. Dalībvalstis var pieprasīt šādu ierīču uzstādīšanu dzīvojamās ēkās.
6. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, kad tiek uzstādīta ēkas inženiertehniskā sistēma, tiek novērtēts mainītās daļas un, ja vajadzīgs, visas mainītās sistēmas kopējais energosniegums. Rezultātus dokumentē un dara zināmus ēkas īpašniekam, lai tie arī turpmāk būtu pieejami un tos var izmantot, lai verificētu atbilstību minimālajām prasībām, kas noteiktas saskaņā ar 1. punktu, un lai izdotu energosnieguma sertifikātus.

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka ēkas inženiertehnisko sistēmu energosniegums tiek optimizēts, ja tās tiek pāraprīkotas vai aizstātas.

Dalībvalstis veicina atjaunīgās enerģijas uzkrāšanu ēkās.

Dalībvalstis var paredzēt jaunus stimulus un finansējumu, lai veicinātu pāreju no siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, kurās izmanto fosilo kurināmo, uz siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, kas balstītas uz nefosilo kurināmo.

7. Dalībvalstis cenšas esošajās ēkās aizstāt ar fosilo kurināmo darbināmus autonomos katlus, lai panāktu atbilstību nacionālajiem plāniem, kas paredz pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā katliem.
8. Komisija izdod norādījumus par to, kas ir uzskatāms par fosilā kurināmā katlu.
9. Dalībvalstis nosaka prasības, ar kurām nodrošina, ka tad, ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams, nedzīvojamās ēkas tiek aprīkotas ar ēku automatizācijas un vadības sistēmām šādā veidā:
 - a) nedzīvojamās ēkas, kuru apkures sistēmu, gaisa kondicionēšanas sistēmu, kombinēto telpu apkures un ventilācijas sistēmu, vai kombinēto gaisa kondicionēšanas un ventilācijas sistēmu lietderīgā nominālā jauda pārsniedz 290 kW, – līdz 2024. gada 31. decembrim;
 - b) nedzīvojamās ēkas, kuru apkures sistēmu, gaisa kondicionēšanas sistēmu, kombinēto telpu apkures un ventilācijas sistēmu, vai kombinēto gaisa kondicionēšanas un ventilācijas sistēmu lietderīgā nominālā jauda pārsniedz 70 kW, – līdz 2029. gada 31. decembrim.
10. Ēku automatizācijas un vadības sistēmas spēj:
 - a) pastāvīgi uzraudzīt, reģistrēt, analizēt un dot iespējas koriģēt enerģijas izmantošanu;
 - b) salīdzinoši novērtēt ēkas energosniegumu, atklāt ēkas inženiertehnisko sistēmu efektivitātes zudumus un informēt par ēku atbildīgo personu vai ēkas inženiertehnisko sistēmu apsaimniekotāju par energoefektivitātes uzlabošanas iespējām;

- c) nodrošināt komunikāciju ar pieslēgtajām ēkas inženiertehniskajām sistēmām un citām ierīcēm ēkas iekšienē un būt sadarbspējīgas ar ēkas inženiertehniskajām sistēmām neatkarīgi no īpašniektehnoloģiju, ierīču un ražotāju dažādības;
- d) līdz ...[24 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] veikt iekštelpu vides kvalitātes monitoringu.

11. Dalībvalstis nosaka prasības, ar ko nodrošina, ka, ja tas ir tehniski, ekonomiski un funkcionāli iespējams, no ... [24 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] jaunas dzīvojamās ēkas un dzīvojamās ēkas, kam veic nozīmīgu renovāciju, ir aprīkotas ar:

- a) nepārtrauktu elektronisku uzraudzības funkciju, kas mēra sistēmu efektivitāti un būtiskas novirzes un sistēmas apkopes nepieciešamības gadījumā par to informē ēkas īpašniekus vai apsaimniekotājus;
- b) efektīvas vadības funkcijām, kas nodrošina optimālu enerģijas ražošanu, sadali, uzkrāšanu, izmantojumu un attiecīgā gadījumā hidraulisko līdzsvaru;
- c) spēju reaģēt uz ārējiem signāliem un koriģēt enerģijas patēriņu.

Dalībvalstis šajā punktā noteiktās prasības var neattiecināt uz viengimenes mājām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, ja uzstādīšanas izmaksas pārsniedz ieguvumus.

12. Dalībvalstis nosaka prasības, lai nodrošinātu, ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams, ka nedzīvojamās ēkas, kuru apkures sistēmu, gaisa kondicionēšanas sistēmu, kombinēto telpu apkures un ventilācijas sistēmu, vai kombinēto gaisa kondicionēšanas un ventilācijas sistēmu lietderīgā nominālā jauda:

- a) pārsniedz 290 kW, – līdz 2027. gada 31. decembrim tiek aprīkotas ar automātiskām apgaismojuma vadības ierīcēm;
- b) pārsniedz 70 kW, – līdz 2029. gada 31. decembrim tiek aprīkotas ar automātiskām apgaismojuma vadības ierīcēm.

Automātiskās apgaismojuma vadības ierīces ir izvietotas piemērotās zonās, un tās spēj konstatēt klātbūtni.

14. pants

Ilgspējīgas mobilitātes infrastruktūra

1. Attiecībā uz jaunām nedzīvojamām ēkām ar vairāk nekā piecām automašīnu stāvvietas vietām un nedzīvojamām ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, ar vairāk nekā piecām automašīnu stāvvietas vietām, dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) uz katrām piecām automašīnu stāvvietas vietām tiek uzstādīts vismaz viens uzlādes punkts;
- b) vismaz 50 % automašīnu stāvvietas vietām priekšlaicīgi tiek ievilkti kabeļi un pārējām automašīnu stāvvietas vietām – ierīkoti kabeļkanāli, t. i., elektrības kabeļiem paredzēti kanāli, lai vēlākā stadijā būtu iespējams ierīkot elektrotransportlīdzekļu, ar elektroenerģiju darbināmu velosipēdu un citu L kategorijas transportlīdzekļu tipu uzlādes punktus; un

- c) tiek ierīkotas velosipēdu stāvvietas vietas, kas veido vismaz 15 % no nedzīvojamo ēku vidējās lietotāju kapacitātes vai 10 % no kopējās lietotāju kapacitātes, ņemot vērā platību, kas vajadzīga arī lielāka izmēra velosipēdiem nekā standarta velosipēdi.

Pirmo daļu piemēro, ja:

- a) autostāvvietā atrodas ēkas iekšienē un – nozīmīgas renovācijas gadījumā – renovācijas pasākumi aptver autostāvvietu vai ēkas elektroinfrastruktūru; vai
- b) autostāvvietā atrodas fiziski blakus ēkai un – nozīmīgas renovācijas gadījumā – renovācijas pasākumi aptver autostāvvietu vai autostāvvietas elektroinfrastruktūru.

Dalībvalstis nodrošina, ka pirmās daļas b) apakšpunktā minēto iepriekš ievilkto kabeļu un ierīkoto kabeļkanālu izmērs ir tāds, lai uzlādes punktus vajadzīgajā skaitā varētu efektīvi izmantot vienlaikus, un attiecīgā gadījumā sniedz atbalstu slodzes vai uzlādes pārvaldības sistēmas uzstādīšanai, ciktāl tas ir tehniski un ekonomiski iespējams un pamatojams.

Atkāpjoties no pirmās daļas a) apakšpunkta, attiecībā uz jaunām biroju ēkām un biroju ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, ar vairāk nekā piecām stāvvietas vietām, dalībvalstis nodrošina, ka uz katrām divām stāvvietas vietām tiek uzstādīts vismaz viens uzlādes punkts.

2. Attiecībā uz visām nedzīvojamām ēkām, kurās ir vairāk nekā 20 automašīnu stāvvietas vietu, dalībvalstis līdz 2027. gada 1. janvārim nodrošina, ka:

- a) uz katrām 10 automašīnu stāvvietas vietām tiek uzstādīts vismaz viens uzlādes punkts vai vismaz 50 % automašīnu stāvvietas vietām ir ierīkoti kabelkanāli, t. i., elektrības kabeļiem paredzēti kanāli, lai vēlākā stadijā būtu iespējams ierīkot elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktus; un
- b) ir ierīkotas velosipēdu stāvvietas vietas, kas veido vismaz 15 % no ēkas vidējās lietotāju kapacitātes vai 10 % no kopējās lietotāju kapacitātes, un ar platību, kas vajadzīga arī lielāka izmēra velosipēdiem nekā standarta velosipēdi.

Ēkām, kas ir publisko struktūru īpašumā vai ko tās izmanto, dalībvalstis nodrošina, ka līdz 2033. gada 1. janvārim vismaz 50 % automašīnu stāvvietas vietām priekšlaicīgi tiek ievilkta kabeļi.

Dalībvalstis var atlikt šīs prasības piemērošanu līdz 2029. gada 1. janvārim attiecībā uz visām tām nedzīvojamajām ēkām, kas ir renovētas divu gadu laikposmā pirms ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena], lai nodrošinātu atbilstību valsts prasībām, kuras noteiktas saskaņā ar Direktīvas 2010/31/ES 8. panta 3. punktu.

3. Prasības attiecībā uz vietu skaitu velosipēdu stāvvietā saskaņā ar 1. un 2. punktu dalībvalstis var koriģēt konkrētām nedzīvojamo ēku kategorijām, kurām parasti ar velosipēdu nepieklūst.

4. Attiecībā uz jaunām dzīvojamām ēkām ar vairāk nekā trim automašīnu stāvvietas vietām un dzīvojamām ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, ar vairāk nekā trim automašīnu stāvvietas vietām, dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) vismaz 50 % automašīnu stāvvietas vietām priekšlaicīgi tiek ievilkti kabeļi un pārējām automašīnu stāvvietas vietām – ierīkoti kabeļkanāli, t. i., elektrības kabeļiem paredzēti kanāli, lai vēlākā stadijā būtu iespējams ierīkot elektrotransportlīdzekļu, ar elektroenerģiju darbināmu velosipēdu un citu L kategorijas transportlīdzekļu tipu uzlādes punktus; un
- b) katrai dzīvojamās ēkas vienībai tiek ierīkotas vismaz divas velosipēdu stāvvietas.

Attiecībā uz jaunām dzīvojamām ēkām ar vairāk nekā trim automašīnu stāvvietas vietām dalībvalstis arī nodrošina, ka tiek uzstādīts vismaz viens uzlādes punkts.

Pirmo un otro daļu piemēro, ja:

- a) autostāvvietā atrodas ēkas iekšienē un – nozīmīgas renovācijas gadījumā – renovācijas pasākumi aptver autostāvvietas vai ēkas elektroinfrastruktūru; vai
- b) autostāvvietā atrodas fiziski blakus ēkai un – nozīmīgas renovācijas gadījumā – renovācijas pasākumi aptver autostāvvietu vai autostāvvietas elektroinfrastruktūru.

Atkāpjoties no pirmās daļas, dalībvalstis, ņemot vērā vietējo iestāžu novērtējumu un vietējās īpatnības, tostarp demogrāfiskos, ģeogrāfiskos un klimatiskos apstākļus, var koriģēt prasības attiecībā uz vietu skaitu velosipēdu stāvvietā.

Dalībvalstis nodrošina, ka pirmās daļas a) apakšpunktā minēto priekšlaicīgi ievilkto kabeļu izmērs ir tāds, lai visās stāvvietas vietās ierīkotos uzlādes punktus varētu izmantot vienlaikus. Ja nozīmīgas renovācijas gadījumā nav iespējams uz katru dzīvojamās ēkas vienību nodrošināt divas velosipēdu stāvvietas vietas, dalībvalstis nodrošina pēc iespējas vairāk velosipēdu stāvvietas vietu.

5. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot šā panta 1., 2. un 4. punktu konkrētām ēku kategorijām, ja:
- a) vajadzīgā uzlādes infrastruktūra būtu atkarīga no izolētām mikrosistēmām vai ēkas atrodas tālākajos reģionos LESD 349. panta nozīmē, ja tā rezultātā rastos būtiskas problēmas vietējās energosistēmas darbībai un tiktu apdraudēta vietējā tīkla stabilitāte; vai
 - b) uzlādes punktu un kabeļkanālu ierīkošanas izmaksas pārsniedz vismaz 10 % no ēkas nozīmīgās renovācijas kopējām izmaksām.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka šā panta 1., 2. un 4. punktā minētie uzlādes punkti spēj veikt viedo uzlādi un attiecīgā gadījumā divvirzienu uzlādi un ka tos ekspluatē, balstoties uz bezīpašnieka un nediskriminējošiem sakaru protokoliem un standartiem, sadarbspējīgā veidā un saskaņā ar visiem Eiropas standartiem un deleģētajiem aktiem, kas pieņemti, ievērojot Regulas (ES) 2023/1804 21. panta 2. un 3. punktu.
7. Dalībvalstis mudina publiski nepieejamu uzlādes punktu operatorus tos attiecīgā gadījumā ekspluatēt saskaņā ar Regulas (ES) 2023/1804 5. panta 4. punktu.
8. Dalībvalstis paredz pasākumus nolūkā vienkāršot, racionalizēt un paātrināt procedūru uzlādes punktu ierīkošanai jaunās un esošās dzīvojamās un nedzīvojamās ēkās, jo īpaši līdzīpašnieku apvienību ēkās, un likvidēt regulatīvos šķēršļus, ieskaitot publisko iestāžu atļauju izdošanas un apstiprināšanas procedūras, neskarot dalībvalstu tiesību aktus īpašuma un īres jomā. Dalībvalstis likvidē šķēršļus uzlādes punktu ierīkošanai dzīvojamās ēkās ar stāvvietas vietām, jo īpaši vajadzību saņemt izīrētāja vai līdzīpašnieku piekrišanu privātam uzlādes punktam pašu vajadzībām. Īrnieku vai līdzīpašnieku lūgumu ļaut stāvvietas vietā uzstādīt uzlādes infrastruktūru var noraidīt tikai tad, ja tam ir nopietns un leģitīms pamatojums.

Neskarot valsts tiesību aktus īpašuma un īres jomā, dalībvalstis izvērtē administratīvos šķēršļus, kas saistīti ar pieteikumu iesniegšanu īrnieku vai līdzīpašnieku apvienībā uzlādes punkta ierīkošanai ēkā ar daudzām dzīvojamām ēkas vienībām.

Dalībvalstis nodrošina, ka ēku īpašniekiem un īrniekiem, kuri vēlas uzstādīt uzlādes punktus un velosipēdu stāvvietas vietas, ir pieejama tehniskā palīdzība.

Attiecībā uz dzīvojamām ēkām dalībvalstis apsver iespēju ieviest atbalsta shēmas uzlādes punktu uzstādīšanai, priekšlaicīgai kabeļu ievilkšanai vai kabeļkanālu ierīkošanai stāvvietas vietās atbilstoši to teritorijā reģistrēto mazas noslodzes akumulatoru baterijas elektrotransportlīdzekļu skaitam.

9. Dalībvalstis nodrošina, ka rīcībpolitika attiecībā uz ēkām, aktīvo un zaļo mobilitāti, klimatu, enerģētiku, biodaudzveidību un pilsētplānošanu ir saskaņota.
10. Komisija līdz 2025. gada 31. decembrim publicē norādījumus par ugunsdrošību autostāvvietās.

15. pants

Ēku viedgataavība

1. Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 32. pantu, lai papildinātu šo direktīvu attiecībā uz tādas fakultatīvas vienotas Savienības sistēmas izveidi, ar kuru vērtē ēku viedgataavību. Vērtēšana balstās uz novērtējumu par to, kā ēka vai ēkas vienība spēj pielāgot savu ekspluatāciju iemītnieka vajadzībām, jo īpaši attiecībā uz iekštelpu vides kvalitāti, un tīklam un uzlabot savu energoefektivitāti un vispārējo sniegumu.

Saskaņā ar IV pielikumu fakultatīvā vienotā Savienības sistēma, ar kuru vērtē ēku viedgataavību, nosaka:

- a) viedgataavības indikatora definīciju;
- b) metodoloģiju, ar ko tas jāaprēķina.

2. Komisija līdz 2026. gada 30. jūnijam iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par viedgataavības indikatora testēšanu un ieviešanu, pamatojoties uz pieejamajiem nacionālo testēšanas posmu un citu attiecīgo projektu rezultātiem.

Ņemot vērā minētā ziņojuma iznākumu, Komisija līdz 2027. gada 30. jūnijam saskaņā ar 32. pantu pieņem deleģēto aktu, ar ko šo direktīvu papildina, ar kuru pieprasa vienoto Savienības sistēmu, ar ko vērtē ēku viedgataavību, piemērot saskaņā ar IV pielikumu nedzīvojamām ēkām ar apkures sistēmām, gaisa kondicionēšanas sistēmām, kombinētām telpu apkures un ventilācijas sistēmām vai kombinētām gaisa kondicionēšanas un ventilācijas sistēmām, kuru lietderīgā nominālā jauda pārsniedz 290 kW.

3. Komisija pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām pieņem īstenošanas aktu, kurā sīki nosaka tehnisko kārtību, kā efektīvi īstenot šā panta 1. punktā minēto sistēmu, tostarp neformālās testēšanas posma grafiku valstu līmenī, un precizē, kādā veidā sistēma papildina 19. pantā minētos energosnieguma sertifikātus.

Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 33. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

4. Ar noteikumu, ka Komisija ir pieņēmusi 2. punktā minēto deleģēto aktu, tā līdz 2027. gada 30. jūnijam pieņem īstenošanas aktu, kurā sīki izklāstīta tehniskā kārtība, kā sekmīgi īstenot 2. punktā minētās sistēmas piemērošanu nedzīvojamām ēkām ar apkures sistēmām, gaisa kondicionēšanas sistēmām, kombinētām telpu apkures un ventilācijas sistēmām vai kombinētām gaisa kondicionēšanas un ventilācijas sistēmām, kuru lietderīgā nominālā jauda pārsniedz 290 kW.

Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 33. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

16. pants

Datu apmaiņa

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ēku īpašniekiem, īrniekiem un apsaimniekotājiem ir tieša piekļuve savu ēku sistēmu datiem. Pēc to piekrišanas saņemšanas piekļuvi vai datus dara pieejamus trešai personai saskaņā ar esošiem piemērojamiem noteikumiem un vienošanām. Dalībvalstis sekmē pakalpojumu un datu apmaiņas pilnīgu sadarbību Savienībā saskaņā ar 5. punktu.

Šīs direktīvas vajadzībām ēku sistēmu dati ietver vismaz visus tos tūlītēji pieejamus datus, kas saistīti ar būves elementu energosniegumu, ēku pakalpojumu energosniegumu, apkures sistēmu un attiecīgā gadījumā ēku automatizācijas un vadības sistēmu, skaitītāju, mērierīču un vadības ierīču un e-mobilitātes uzlādes punktu paredzamo darbmūžu, un minētie dati ir sasaistīti ar digitālo ēkas žurnālu, ja tāds ir pieejams.

2. Nosakot noteikumus par datu pārvaldību un apmaiņu, ņemot vērā datu apmaiņas starptautiskos standartus un pārvaldības formātu, dalībvalstis vai, ja kāda dalībvalsts tā paredz, izraudzītās kompetentās iestādes ievēro piemērojamās Savienības tiesības. Noteikumi par piekļuvi un jebkādas maksas nerada šķēršļus un nediskriminē trešās personas saistībā ar piekļuvi ēku sistēmu datiem.
3. Par piekļuvi datiem vai par pieprasījumu datus darīt pieejamus trešai personai no ēkas īpašnieka, īrnieka vai apsaimniekotāja, ievērojot esošos piemērojamos noteikumus un vienošanās, neiekasē nekādu papildu maksu. Dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai tiktu noteikta attiecīga maksa par to, ka datiem piekļūst citas tiesīgās puses, piemēram, finanšu iestādes, agregatori, enerģijas piegādātāji, energopakalpojumu sniedzēji un valsts statistikas biroji vai citas valsts iestādes, kas atbild par Eiropas statistikas izstrādi, sagatavošanu un izplatīšanu. Dalībvalstis vai attiecīgā gadījumā izraudzītās kompetentās iestādes nodrošina, ka visas maksas, ko piemēro regulētie subjekti, kuri sniedz datu pakalpojumus, ir samērīgas un pienācīgi pamatotas. Dalībvalstis paredz stimulus ēku sistēmu datu kopīgošanai.

4. Noteikumi par piekļuvi datiem un datu uzglabāšanu šīs direktīvas vajadzībām atbilst relevantajiem Savienības tiesību aktiem. Personas datu apstrādi šīs direktīvas satvarā veic saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679³⁰.
5. Komisija līdz 2025. gada 31. decembrim pieņem īstenošanas aktus, kuros sīki izklāstītas sadarbības prasības un nediskriminējošas un pārredzamas procedūras attiecībā uz piekļuvi datiem.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 33. panta 2. punktā.

Komisija nāk klajā ar apspriešanās stratēģiju, kurā nosaka apspriešanās mērķus, attiecīgās mērķgrupā ietilpstošās ieinteresētās personas un apspriešanās pasākumus īstenošanas aktu izstrādes nolūkā.

17. pants

Finansiālie stimuli, prasmes un tirgus šķēršļi

1. Lai nodrošinātu vajadzīgās investīcijas, kas noteiktas dalībvalstu nacionālajos ēku renovācijas plānos nolūkā līdz 2050. gadam ēku fondu pārveidot par bezemisiju ēku fondu, dalībvalstis nodrošina pienācīgu finansējumu, atbalsta pasākumus un citus instrumentus, kas spēj risināt tirgus šķēršļus.

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

2. Lai atvieglotu piekļuvi finansējumam, jo īpaši māsaimniecībām, dalībvalstis nodrošina, ka pieteikšanās publiskajam finansējumam un tā saņemšanas procedūras ir vienkāršas un racionalizētas.
3. Dalībvalstis novērtē un attiecīgā gadījumā novērš šķēršļus, kas saistīti ar renovācijas sākotnējām izmaksām.
4. Izstrādājot finansiālā atbalsta shēmas ēku renovācijai, dalībvalstis apsver iespēju izmantot uz ieņēmumiem balstītus parametrus.

Dalībvalstis var izmantot valsts energoefektivitātes fondus, ja šādi fondi ir izveidoti, ievērojot Direktīvas (ES) 2023/1791 30. pantu, lai finansētu īpašas shēmas un programmas, kuras paredzētas renovācijai, ko veic nolūkā uzlabot energosniegumu.

5. Dalībvalstis veic atbilstošus regulatīvos pasākumus, lai likvidētu ar ekonomiku nesaistītus šķēršļus, kuri kavē ēku renovāciju. Attiecībā uz ēkām, ko veido vairāk nekā viena ēkas vienība, ar šādiem pasākumiem var atcelt vienprātības prasības kopīpašuma struktūrās vai atļaut kopīpašuma struktūrām būt tiešajām finansiālā atbalsta saņēmējām.
6. Dalībvalstis pēc iespējas izmakslietderīgi izmanto nacionālo finansējumu un pieejamo Savienības līmenī noteikto finansējumu, jo īpaši Atveseļošanas un noturības mehānismu, Sociālo klimata fondu, kohēzijas fondu, InvestEU, izsoļu ieņēmumus no emisijas kvotu tirdzniecības saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK³¹ un citus publiskā finansējuma avotus. Minētos finansējuma avotus izmanto atbilstīgi virzībai uz bezemisiju ēku fonda panākšanu līdz 2050. gadam.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

7. Lai sekmētu investīciju mobilizāciju, dalībvalstis sekmē tāda veicinoša finansējuma un finanšu rīku efektīvu izstrādi un izmantošanu kā energoefektivitātes aizdevumi un ēku renovācijai paredzēti hipotekārie kredīti, energosnieguma līgumi, finanšu shēmas “atmaksā atkarībā no veiktā ietaupījuma, fiskālie stimuli, piemēram, samazinātas nodokļu likmes renovācijas darbiem un materiāliem, nodokļos bāzētas shēmas, rēķinos bāzētas shēmas, garantiju fondi, uz pamatīgu renovāciju mērķēti fondi, fondi, kas mērķēti uz renovāciju ar būtisku minimālo enerģijas mērķietaupījumu sliekšni, un hipotekāro portfeļu standarti. Tās virza investīcijas energoefektīvā publisko ēku fondā saskaņā ar Eurostat norādījumiem par to, kā energosnieguma līgumus uzskaitīt valdības kontos.

Dalībvalstis var arī veicināt un vienkāršot publiskā un privātā sektora partnerību izmantošanu.

8. Dalībvalstis nodrošina, ka informācija par pieejamo finansējumu un finanšu rīkiem ir darīta pieejama sabiedrībai viegli piekļūstamā un pārredzamā veidā, tostarp izmantojot digitālus līdzekļus.
9. Veicinošais finansējums un finanšu rīki var ietvert renovācijas aizdevumus vai garantiju fondus renovācijai, ko veic nolūkā uzlabot energosniegumu, tostarp attiecīgā gadījumā apvienojumā ar attiecīgajām Savienības programmām.

10. Līdz... [12 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Komisija pieņem deleģēto aktu saskaņā ar 32. pantu, ar ko papildina šo direktīvu, izveidojot visaptverošu portfeļa satvaru, ko finanšu iestādes varētu brīvprātīgi izmantot un kas atbalsta aizdevējus, lai tie novirzītu un palielinātu aizdevumu apjomus, kurus sniedz saskaņā ar Savienības dekarbonizācijas mērķi un attiecīgajiem enerģētikas mērķrādītājiem, lai efektīvi mudinātu finanšu iestādes palielināt aizdevumu apjomus, kas paredzēti renovācijai, kuru veic nolūkā uzlabot energosniegumu. Visaptveroša portfeļa satvarā izklāstītās darbības aptver arvien lielākus aizdevumu apjomus energorenovācijai un ietver ierosinātos aizsardzības pasākumus, lai aizsargātu mazaizsargātas mājāsaimniecības, izmantojot finansējuma apvienošanas risinājumus. Satvarā apraksta paraugpraksi par to, kā mudināt aizdevējus savā portfeli identificēt vājākā snieguma ēkas un rīkoties saistībā ar tām.
11. Dalībvalstis atvieglo projektu agregēšanu, lai nodrošinātu investoru piekļuvi, kā arī risinājumu paketes potenciālajiem klientiem.

Dalībvalstis pieņem pasākumus, ar ko veicina energoefektivitātei paredzētus aizdevumu produktus ēku renovācijai, piemēram, zaļos hipotekāros kredītus un zaļos aizdevumus (nodrošinātus un nenodrošinātus), un nodrošina, ka finanšu iestādes tos plaši un nediskriminējoši piedāvā un ka tie redzami un pieejami patērētājiem. Dalībvalstis nodrošina, ka bankas un citas finanšu iestādes un investori saņem informāciju par izdevībām piedalīties ēku energosnieguma uzlabošanas finansēšanā.

12. Dalībvalstis veic pasākumus un atvēl finansējumu izglītības un apmācības veicināšanai nolūkā nodrošināt pietiekamu darbaspēku ar pienācīga līmeņa prasmēm, kas atbilst vajadzībām ēku sektorā, īpaši pievērsoties attiecīgi MVU, tostarp mikrouzņēmumiem. Vienas pieturas aģentūras, kas izveidotas, ievērojot 18. pantu, var atvieglot piekļuvi šādiem pasākumiem un finansējumam.
13. Komisija vajadzības gadījumā un pēc pieprasījuma palīdz dalībvalstīm izstrādāt valsts vai reģionālas finansiāla atbalsta programmas ar mērķi palielināt ēku, īpaši esošo ēku, energosniegumu, tostarp atbalstot paraugprakses apmaiņu starp atbildīgajām valsts vai reģionālām iestādēm vai struktūrām. Dalībvalstis nodrošina, ka šādas programmas tiek izstrādātas tā, lai tās būtu pieejamas organizācijām ar zemāku administratīvo, finansiālo un organizatorisko spēju.
14. Dalībvalstis, pienācīgi ņemot vērā mazaizsargātas māsaimniecības, savus finansiālos pasākumus, kas paredzēti, lai, renovējot ēkas, uzlabotu energosniegumu un samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas, sasaista ar plānotajiem vai panāktajiem enerģijas ietaupījumiem un uzlabojumiem, ko nosaka pēc viena vai vairākiem no šādiem kritērijiem:
- a) renovācijā izmantotā aprīkojuma vai materiālu energosniegums un saistītais siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums; šādā gadījumā renovācijā izmantotais aprīkojums vai materiāls jāuzstāda uzstādītājam ar attiecīgu sertifikācijas vai kvalifikācijas līmeni, un tam jāatbilst vismaz minimālajām būves elementu energosnieguma prasībām vai augstākām atsauces vērtībām attiecībā uz uzlabotu ēku energosniegumu;

- b) standarta vērtības, lai aprēķinātu enerģijas ietaupījumu un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu ēkās;
- c) uzlabojums, kas panākts ar šādu renovāciju, salīdzinot energosnieguma sertifikātus, kas izdoti pirms un pēc renovācijas;
- d) energoaudita rezultāti;
- e) citas tādas attiecīgas, pārredzamas un samērīgas metodes rezultāti, kura parāda energosnieguma uzlabojumu, piemēram, salīdzinot enerģijas patēriņu pirms un pēc renovācijas ar uzskaites sistēmām, ar noteikumu, ka tā atbilst I pielikumā noteiktajām prasībām.

15. No 2025. gada 1. janvāra dalībvalstis saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 7. panta 1. punkta h) apakšpunkta i) punkta trešo ievilkumu Regulā (ES) 2021/1058 un 73. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/2115³² nesniedz finansiālus stimulus ar fosilo kurināmo darbināmu autonomo katlu uzstādīšanai, izņemot tos, kas investīcijām izraudzīti pirms 2025. gada.

³² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp.).

16. Dalībvalstis stimulē pamatīgu renovāciju un pakāpenisku pamatīgu renovāciju ar lielāku finansiālo, fiskālo, administratīvo un tehnisko atbalstu. Ja tehniski vai ekonomiski nav iespējams ēku pārveidot par bezemisiju ēku, renovāciju, kuras rezultātā primārās enerģijas izmantojums tiek samazināts vismaz par 60 %, šā punkta piemērošanas nolūkā uzskata par pamatīgu renovāciju. Dalībvalstis stimulē apjomīgas programmas, kuras aptver lielu skaitu ēku, jo īpaši vājākā snieguma ēkas, piemēram, izmantojot integrētas centralizētās renovācijas programmas, un kuru rezultātā primārās enerģijas izmantojums kopumā samazinās vismaz par 30 %, un to panāk ar lielāku finansiālo, fiskālo, administratīvo un tehnisko atbalstu, atbilstoši sasniegtajam snieguma līmenim.
17. Neskarot valsts ekonomikas un sociālo politiku un īpašuma tiesību sistēmas, dalībvalstis pievēršas jautājumam par mazaizsargātu mājsaimniecību izlikšanu no mājokļa nesamērīga īres maksas pieauguma dēļ pēc to dzīvojamās ēkas vai ēkas vienībasenergo renovācijas.
18. Finansiālie stimuli saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 24. pantu prioritāri ir mērķēti uz mazaizsargātām mājsaimniecībām, enerģētiskās nabadzības skartiem cilvēkiem un sociālajos mājokļos dzīvojošajiem cilvēkiem.

19. Sniedzot finansiālus stimulus ēku vai ēkas vienību īpašniekiem izīrētu ēku vai ēkas vienību renovācijai, dalībvalstis cenšas sniegt finansiālus stimulus, kas dod labumu gan īpašniekiem, gan īrniekiem. Dalībvalstis ievieš efektīvus aizsardzības pasākumus, lai jo īpaši aizsargātu mazaizsargātas mājsaimniecības, tostarp sniedzot īres atbalstu vai nosakot maksimālos ierobežojumus īres maksas pieaugumam, un tās var stimulēt finanšu shēmas, kas mazina renovācijas sākotnējās izmaksas, piemēram, rēķinos bāzētas shēmas, shēmas “atmaksā atkarībā no veiktā ietaupījuma” vai energosnieguma līgumus, kā minēts Direktīvas (ES) 2023/1791 2. panta 33) punktā un 29. pantā.

18. pants

Vienas pieturas aģentūras ēku energosnieguma jomā

1. Dalībvalstis sadarbībā ar kompetentajām iestādēm un attiecīgā gadījumā ar privātām ieinteresētām personām nodrošina, ka tiek izveidoti un darbojas tehniskās palīdzības mehānismi, tostarp izmantojot iekļaujošas vienas pieturas aģentūras ēku energosnieguma jomā, kas paredzētas visiem ēku renovācijā iesaistītajiem aktoriem, inter alia mājokļu īpašniekiem un administratīvajiem, finanšu un ekonomikas aktoriem, piemēram, MVU, tostarp mikrouzņēmumiem.

Dalībvalstis nodrošina, ka visā to teritorijā ir pieejami tehniskās palīdzības mehānismi, izveidojot vismaz vienu vienas pieturas aģentūru:

- a) uz 80 000 iedzīvotāju;
- b) katrā reģionā;

- c) apgabalos, kur ēku fonda vidējais vecums pārsniedz vidējo rādītāju valstī;
- d) apgabalos, kuros dalībvalstis plāno īstenot integrētas centralizētās renovācijas programmas;
- e) vietā, ko var sasniegt mazāk nekā vidēji 90 minūšu brauciena laikā, pamatojoties uz pieejamo vietējā transporta veidu.

Dalībvalstis var norīkot vienas pieturas aģentūras, kas izveidotas, ievērojot Direktīvas (ES) 2023/1791 22. panta 3 punkta a) apakšpunktu, kā vienas pieturas aģentūras šā panta piemērošanas nolūkā.

Komisija sniedz vadlīnijas minēto vienas pieturas aģentūru izveidei saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 22. panta 6. punktu.

2. Saskaņā ar 1. punktu izveidotie tehniskās palīdzības mehānismi:

- a) sniedz racionalizētu informāciju par tehniskajām un finanšu iespējām un risinājumiem mājāsaimniecībām, MVU, tostarp mikrouzņēmumiem, un publiskām struktūrām;
- b) sniedz visaptverošu atbalstu visām mājāsaimniecībām, īpašu uzmanību pievēršot mājāsaimniecībām, ko skārusi enerģētiskā nabadzība, un vājākā snieguma ēkām, kā arī akreditētiem uzņēmumiem un uzstādītājiem, kas sniedz pāraprīkošanas pakalpojumus, un tas ir pielāgots dažādām mājokļu tipoloģijām un ģeogrāfiskajam tvērumam, un sniedz atbalstu, kas aptver dažādos pāraprīkošanas projekta posmus.

3. Saskaņā ar 1. punktu izveidotās vienas pieturas aģentūras:
- a) sniedz neatkarīgas konsultācijas par ēku energosniegumu un var papildināt integrētās centralizētās renovācijas programmas;
 - b) piedāvā īpašus pakalpojumus mazaizsargātām mājsaimniecībām, enerģētiskās nabadzības skartiem cilvēkiem, un cilvēkiem mājsaimniecībās ar zemiem ienākumiem.

19. pants

Energosnieguma sertifikāti

1. Dalībvalstis nosaka vajadzīgos pasākumus, lai izveidotu ēku energosnieguma sertifikēšanas sistēmu.

Energosnieguma sertifikātā ir norādes uz ēkas energosniegumu, kas izteikts kā primārās enerģijas izmantojuma skaitlisks rādītājs kWh/(m²/gadā), un tādām atsauces vērtībām kā minimālās energosnieguma prasības, minimālie energosnieguma standarti, gandrīz nulles enerģijas ēkām piemērojamās prasības un bezemisiju ēkām piemērojamās prasības, lai ēkas vai ēkas vienības īpašniekiem vai īrniekiem būtu iespēja salīdzināt un novērtēt tās energosniegumu.

2. Līdz ... [24 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] energosnieguma sertifikāts atbilst V pielikumā noteiktajai veidnei. Tajā norāda ēkas energosnieguma klasi slēgtā skalā, izmantojot tikai burtus no A līdz G. A burts atbilst bezemisiju ēkām un G burts atbilst visvājākā snieguma ēkām nacionālajā ēku fondā skalas ieviešanas brīdī.
- Dalībvalstis, kurās ... [24 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] bezemisiju ēkas jau ir apzīmētas kā “A0”, var turpināt izmantot šo apzīmējumu A klases vietā. Dalībvalstis nodrošina, ka pārējās klasēs (B līdz F vai, ja tiek izmantots A0, A līdz F) energosnieguma rādītāji ir pienācīgi sadalīti pa energosnieguma klasēm.
- Dalībvalstis var noteikt A+ energosnieguma klasi, kas atbilst ēkām ar maksimālo enerģijas pieprasījuma robežvērtību, kura ir vismaz par 20 % zemāka nekā maksimālā robežvērtība bezemisiju ēkām, un kas gadā objektā uz vietas saražo vairāk atjaunīgās enerģijas nekā tās kopējais gada primārās enerģijas pieprasījums. Attiecībā uz esošām ēkām, kas renovētas atbilstoši A+ klasei, dalībvalstis nodrošina, ka tiek aplēsts dzīves cikla GSP un ka to norāda ēkas energosnieguma sertifikātā.
- Dalībvalstis, kuras savu energosnieguma klašu skalu ir nomainījušas 2019. gada 1. janvārī vai vēlāk un pirms ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena], var atlikt savu energosnieguma klašu skalas nomaiņu līdz 2029. gada 31. decembrim.
3. Dalībvalstis savā teritorijā nodrošina vienotu energosnieguma sertifikātu vizuālo identitāti.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka energosnieguma sertifikāti ir kvalitatīvi, uzticami un energosnieguma cenas ziņā.

Dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka energosnieguma sertifikāti ir cenas ziņā pieejami, un apsver iespēju sniegt finansiālu atbalstu mazaizsargātām mājsaimniecībām.

Dalībvalstis nodrošina, ka energosnieguma sertifikātus izdod saskaņā ar 20. panta 1. punktu un neatkarīgi eksperti, pamatojoties uz objekta apmeklējumu, ko attiecīgā gadījumā var īstenot ar virtuālu līdzekļu palīdzību, veicot vizuālas pārbaudes.

Energosnieguma sertifikāti ir skaidri un viegli salasāmi, ir pieejami mašīnlasāmā formātā un ir saskaņā ar V pielikumā iekļauto veidni.

5. Energosnieguma sertifikātā iekļauj darbības ieteikumus, lai izmaksoptimālā vai izmakslietderīgā veidā uzlabotu ēkas vai ēkas vienības energosniegumu, samazinātu ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijas un uzlabotu iekštelpu vides kvalitāti, izņemot gadījumus, kad ēka vai ēkas vienība jau ir sasniegusi atbilstību vismaz A energosnieguma klasei.

Energosnieguma sertifikātā ietvertie ieteikumi attiecas uz:

- a) pasākumiem saistībā ar norobežojošo konstrukciju vai ēku inženiertehniskās sistēmas vai sistēmu nozīmīgu renovāciju; un
- b) pasākumiem ēkas atsevišķiem elementiem neatkarīgi no tā, vai ir veikta norobežojošo konstrukciju vai ēku inženiertehniskās sistēmas vai sistēmu nozīmīga renovācija.

6. Ja dalībvalstis paredz, ka renovācijas pasi izstrādā un izsniedz kopā ar energosnieguma sertifikātu, ievērojot 12. panta 3. punktu, renovācijas pase aizvieto šā panta 5. punktā paredzētos ieteikumus.
7. Energosnieguma sertifikātā ietvertie ieteikumi ir tehniski iespējami konkrētai ēkai, un tie sniedz aplēsi par enerģijas ietaupījumiem un ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu. Tajos var iekļaut aplēsi par atmaksāšanas laikiem vai izmaksu un ieguvumu attiecību ēkas kalpošanas laikā, kā arī informāciju par pieejamajiem finansiāliem stimuliem, administratīvu un tehnisku palīdzību, kā arī finansiālu ieguvumu, ko vispārīgi saista ar atsaucē vērtību sasniegšanu.
8. Ieteikumos iekļauj novērtējumu par to, vai apkures sistēmas, ventilācijas sistēmas, gaisa kondicionēšanas sistēmas un mājāsaimniecības karstā ūdens apgādes sistēmas var pielāgot ekspluatācijai ar efektīvākiem temperatūras iestatījumiem, piemēram, uz ūdeni bāzētām apkures sistēmām izmantot zemas temperatūras siltumstarotājus, ietverot nepieciešamo siltumjaudas un temperatūras un plūsmas prasību projektu.
9. Ieteikumos iekļauj novērtējumu par apkures sistēmas vai gaisa kondicionēšanas sistēmas atlikušo darbību. Attiecīgā gadījumā ieteikumos norāda iespējamās alternatīvas apkures sistēmas vai gaisa kondicionēšanas sistēmas aizstāšanai atbilstoši 2030. un 2050. gada klimata mērķrādītājiem, ņemot vērā vietējos un ar sistēmu saistītos apstākļus.

10. Energосnieguma sertifikātā sniedz norādi par to, kur ēkas vai ēkas vienības īpašnieks vai īrnieks var saņemt precīzāku informāciju, tostarp par energосnieguma sertifikātā sniegto ieteikumu izmakslietderīgumu. Izmakslietderīguma novērtējuma pamatā ir standarta apstākļu kopums, piemēram, enerģijas ietaupījumi un enerģijas cenas, kā arī provizoriska izmaksu prognoze. Turklāt tajā ietver informāciju par pasākumiem, kuri jāveic, lai īstenotu ieteikumus, attiecīgo vienas pieturas aģentūru kontaktinformāciju un attiecīgā gadījumā informāciju par finansiālā atbalsta iespējām. Ēkas vai ēkas vienības īpašniekam vai īrniekam var sniegt arī citu attiecīgu informāciju, piemēram, par energoauditiem vai finansiāliem vai citiem stimuliem un par finansēšanas iespējām, vai padomus par to, kā palielināt ēkas klimatnoturību.
11. Ēkas vienību sertificēšanā var izmantot:
- a) kopīgu sertificējumu ēkai kopumā; vai
 - b) novērtējumu kādai citai līdzvērtīgai ēkas vienībai ar tādām pašām iezīmēm enerģētikas jomā tajā pašā ēkā.
12. Vienģimenes māju sertificēšanas pamatā var būt tādu citu līdzvērtīgu ēku novērtējums, kurām ir līdzīgs projekts un lielums un līdzīgi faktiskie energосnieguma rādītāji, ja šādu atbilstību var garantēt eksperts, kas izdod energосnieguma sertifikātu.

13. Energосnieguma sertifikāta derīguma termiņš nepārsniedz 10 gadus. Dalībvalstis nodrošina, ka, ja ēkai ir bijis izsniegts energосnieguma sertifikāts, kas ir zemāks par C līmeni, ēkas īpašnieki tiek aicināti uz vienas pieturas aģentūru, lai saņemtu konsultācijas par renovāciju, atkarībā no tā, kas notiek agrāk:
- a) tūlīt pēc tam, kad beidzies ēkas energосnieguma sertifikāta derīguma termiņš; vai
 - b) piecus gadus pēc energосnieguma sertifikāta izdošanas dienas.
14. Dalībvalstis, izmantojot vienu vai atsevišķus pasākumus, dara pieejamas vienkāršotas energосnieguma sertifikāta atjaunināšanas procedūras, ja tiek modernizēti tikai atsevišķi elementi.
- Dalībvalstis dara pieejamas vienkāršotas energосnieguma sertifikāta atjaunināšanas procedūras, ja tiek veikti renovācijas pasē norādītie pasākumi vai ja tiek izmantots ēkas digitālais dvīnis, citas sertificētas metodes vai dati no sertificētiem rīkiem, ar kuriem nosaka ēkas energосniegumu.

20. pants

Energосnieguma sertifikātu izsniegšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka digitālu energосnieguma sertifikātu izsniedz:
- a) ēkām vai ēkas vienībām, kad tās ir uzbūvētas, kad tām ir veikta nozīmīga renovācija, kad tās tiek pārdotas, kad tās tiek izīrētas jaunam īrniekam vai par kurām ir pagarināts īres līgums;

b) esošajām ēkām, kas ir publisko struktūru īpašumā vai izmantošanā.

Prasību izdot energosnieguma sertifikātu nepiemēro, ja attiecībā uz ēku vai ēkas vienību ir pieejams un ir spēkā sertifikāts, kas izdots saskaņā vai nu ar Direktīvu 2010/31/ES, vai arī ar šo direktīvu.

Dalībvalstis nodrošina, ka energoefektivitātes sertifikāta papīra versiju izdod pēc pieprasījuma.

2. Dalībvalstis pieprasa, lai tad, kad ir uzbūvētas ēkas vai ēku vienības, kad tām ir veikta nozīmīga renovācija, kad tās tiek pārdotas vai izīrētas vai kad ēkām vai ēku vienībām tiek pagarināti īres līgumi, energosnieguma sertifikātu parāda iespējamajam īrniekam vai pircējam un nodod attiecīgajam pircējam vai īrniekam.
3. Ja ēku pārdod vai izīrē, pirms tā ir uzcelta vai tai ir veikta nozīmīga renovācija, dalībvalstis var prasīt, lai pārdevējs sniedz ēkas gaidāmā energosnieguma novērtējumu, atkāpjoties no 1. un 2. punkta; tādā gadījumā energosnieguma sertifikātu izdod vēlākais tad, kad ēka ir uzcelta vai renovēta, un tas atspoguļo energosniegumu pabeigtajā stāvoklī.
4. Dalībvalstis pieprasa, lai ēkām vai ēkas vienībām, kuras piedāvā pārdot vai izīrēt būtu energosnieguma sertifikāts, un lai tiešsaistes un bezsaistes sludinājumos, arī īpašumu sludinājumu portālu tīmekļvietnēs, tiktu norādīts attiecīgā gadījumā ēkas vai ēkas vienības energosnieguma sertifikātā iekļautais energosnieguma rādītājs un klase.

Dalībvalstis veic izlases veida pārbaudes vai citas kontroles, ar kurām nodrošina atbilstību minētajām prasībām.

5. Šā panta noteikumus īsteno saskaņā ar piemērojamiem valsts noteikumiem par kopīgām īpašumtiesībām vai kopīpašumu.
6. Dalībvalstis var neattiecināt šā panta 1., 2., 4. un 5. punktu uz 5. panta 3. punkta b), c) un e) apakšpunktā minētajām ēku kategorijām. Dalībvalstis, kuras līdz ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena], ir izvēlējušās šā panta pienākumus neattiecināt uz dzīvojamām ēkām, ko izmanto vai paredzēts izmantot vai nu mazāk par četriem mēnešiem gadā, vai arī, alternatīvi, izmantot uz ierobežotu laiku katru gadu un ar paredzamo energopatēriņu, kas ir mazāks nekā 25 % no energopatēriņa, kurš būtu vajadzīgs visa gada izmantojuma laikā, var turpināt to darīt.
7. Par energosnieguma sertifikātu iespējamo ietekmi saistībā ar tiesvedību, ja tāda ir, lemj saskaņā ar valsts noteikumiem.
8. Dalībvalstis nodrošina, ka visi izdotie energosnieguma sertifikāti tiek augšupielādēti 22. pantā minētajā ēku energosnieguma datubāzē. Augšupielāde ietver pilnu energosnieguma sertifikātu, tostarp visus datus, kas vajadzīgi ēkas energosnieguma aprēķināšanai.

21. pants

Energosnieguma sertifikātu izvietošana

1. Dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka ēkā, par ko ir izdots energosnieguma sertifikāts saskaņā ar 20. panta 1. punktu un ko izmanto publiskās struktūras, un kas ir sabiedrības bieži apmeklēta ēka, sabiedrībai skaidri redzamā vietā tiktu novietots energosnieguma sertifikāts.
2. Dalībvalstis pieprasa, lai nedzīvojamā ēkā, par kuru izsniegts energosnieguma sertifikāts saskaņā ar 20. panta 1. punktu, energosnieguma sertifikātu novieto uzskatāmā un skaidri redzamā vietā.
3. 1. un 2. punkta noteikumi neietver pienākumu novietot redzamā vietā energosnieguma sertifikātā iekļautos ieteikumus.

22. pants

Ēku energosnieguma datubāzes

1. Katra dalībvalsts izveido nacionālu ēku energosnieguma datubāzi, ar kuras palīdzību ir iespējams vākt datus par atsevišķu ēku energosniegumu un nacionālā ēku fonda kopējo energosniegumu. Šādas datubāzes var sastāvēt no savstarpēji saistītu datubāzu kopuma.

Datubāze dod iespēju vākt datus no visiem attiecīgiem avotiem par aptverto ēku energosnieguma sertifikātiem, inspekcijām, renovācijas pasi, viedgataavības indikatoru un aprēķināto vai uzskaitīto enerģijas patēriņu. Lai paplašinātu šo datubāzi, var apkopot arī ēku tipoloģijas. Var vākt un glabāt arī datus par ekspluatācijas un iegultajām emisijām un kopējo dzīves cikla GSP.

2. Agregētos un anonimizētos ēku fonda datus dara publiski pieejamus atbilstīgi Savienības un valsts datu aizsardzības noteikumiem. Glabātie dati ir mašīnlasāmi un pieejami, izmantojot piemērotu digitālo saskarni. Dalībvalstis nodrošina, ka ēku īpašniekiem, īrniekiem un pārvaldniekiem, kā arī finanšu iestādēm attiecībā uz ēkām to investīciju un aizdevumu portfeli un – ar īpašnieka atļauju – arī neatkarīgiem ekspertiem ir viegla un bezmaksas piekļuve pilnam energosnieguma sertifikātam. Attiecībā uz ēkām, ko piedāvā īrēt vai pārdot, dalībvalstis nodrošina, ka topošajiem īrniekiem vai pircējiem, ko pilnvarojis ēkas īpašnieks, ir piekļuve pilnam energosnieguma sertifikātam.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka vietējām iestādēm ir piekļuve attiecīgiem datiem par to teritorijā esošo ēku energosniegumu, kas ir vajadzīgi, lai atvieglotu siltumapgādes un aukstumapgādes plānu izstrādi un iekļautu funkcionālas ģeogrāfiskās informācijas sistēmas un saistītās datubāzes saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679. Dalībvalstis palīdz vietējām iestādēm iegūt resursus, kas vajadzīgi datu un informācijas pārvaldībai.

4. Dalībvalstis publisko informāciju par to nacionālajā ēku fondā ietilpstošo ēku īpatsvaru, ko aptver energosnieguma sertifikāti, un agregētus vai anonimizētus datus par aptverto ēku energosniegumu, tostarp enerģijas patēriņu un, ja informācija ir pieejama, par dzīves cikla GSP. Publiski pieejamo informāciju vismaz divas reizes gadā atjaunina. Dalībvalstis pēc pieprasījuma dara anonimizētu vai agregētu informāciju pieejamu publiskām un pētniecības iestādēm, piemēram, valstu statistikas birojiem.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka nacionālajā datubāzē esošā informācija vismaz reizi gadā tiek nodota ES Ēku fonda observatorijai. Dalībvalstis var nodot informāciju biežāk.
6. Komisija pieņem īstenošanas aktus, lai noteiktu vienotas veidnes informācijas nodošanai ES Ēku fonda observatorijai. Pirmo šādu īstenošanas aktu pieņem līdz 2025. gada 30. jūnijam.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 33. panta 3. punktā.
7. Lai nodrošinātu informācijas saskaņotību un konsekvenci, dalībvalstis nodrošina, ka nacionālā ēku energosnieguma datubāze ir sadarbspējīga un integrēta ar citām administratīvajām datubāzēm, kuras satur informāciju par ēkām, piemēram, valsts ēku kadastru vai zemes reģistru un digitālajiem ēku žurnāliem.

23. pants

Inspekcijas

1. Dalībvalstis nosaka pasākumus, kas vajadzīgi, lai ieviestu regulāras inspekcijas, kurās inspicē to apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu, tostarp jebkādu to kombināciju, piekļūstamās daļas, kuru lietderīgā nominālā jauda pārsniedz 70 kW. Sistēmas lietderīgās nominālās jaudas pamatā ir siltumģeneratoru un aukstumģeneratoru nominālās jaudas summa.
2. Dzīvojamo un nedzīvojamo sistēmu inspicēšanai dalībvalstis var izveidot atsevišķas inspekciju shēmas.
3. Dalībvalstis var noteikt, ka inspicēšanu veic dažādos intervālos, atkarībā no sistēmas tipa un lietderīgās nominālās jaudas, vienlaikus ņemot vērā sistēmas inspicēšanas izmaksas un aplēstos enerģijas izdevumu ietaupījumus, kas var rasties no inspicēšanas. Sistēmas inspicē vismaz reizi piecos gados. Sistēmas ar ģeneratoriem, kuru lietderīgā nominālā jauda pārsniedz 290 kW, inspicē vismaz reizi trīs gados.
4. Inspekcijā novērtē ģeneratoru vai ģeneratorus, cirkulācijas sūkņus un attiecīgā gadījumā ventilācijas sistēmu, gaisa un ūdens sadales sistēmu, hidrauliskās līdzsvarošanas sistēmu un vadības sistēmu sastāvdaļas. Dalībvalstis var inspekciju shēmās iekļaut vēl citas ēku sistēmas, kas norādītas I pielikumā.

Inspicēšanas gaitā novērtē siltumģeneratora un aukstumģeneratora vai ģeneratoru un to galveno sastāvdaļu efektivitāti un lielumu salīdzinājumā ar ēkas vajadzībām un apsver sistēmas iespējas optimizēt sniegumu tipiskos vai vidējos ekspluatācijas apstākļos, izmantojot pieejamās energotaupības tehnoloģijas, un mainīgos apstākļos, ko rada izmaiņas lietošanā. Attiecīgā gadījumā inspekcijā novērtē to, vai sistēmu varētu ekspluatēt ar atšķirīgiem un efektīvākiem temperatūras iestatījumiem, piemēram, uz ūdeni bāzētas apkures sistēmas iestatot zemā temperatūrā, tostarp izmantojot siltumjaudas un temperatūras un plūsmas prasību projektu, vienlaikus nodrošinot sistēmas drošu ekspluatāciju. Inspekcijā attiecīgā gadījumā iekļauj pamatnovērtējumu par to, vai ir iespējams samazināt fosilā kurināmā izmantojumu uz vietas, piemēram, integrējot atjaunīgo enerģiju un mainot enerģijas avotu, vai aizstāt vai pielāgot esošās sistēmas.

Ja ir uzstādīta ventilācijas sistēma, novērtē arī tās lielumu un iespējas optimizēt tās sniegumu tipiskos vai vidējos ekspluatācijas apstākļos, kas ir būtiski ēkas specifiskajam un pašreizējam izmantojumam.

Ja pēc inspicēšanas, kas veikta saskaņā ar šo pantu, nav izdarītas izmaiņas sistēmā vai ēkas vajadzībās, dalībvalstis var izvēlēties neprasīt, lai tiktu atkārtoti novērtēts galveno sastāvdaļu lielums vai ekspluatācija pie atšķirīgas temperatūras.

5. Ēkas inženiertehniskās sistēmas, uz kurām skaidri attiecas atrunāts energosnieguma kritērijs vai līgumiska vienošanās, kurā norādīts atrunāts energoefektivitātes līmeņa uzlabojums, piemēram, energosnieguma līgums, vai kuras pārvalda pakalpojumu sabiedrība vai tīkla operators un tādējādi snieguma monitoringa pasākumus tām veic sistēmas pusē, atbrīvo no 1. punktā noteiktajām prasībām, ar noteikumu, ka šādas pieejas kopējā ietekme ir līdzvērtīga tai, kas izriet no 1. punkta.
6. Ja kopējā ietekme ir līdzvērtīga tai, kas izriet no 1. punkta, dalībvalstis var izvēlēties veikt alternatīvus pasākumus, piemēram, sniegt lietotājiem finansiālu atbalstu vai konsultācijas par ģeneratoru nomaiņu, citām izmaiņām sistēmā un alternatīviem risinājumiem, lai novērtētu minēto sistēmu sniegumu, efektivitāti un piemēroto lielumu.
- Pirms piemērot šā punkta pirmajā daļā minētos alternatīvos pasākumus, katra dalībvalsts, iesniedzot Komisijai ziņojumu, dokumentē minēto pasākumu ietekmes līdzvērtīgumu 1. punktā minēto pasākumu ietekmei, tostarp enerģijas ietaupījumu un siltumnīcefekta gāzu emisiju ziņā.
7. Ēkas, kas atbilst 13. panta 10. vai 11. punktam, atbrīvo no šā panta 1. punktā noteiktajām prasībām.

8. Dalībvalstis ievieš inspekciju shēmas vai alternatīvus pasākumus, piemēram, digitālus rīkus un kontrolsarakstus, lai apliecinātu, ka veiktie būvdarbi un renovācijas darbi nodrošina projektēto energosniegumu un atbilstību būvnormatīvos vai līdzvērtīgos noteikumos noteiktajām minimālajām energosnieguma prasībām.
9. Inspekciju shēmu un to rezultātu kopsavilkuma analīzi dalībvalstis iekļauj 3. pantā minētā nacionālā ēku renovācijas plāna pielikumā. Dalībvalstis, kuras izvēlējušās šā panta 6. punktā minētos alternatīvos pasākumus, iekļauj alternatīvo pasākumu kopsavilkuma analīzi un rezultātus.

24. pants

Ziņojumi par apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu inspicēšanu

1. Pēc katras apkures sistēmas, ventilācijas sistēmas vai gaisa kondicionēšanas sistēmas inspicēšanas sniedz inspekcijas ziņojumu. Inspekcijas ziņojumā iekļauj rezultātus attiecībā uz inspicēšanu, kas veikta saskaņā ar 23. pantu, un arī ieteikumus par to, kā izmakslietderīgi uzlabot inspicētās sistēmas energosniegumu.

Minēto ieteikumu pamatā var būt inspicētās sistēmas energosnieguma salīdzinājums ar vislabāko pieejamo iespējamo sistēmu, izmantojot energotaupības tehnoloģijas, kā arī līdzīga tipa sistēmu, kuras visas relevantās sastāvdaļas atbilst tādai energosnieguma pakāpei, kādu paredz piemērojamie tiesību akti. Ieteikumos attiecīgā gadījumā iekļauj rezultātus, kas gūti pamatnovērtējumā par to, vai ir iespējams samazināt fosilo kurināmo izmantošanu uz vietas.

Inspekcijas ziņojumā norāda visas drošības problēmas, kas konstatētas inspekcijas laikā. Tomēr ziņojuma autoru neuzskata par atbildīgu saistībā ar jebkādu šādu drošības problēmu konstatēšanu vai norādīšanu.

2. Inspekcijas ziņojumu nodod attiecīgās ēkas vai ēkas vienības īpašniekam vai īrniekam.
3. Inspekcijas ziņojumu augšupielādē nacionālajā ēku energosnieguma datubāzē saskaņā ar 22. pantu.

25. pants

Neatkarīgi eksperti

1. Dalībvalstis nodrošina, lai ēku energosnieguma sertifikēšanu, renovācijas pasu izveidi, viedgataavības novērtējumu un apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu inspicēšanu veiktu neatkarīgi, kvalificēti vai sertifikēti eksperti neatkarīgi no tā, vai viņi darbojas kā pašnodarbinātie vai arī viņus nodarbina publiskas struktūras vai privātuzņēmumi.

Ekspertus sertifikē saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 28. pantu, ņemot vērā viņu kompetenci.

2. Dalībvalstis dara sabiedrībai pieejamu informāciju par apmācību un sertifikāciju. Dalībvalstis nodrošina, ka publiski pieejami ir vai nu regulāri atjaunināti saraksti ar kvalificētiem vai sertifikētiem ekspertiem, vai regulāri atjaunināti saraksti ar sertifikētiem uzņēmumiem, kas piedāvā šādu ekspertu pakalpojumus.

26. pants

Būvniecības speciālistu sertifikācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka būvniecības speciālistiem, kuri veic integrētus renovācijas darbus, ir atbilstošs kompetences līmenis saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu un II pielikumu un Direktīvas (ES) 2023/1791 28. pantu.
2. Ja tas ir lietderīgi un iespējams, dalībvalstis nodrošina, ka integrēto renovācijas darbu veicējiem ir pieejamas sertifikācijas vai līdzvērtīgas kvalifikācijas shēmas, ja vien uz tiem jau neattiecas Direktīvas (ES) 2018/2001 18. panta 3. punkts vai Direktīvas (ES) 2023/1791 28. pants.

27. pants

Neatkarīga kontroles sistēma

1. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar VI pielikumu tiek izveidotas neatkarīgas kontroles sistēmas, ko izmanto, lai pārbaudītu energosnieguma sertifikātus, un ka tiek izveidotas neatkarīgas kontroles sistēmas, ko izmanto, lai pārbaudītu renovācijas pases, viedgatavības rādītājus un ziņojumus par apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu inspicēšanu. Dalībvalstis var izveidot atsevišķas sistēmas energosnieguma sertifikātu, renovācijas pasu, viedgatavības indikatoru un ziņojumu par apkures sistēmu, ventilācijas sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu kontrolei.

2. Dalībvalstis var deleģēt pienākumus neatkarīgo kontroles sistēmu ieviešanai.

Ja dalībvalstis nolemj šādi rīkoties, tās nodrošina, lai neatkarīgās kontroles sistēmas tiktu ieviestas saskaņā ar VI pielikumu.

3. Dalībvalstis pieprasa, lai energosnieguma sertifikātus, renovācijas pases, viedgataavības indikatorus un 1. punktā minētos inspekcijas ziņojumus pēc pieprasījuma darītu pieejamus kompetentajām iestādēm vai struktūrām.

28. pants

Pārskatīšana

Komisija, kam palīdz 33. pantā minētā komiteja, pārskata šo direktīvu līdz 2028. gada 31. decembrim, ņemot vērā tās piemērošanas laikā gūto pieredzi un panākumus, un vajadzības gadījumā sagatavo priekšlikumus.

Minētajā izvērtēšanā Komisija novērtē, vai šīs direktīvas piemērošana apvienojumā ar citiem leģislatīvajiem instrumentiem, kas attiecas uz ēku energosniegumu un siltumnīcefekta gāzu emisijām, jo īpaši ar oglekļa cenas noteikšanu, nodrošina pietiekamu progresu virzībā uz to, lai līdz 2050. gadam izveidotu pilnībā dekarbonizētu bezemisiju ēku fondu, vai arī ir jāievieš turpmāki saistoši pasākumi Savienības līmenī, jo īpaši obligāti minimālie energosnieguma standarti visam ēku fondam, tostarp, lai nodrošinātu, ka var sasniegt 9. panta 2. punktā noteiktās vērtības 2030. un 2035. gadam. Komisija arī novērtē nacionālos ceļvežus un jo īpaši plānotās robežvērtības jaunu ēku dzīves cikla GSP, ievērojot 7. panta 4. punktu, un apsver vajadzību veikt papildu pasākumus, ar ko veicināt ilgtspējīgu būvēto vidi. Komisija arī izskata, kā dalībvalstis Savienības ēku un energoefektivitātes rīcībpolitikā varētu piemērot integrētas rajonu vai apkaimju pieejas, vienlaikus nodrošinot, ka katra ēka atbilst minimālajām energosnieguma prasībām, piemēram, izmantojot integrētas renovācijas programmas un vispārējas renovācijas shēmas, kas attiecas uz vairākām ēkām telpiskā kontekstā, nevis uz vienu ēku. Komisija arī novērtē, vai alternatīvie rādītāji, piemēram, enerģijas galaizmantojums un enerģijas vajadzības, būtu piemērotāki I pielikuma vajadzībām.

29. pants
Informācija

1. Dalībvalstis sagatavo un īsteno informācijas un izglītošanas kampaņas. Tās veic vajadzīgos pasākumus, lai informētu ēku vai ēkas vienību īpašniekus un īrniekus un visus relevantos tirgus dalībniekus, piemēram, vietējās un reģionālās iestādes un energokopienas, par dažādām metodēm un praksi, kas kalpo energosnieguma uzlabošanai. Dalībvalstis jo īpaši veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai mazaizsargātām mājtsaimniecībām sniegtu individuāli pielāgotu informāciju. Minēto informāciju dara pieejamu arī vietējām iestādēm un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.
2. Dalībvalstis jo īpaši sniedz informāciju ēku īpašniekiem vai īrniekiem par energosnieguma sertifikātiem, tostarp to nolūku un mērķiem, par izmakslietderīgiem pasākumiem un vajadzības gadījumā par finanšu instrumentiem, kuru mērķis ir uzlabot ēku energosniegumu, un par fosilā kurināmā katlu aizstāšanu ar ilgtspējīgākām alternatīvām. Dalībvalstis sniedz informāciju, izmantojot pieejamus un pārredzamus konsultāciju rīkus, piemēram, konsultācijas par renovāciju un vienas pieturas aģentūras, kas izveidotas, ievērojot 18. pantu, īpašu uzmanību pievēršot mazaizsargātām mājtsaimniecībām.

Pēc dalībvalstu pieprasījuma Komisija, piemērojot 1. punktu un šā punkta pirmo daļu, palīdz dalībvalstīm organizēt informācijas kampaņas, kuras var ietvert Savienības programmās.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka par šīs direktīvas īstenošanu atbildīgajām personām ir pieejami attiecīgi norādījumi un apmācība, tostarp nepietiekami pārstāvētām grupām. Šādi norādījumi un apmācība pastiprina energosnieguma uzlabošanas nozīmi un, plānojot, projektējot, būvējot un renovējot rūpnieciskos vai dzīvojamos rajonus, ļauj apsvērt optimālo energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu, atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas un centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes kombināciju. Šādi norādījumi un apmācība var aptvert arī strukturālus uzlabojumus, pielāgošanos klimata pārmaiņām, ugunsdrošību, ar spēcīgu seismisko aktivitāti saistītus riskus, bīstamu vielu, arī azbesta, aizvākšanu, gaisa piesārņotāju emisijas (arī smalkās daļiņas), iekštelpu vides kvalitāti un piekļūstamību personām ar invaliditāti. Dalībvalstis cenšas ieviest pasākumus, ar ko atbalstīt vietējo un reģionālo iestāžu, atjaunīgās enerģijas kopienu un citu attiecīgo dalībnieku apmācību, piemēram, iedzīvotāju virzītas renovācijas iniciatīvas, lai veicinātu šīs direktīvas mērķu sasniegšanu.

4. Komisija pastāvīgi uzlabo savus informācijas dienestus, jo īpaši tīmekļa vietni, kurā ir izveidots iedzīvotājiem, speciālistiem un iestādēm paredzēts Eiropas portāls par ēku energosniegumu, tādējādi palīdzot dalībvalstīm attiecīgā informācijas un izglītošanas darbā. Minētajā tīmekļa vietnē dotajā informācijā varētu iekļaut saites uz attiecīgiem Savienības tiesību aktiem un valsts, reģionāliem un vietēja līmeņa noteikumiem, saites uz EUROPA tīmekļa vietnēm, kurās izklāstīti valstu energoefektivitātes rīcības plāni, saites uz pieejamiem finanšu instrumentiem, kā arī paraugprakses piemērus valsts, reģionālā un vietējā mērogā, tostarp attiecībā uz vienas pieturas aģentūrām, kas izveidotas saskaņā ar šīs direktīvas 18. pantu. Saistībā ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu un Taisnīgas pārkārtošanās fondu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1056³³, kā arī Sociālo klimata fondu un Atveseļošanas un noturības mehānismu Komisija turpina un pastiprina informācijas dienestus ar mērķi palīdzēt izmantot pieejamos līdzekļus, nodrošinot palīdzību un informāciju, tostarp ar Eiropas vietējā enerģijas atbalsta mehānisma starpniecību sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku, ieinteresētajām personām, tostarp valsts, reģionālām un vietējām iestādēm, par to, kādas ir finansējuma iespējas, ņemot vērā jaunākās izmaiņas tiesiskajā regulējumā.

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.).

30. pants
Apspriešanās

Lai veicinātu šīs direktīvas efektīvu īstenošanu, vajadzības gadījumā dalībvalstis saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem apspriežas ar iesaistītajām personām, tostarp vietējām un reģionālām iestādēm. Šādas apspriedes ir īpaši svarīgas, lai piemērotu 29. pantu.

31. pants
I pielikuma pielāgošana tehnikas attīstībai

Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 32. pantu, lai grozītu šo direktīvu attiecībā uz I pielikuma 4. un 5. punkta pielāgošanu tehnikas attīstībai.

32. pants
Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 6., 7., 15., 17. un 31. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no ... [no šīs direktīvas spēkā stāšanās diena].

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 6., 7., 15., 17. un 31. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 6., 7., 15., 17. vai 31. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

33. pants
Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

34. pants
Sankcijas

Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, ko piemēro par to valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Paredzētās sankcijas ir efektīvas, samērīgas un atturošas. Dalībvalstis minētos noteikumus un pasākumus nekavējoties dara zināmus Komisijai un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.

35. pants
Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 1., 2. un 3. panta, 5.–29. panta, 32. un 35. panta, un I, II un III un V–X pielikuma prasības, līdz ... [24 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas]. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu un atbilstības tabulu.

Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu 17. panta 15. punkta prasības, līdz 2025. gada 1. janvārim.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Tajos ietver arī paziņojumu, ka atsaucē esošajos normatīvajos un administratīvajos aktos uz direktīvu, kas atcelta ar šo direktīvu, uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce un kā formulējams minētais paziņojums.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

36. pants

Atcelšana

Direktīvu 2010/31/ES, kā tā grozīta IX pielikuma A daļā minētajiem aktiem, atceļ no ...[diena, kas seko 24 mēnešiem no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas], neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem IX pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos un minēto direktīvu piemērošanas dienām.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu X pielikumā.

37. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šīs direktīvas 30., 31., 33. un 34. pantu piemēro no ... [diena, kas seko 24 mēnešiem no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas].

38. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

I PIELIKUMS

Kopīgs vispārīgais ēku energosnieguma aprēķina satvars (minēts 4. pantā)

1. Ēkas energosniegumu nosaka, pamatojoties uz aprēķināto vai uzskaitīto enerģijas izmantojumu, un tas atspoguļo tipisko enerģijas izmantojumu telpu apkurei, telpu dzesēšanai, mājtsaimniecības karstā ūdens apgādei, ventilācijai, iebūvētam apgaismojumam un citām ēkas inženiertehniskām sistēmām. Dalībvalstis nodrošina, ka tipiskais enerģijas izmantojums ir reprezentatīvs attiecībā uz katras relevantās tipoloģijas ekspluatācijas apstākļiem un atspoguļo tipiskos izmantotāja paradumus. Ja iespējams, tipisku enerģijas izmantojumu un tipiskus izmantotāja paradumus balsta uz pieejamo nacionālo statistiku, būvnormatīviem un uzskaites datiem.

Ja ēku energosnieguma aprēķina pamatā ir uzskaitītais enerģijas izmantojums, aprēķina metodoloģijai jāspēj identificēt iemītnieku paradumu un vietējā klimata ietekmi, ko aprēķina rezultātos neatspoguļo. Lai aprēķinātu ēku energosniegumu, pamatojoties uz uzskaitīto enerģijas izmantojumu, ir vajadzīgi vismaz mēneša intervāla nolasījumi un ir jānošķir energonesēji.

Dalībvalstis uzskaitīto enerģijas patēriņu tipiskos ekspluatācijas apstākļos var izmantot, lai verificētu aprēķinātā enerģijas izmantojuma pareizību un salīdzinātu aprēķināto un faktisko sniegumu. Uzskaitīto enerģijas patēriņu verifikācijas un salīdzināšanas vajadzībām var balstīt uz mēneša nolasījumiem.

Ēkas energosniegumu izsaka ar skaitlisku norādi par primārās enerģijas izmantošanu uz references grīdas platības vienību gadā ($\text{kWh}/(\text{m}^2/\text{gadā})$) gan energosnieguma sertifikācijas vajadzībām, gan nolūkā izpildīt minimālās energosnieguma prasības. Ēkas energosnieguma noteikšanai izmantotā metodoloģija ir pārredzama un atvērta inovācijai.

Dalībvalstis savu valsts aprēķina metodoloģiju apraksta, balstoties uz A pielikumu galvenajos Eiropas standartos par ēku energosniegumu, proti, (EN) ISO 52000-1, (EN) ISO 52003-1, (EN) ISO 52010-1, (EN) ISO 52016-1, (EN) ISO 52018-1, (EN) ISO 52120-1, EN 16798-1 un EN 17423 vai aizstājošos dokumentos. Šis noteikums nav uzskatāms par minēto standartu juridisku kodifikāciju.

Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad ēkas apgādā centralizētas siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmas, aprēķina metodoloģijā šādas apgādes priekšrocības, jo īpaši atjaunīgās enerģijas īpatsvars, tiek atzītas un ņemtas vērā, izmantojot individuāli sertificētus vai atzītus primārās enerģijas faktorus.

2. Enerģētiskās vajadzības un enerģijas izmantojumu telpu apkurei, telpu dzesēšanai, mājsaimniecības karstā ūdens apgādei, ventilācijai, apgaismojumam un citām ēkas inženiertehniskajām sistēmām aprēķina, izmantojot mēnešu, stundu vai par stundu īsākus laika aprēķina intervālus, lai ņemtu vērā dažādus apstākļus, kas būtiski ietekmē sistēmas darbību un sniegumu, un iekštelpu apstākļus un optimizētu veselības, telpu gaisa kvalitātes, tostarp komforta līmeņus, ko dalībvalstis noteikušas valsts vai reģionālā līmenī.

Ja ar enerģiju saistītiem ražojumiem ir piemērojami konkrētiem ražojumiem piemērojami noteikumi, kas pieņemti saskaņā ar Direktīvu 2009/125/EK, un tie energosnieguma un dzīves cikla GSP aprēķināšanas vajadzībām saskaņā ar šo direktīvu ietver īpašas prasības par ražojuma informāciju, nacionālās aprēķina metodes neprasa papildu informāciju.

Primārās enerģijas aprēķina pamatā ir regulāri atjaunināti un uz nākotni vērsti katra energoiesēja primārās enerģijas faktori (izšķir neatjaunīgās primārās enerģijas, atjaunīgās primārās enerģijas un kopējo faktoru) vai svēruma faktori, kuriem ir jābūt valstu iestāžu atzītiem un kuros jāņem vērā paredzamā energoresursu struktūra, par pamatu ņemot nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Minēto primārās enerģijas faktoru vai svēruma faktoru pamatā var būt valsts, reģionālā vai vietējā informācija. Primārās enerģijas faktorus vai svēruma faktorus var noteikt uz gada, sezonas, mēneša, dienas vai stundas bāzes vai to pamatā var būt cita specifiskāka informācija, kas darīta pieejama par atsevišķām centralizētām sistēmām.

Primārās enerģijas faktorus vai svēruma faktorus nosaka dalībvalstis. Par izdarītajām izvēlēm un datu avotiem ziņo saskaņā ar EN 17423 vai jebkuru citu dokumentu, kas to aizstāj. Tā vietā, lai izmantotu primārās enerģijas faktoru, kas atspoguļo valstī esošo elektroenerģijas struktūru, dalībvalstis var izvēlēties izmantot elektroenerģijas vidējo Savienības primārās enerģijas faktoru, kas noteikts saskaņā ar Direktīvu (ES) 2023/1791.

3. Lai izteiktu ēkas energosniegumu, dalībvalstis nosaka papildu skaitliskus rādītājus par kopējo, neatjaunīgās un atjaunīgās primārās enerģijas izmantojumu un par radītajām ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijām CO₂ ekvivalenta kilogramos (m²/gadā).

4. Metodoloģiju nosaka, ņemot vērā vismaz šādus aspektus:
- a) šādi faktiskie ēkas siltuma rādītāji (tostarp tās iekšējās šķērssienas):
 - i) siltumvadītspēja;
 - ii) izolācija;
 - iii) pasīvā apkure;
 - iv) dzesēšanas elementi;
 - v) termiskie tilti;
 - b) apkures iekārtas un mājtsaimniecības apgāde ar karsto ūdeni, tostarp to siltumizolācijas rādītāji;
 - c) objektā uz vietas uzstādītās atjaunīgās enerģijas ražošanas un enerģijas uzkrāšanas jauda;
 - d) gaisa kondicionēšanas iekārtas;
 - e) dabīgā un mehāniskā ventilācija, kas var ietvert gaisnecaurīdību un siltuma atgūšanu;
 - f) iebūvētās apgaismes iekārtas (galvenokārt nedzīvojamo ēku sektorā);
 - g) ēkas projekts, atrašanās vieta un orientācija, tostarp āra klimats;

- h) pasīvas solārās sistēmas un aizsardzība pret sauli;
- i) telpu mikroklimatiskie nosacījumi, tostarp projektētie;
- j) iekšējās slodzes;
- k) ēku automatizācijas un vadības sistēmas un to spējas uzraudzīt, kontrolēt un optimizēt energosniegumu.

5. Ņem vērā šādu aspektu pozitīvo ietekmi:

- a) vietējie saules iedarbības apstākļi, aktīvas solārās sistēmas un citas siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanas sistēmas, kuru pamatā ir atjaunīgo energoresursu enerģija;
- b) elektroenerģija, kas iegūta koģenerācijas procesā;
- c) centralizētas vai kopīgas apkures un dzesēšanas sistēmas;
- d) dabiskais apgaismojums;
- e) elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmas;
- f) siltumenerģijas uzkrāšanas sistēmas.

6. Lai aprēķinātu ēku energosniegumu, ēkas būtu atbilstīgi jāklasificē šādās kategorijās:

- a) dažāda tipa viengimenes mājas;
- b) daudzdzīvokļu mājas;

- c) biroji;
 - d) izglītības iestāžu ēkas;
 - e) slimnīcas;
 - f) viesnīcas un restorāni;
 - g) sporta kompleksi;
 - h) vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumu ēkas;
 - i) citu tipu enerģijas patērētājas ēkas.
-

II PIELIKUMS

Nacionālo ēku renovācijas plānu veidne
(minēta 3. pantā)

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
a) Pārskats par nacionālo ēku fondu	Ēku skaits un kopējā grīdas platība (m ²): - pēc ēku tipa (ietverot publiskās ēkas un sociālos mājokļus) - pēc energosnieguma klases - gandrīz nulles enerģijas ēkas - vājākā snieguma ēkas (ietverot definīciju) - 43 % vājākā snieguma dzīvojamās ēkas - aplēse par to ēku īpatsvaru, kurām piemēro atbrīvojumu saskaņā ar 9. panta 6. punkta b) apakšpunktu	Ēku skaits un kopējā grīdas platība (m ²): - pēc ēku vecuma - pēc ēku lieluma - pēc klimatiskās zonas - nojauktās ēkas (skaits un kopējā grīdas platība (m²))
	Energosnieguma sertifikātu skaits: - pēc ēku tipa (ietverot publiskās ēkas) - pēc energosnieguma klases	Energosnieguma sertifikātu skaits: - pēc būvniecības perioda

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
	Gada renovācijas rādītāji: skaits un kopējā grīdas platība (m²) - pēc ēku tipa - līdz gandrīz nulles enerģijas un/vai bezemisiju ēkas līmenim - pēc renovācijas pamatīguma (vidējā svērtā renovācija) - - publiskās ēkas	
	Primārās enerģijas patēriņš un enerģijas galapatēriņš gadā (ktoe): - pēc ēku tipa - pēc tiešā izmantojuma Enerģijas ietaupījumi (ktoe): - - dzīvojamās ēkas - nedzīvojamās ēkas - publiskās ēkas Vidējais primārās enerģijas izmantojums kWh (m²/gadā) dzīvojamām ēkām Atjaunīgās enerģijas īpatsvars ēku sektorā (uzstādītās MW vai saražotās GWh): — dažādiem izmantojumiem	Enerģijas izmaksu samazinājums (EUR) uz mājāsaimniecību (vidēji) Ēkas primārās enerģijas izmantojums, kas atbilst nacionālā ēku fonda augšgala 15 % (būtiska devuma robežvērtība) un augšgala 30 % (“nenodarīt būtisku kaitējumu” robežvērtība) saskaņā Deleģēto regulu (ES) 2021/2139. Apkures sistēmas īpatsvars ēku sektorā pēc apkures katla/apkures sistēmas veida Atjaunīgās enerģijas īpatsvars ēku sektorā (uzstādītās MW vai saražotās GWh): - objektā uz vietas - ārpus objekta
	Gada ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijas (kg CO₂ ekv./m²/gadā): - pēc ēku tipa Gada ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums (kg CO₂ ekv./m²/gadā): - pēc ēku tipa	Dzīves cikla GSP (kg CO₂ ekv./m²) jaunās ēkās: - pēc ēku tipa

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
	Tirgus šķēršļi un nepilnības (apraksts): - pretrunīgas intereses - būvniecības un enerģētikas sektora kapacitāte Kapacitātes būvniecības, energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas sektoros izvērtējums	Tirgus šķēršļi un nepilnības (apraksts): - administratīvi - finansiāli - tehniski - informētība - Citi Skaitis: - energopakalpojumu uzņēmumi - būvuzņēmumi - arhitekti un inženieri - prasmīgi darba ņēmēji - vienas pieturas aģentūras - MVU būvniecības/renovācijas sektorā - atjaunīgās enerģijas kopienas un iedzīvotāju virzītas renovācijas iniciatīvas Būvniecības darbaspēka prognozes: - arhitekti/inženieri/prasmīgi darba ņēmēji, kas dodas pensijā - arhitekti/inženieri/prasmīgi darba ņēmēji, kas ienāk tirgū - jaunieši šajā sektorā - sievietes šajā sektorā Pārskats un prognoze par būvmateriālu cenu attīstību un valsts tirgus norisēm

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
	Enerģētiskā nabadzība (definīcija): - % enerģētiskās nabadzības skarto cilvēku - mājtsaimniecību izmantojamo ienākumu daļa, kas tiek tērēta par enerģiju - iedzīvotāji, kuri mitinās mājoklī ar nepiemērotiem apstākļiem (piemēram, mājoklī ar tekošu jumtu) vai nepiemērotos siltumkomforta apstākļos	
	Primārās enerģijas faktori: - pēc energonesēja - neatjaunīgās primārās enerģijas faktors - atjaunīgās primārās enerģijas faktors - kopējais primārās enerģijas faktors	
	Gandrīz nulles enerģijas ēkas definīcija jaunām un esošām ēkām	Pārskats par tiesisko un administratīvo regulējumu
	Izmaksoptimālas minimālās energosnieguma prasības jaunām un esošām ēkām	

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
b) Ceļvedis 2030., 2040., 2050. gadam	Mērķrādītāji, kas jāsasniedz attiecībā uz gada renovācijas rādītājiem: skaits un kopējā grīdas platība (m²): - pēc ēku tipa - vājākā snieguma ēkas - 43 % vājākā snieguma dzīvojamās ēkas Informācija, ievērojot 9. panta 1. punktu: - kritēriji atsevišķu nedzīvojamo ēku atbrīvojumam - aplēse par atbrīvoto nedzīvojamo ēku īpatsvaru - līdzvērtīgu energosnieguma uzlabojumu aplēse saistībā ar atbrīvotajām nedzīvojamām ēkām	Mērķrādītāji attiecībā uz renovēto ēku paredzamo īpatsvaru (%): - pēc ēku tipa - pēc renovācijas pamatīguma
	Mērķrādītāji attiecībā uz paredzamo primārās enerģijas patēriņu un enerģijas galapatēriņu gadā (ktoe): - pēc ēku tipa - pēc tiešā izmantojuma Paredzamais enerģijas ietaupījums: - pēc ēku tipa Mērķrādītāji attiecībā uz atjaunīgās enerģijas īpatsvara palielināšanu saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 15.a pantu Skaitliski mērķrādītāji saules enerģijas ierīkošanai ēkās	Atjaunīgo energoresursu enerģijas īpatsvars ēku sektorā (uzstādītie MW vai saražotās GWh)

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
	Mērķrādītāji attiecībā uz paredzamajām ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijām (kg CO₂ekv./m²/gadā): - pēc ēku tipa Mērķrādītāji attiecībā uz paredzamo ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu (%): - pēc ēku tipa	Sadalījums starp emisijām, uz kurām attiecas Direktīvas 2003/87/EK III nodaļa [stacionāras iekārtas], IVa nodaļa [emisijas kvotu tirdzniecības sistēma ēku, autotransporta un papildu sektoros] un citi krājumi; Mērķrādītāji attiecībā uz visa dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju (kg CO₂ekv./m²/gadā) jaunās ēkās: - pēc ēku tipa
	Paredzami plašākie ieguvumi: - Tas, par cik (%) samazināties enerģētiskās nabadzības skarto cilvēku skaits	- Jaunu darbvietu radīšana - IKP pieaugums (procentuāli un miljardos euro)
	Dalībvalsts devums Savienības energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pantu, attiecināms uz tās ēku fonda renovāciju (procentuāli un skaitliski ktoe)	
	Dalībvalsts devums Savienības atjaunīgo energoresursu enerģijas mērķrādītāju sasniegšanā saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/2001, attiecināms uz tās ēku fonda renovāciju (procentuāli, uzstādītie MW vai saražotās GWh)	

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
c) Pārskats par īstenotajām un plānotajām rīcībpolitikām un pasākumiem	Rīcībpolitikas un pasākumi attiecībā uz šādiem elementiem: a) izmakslietderīgu renovācijas pieeju apzināšana dažādiem ēku tiptiem un klimatiskajām zonām, apsverot potenciālos relevantos atspērienbrīžus ēkas dzīves ciklā; b) valsts minimālie energosnieguma standarti saskaņā ar 9. pantu un citas rīcībpolitikas un darbības, kas mērķēti uz nacionālā ēku fonda vājākā snieguma segmentiem, tostarp aizsardzības pasākumi, kā minēts 17. panta 19. punktā; c) ēku pamatīgas renovācijas, tostarp pakāpeniskas pamatīgas renovācijas, veicināšana; d) mazaizsargātu patērētāju iespēcināšana un aizsargāšana un enerģētiskās nabadzības mazināšana, arī rīcībpolitikas un pasākumi saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 24. pantu, un mājokļu pieejamība cenas ziņā; e) vienas pieturas aģentūru vai līdzīgu mehānismu izveide, ievērojot 18. pantu, tehnisku, administratīvu un finansiālu konsultāciju un palīdzības sniegšanai;	Rīcībpolitikas un pasākumi attiecībā uz šādiem elementiem: a) palielināt ēku klimatnoturību; b) veicināt energopakalpojumu tirgu; c) palielināt ugunsdrošību; d) palielināt noturību pret katastrofu riskiem, arī riskiem, kas saistīti ar spēcīgu seismisko aktivitāti; e) aizvākt bīstamās vielas, arī azbestu; f) nodrošināt piekļūstamību personām ar invaliditāti; g) atjaunīgās enerģijas kopienų un iedzīvotāju energokopienų loma rajonu un apkaimju pieejās; h) novērst cilvēkresursu neatbilstības; un i) pievērsties iekštelpu vides kvalitātes uzlabošanai.

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
	f) siltumapgādes un aukstumapgādes dekarbonizācija, tostarp izmantojot centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes tīklus, un pakāpeniska atteikšanās no fosilajiem kurināmajiem siltumapgādē un aukstumapgādē ar mērķi atteikties no fosilā kurināmā katliem līdz 2040. gadam; g) būvniecības un ēku nojaukšanas atkritumu rašanās novēršana un kvalitatīva apstrāde saskaņā ar Direktīvu 2008/98/EK, jo īpaši ņemot vērā atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un aprites ekonomikas mērķus; h) atjaunīgo energoresursu veicināšana ēkās saskaņā ar indikatīvo atjaunīgo energoresursu enerģijas īpatsvara mērķrādītāju ēku sektorā, kas noteikts Direktīvas (ES) 2018/2001 15.a panta 1. punktā; i) saules enerģijas iekārtu uzstādīšana ēkās; j) visa dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana ēku būvniecībā, renovācijā, ekspluatācijā un kalpošanas laika beigās un oglekļa piesaistes plašāka ieviešana; k) rajonu un apkaimju pieeju un integrētu renovācijas programmu veicināšana rajonu līmenī, kas var risināt tādus jautājumus kā enerģētika, mobilitāte, zaļā infrastruktūra, atkritumu un ūdens apsaimniekošana un citi pilsētplānošanas aspekti un var ņemt vērā vietējos un reģionālos resursus, apītīgumu un pietiekamību; l) publisko struktūru īpašumā esošo ēku uzlabošana, arī rīcībpolitikas un pasākumi saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/1791 5., 6. un 7. pantu;	Attiecībā uz visām rīcībpolitikām un pasākumiem: - administratīvie resursi un kapacitāte - aptvertā(-ās) joma(-s) - vajākā snieguma ēkas - minimālie energosnieguma standarti - enerģētiskā nabadzība, sociālie mājokļi - publiskās ēkas - dzīvojamās ēkas (vienģimenes, daudzģimeņu) - nedzīvojamās ēkas - rūpniecība - atjaunīgie energoresursi - pakāpeniska atteikšanās no fosilā kurināmā siltumapgādē un aukstumapgādē - visa dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisijas - aprites ekonomika un atkritumi - vienas pieturas aģentūras - renovācijas pases - viedās tehnoloģijas - ilgtspējīga mobilitāte ēkās - rajonu un apkaimes pieejas - prasmes, apmācība - informētības vairošanas kampaņas un konsultāciju rīki

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
	m) viedo tehnoloģiju un ilgtspējīgas mobilitātes infrastruktūras veicināšana ēkās; n) tirgus šķēršļu un tirgus nepilnību risināšana; o) prasmju nepietiekamības risināšana un izglītības, mērķtiecīgas apmācības, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas veicināšana būvniecības sektorā un energoefektivitātes un atjaunīgās enerģijas sektorā (publiskajā vai privātajā), lai nodrošinātu, ka ir pietiekams darbaspēks ar atbilstošu prasmju līmeni, kas atbilst vajadzībām ēku sektorā, īpašu uzmanību pievēršot nepietiekami pārstāvētajām grupām; p) izpratnes veicināšanas kampaņas un citi konsultāciju rīki; un q) modulāru un rūpniecisku būvniecības un ēku renovācijas risinājumu veicināšana. Attiecībā uz visām rīcībpolitikām un pasākumiem: - rīcībpolitikas vai pasākuma nosaukums - īss apraksts (precīzs tvērums, mērķis un darbības nosacījumi) - kvantificētais mērķis - rīcībpolitikas vai pasākuma veids (piemēram, leģislatīva, ekonomiska, fiskāla rīcībpolitika vai pasākums, apmācība, informētības vairošana) - plānotais budžets un finansējuma avoti - struktūras, kas atbild par rīcībpolitikas īstenošanu - paredzamā ietekme - īstenošanas statuss - spēkā stāšanās datums - īstenošanas periods	

Šī direktīva 3. pants	Obligātie rādītāji	Fakultatīvie rādītāji
d) Investīciju vajadzību, budžeta avotu un administratīvo resursu izklāsts	- kopējās investīciju vajadzības 2030., 2040., 2050. gadam (miljonos EUR) - publiskās investīcijas (miljonos EUR) - privātās investīcijas (miljonos EUR) - budžeta resursi	
e) Jaunu un renovētu bezemisiju ēku robežvērtības, kā minēts 11. pantā	- ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju robežvērtības jaunām bezemisiju ēkām; - ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju robežvērtības renovētām bezemisiju ēkām; - gada primārās enerģijas izmantojuma robežvērtības jaunām bezemisiju ēkām; - gada primārās enerģijas izmantojuma robežvērtības renovētām bezemisiju ēkām	
f) Minimālie energosnieguma standarti nedzīvojamām ēkām	- maksimālās energosnieguma robežvērtības, ievērojot 9. panta 1. punktu	
g) Dzīvojamo ēku fonda pakāpeniskas renovācijas nacionālā trajektorija	- dzīvojamo ēku fonda pakāpeniskas renovācijas nacionālā trajektorija,, tostarp 2030. un 2035. gada starpposma mērķi attiecībā uz vidējo primārās enerģijas izmantojumu kWh (m²/gadā), ievērojot 9. panta 2. punktu	

III PIELIKUMS

Dzīves cikla GSP aprēķināšana jaunām ēkām, ievērojot 7. panta 2. punktu

Lai aprēķinātu dzīves cikla GSP jaunām ēkām, ievērojot 7. panta 2. punktu, kopējo dzīves cikla GSP paziņo kā skaitlisku rādītāju katram dzīves cikla posmam un izsaka kā $\text{kgCO}_2\text{eq}/(\text{m}^2)$ (lietderīgās grīdas platības), kas aprēķināts references 50 gadu pētījuma periodā. Datu atlasī, scenāriju definēšanu un aprēķinus veic saskaņā ar EN 15978 (EN 15978:2011 Ilgtspējīga būvniecība. Ēku vidiskā snieguma novērtējums. Aprēķinu metode) un ņemot vērā visus turpmākos standartus, kas attiecas uz ilgtspējīgu būvniecību un ēku vidiskā snieguma novērtējuma aprēķina metodi. Tas, kādi ēkas elementi un tehniskais aprīkojums ir aptverti, ir definēts vienotajā ES satvarā “*Level(s)*” (1.2. rādītājs). Ja ir nacionāls aprēķinu rīks vai metode, vai tas ir nepieciešams informācijas atklāšanai vai būvatļauju saņemšanai, minēto rīku vai metodi var izmantot, lai sniegtu prasīto informāciju. Var izmantot citus aprēķina rīkus vai metodes, ja tie atbilst minimālajiem kritērijiem, kas noteikti vienotajā ES satvarā “*Level(s)*”. Izmanto datus par konkrētiem būvizstrādājumiem, kas aprēķināti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 305/2011¹, ja tie ir pieejami.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 305/2011 (2011. gada 9. marts), ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK (OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp.).

IV PIELIKUMS

Vienota vispārēja sistēma, ar ko vērtē ēku viedgataavību

1. Komisija nosaka ēku viedgataavības indikatora definīciju un metodoloģiju, ar kuru tas jāaprēķina, lai novērtētu ēkas vai ēkas vienības spēju pielāgot savu ekspluatāciju iemītnieka vajadzībām un tīklam un uzlabot energoefektivitāti un vispārējo sniegumu.

Viedgataavības indikators aptver īpašības, kas saistītas ar lielākiem energoetaupījumiem, salīdzinošo vērtēšanu un elastību, uzlabotu funkcionalitāti un iespējām, ko sniedz starpsavienotākas un viedākas ierīces.

Metodoloģijā ņem vērā tādus elementus kā ēkas digitālā dvīņa iespējamā esamība.

Metodoloģijā ņem vērā tādus elementus kā, piemēram, viedskaitītājus, ēkas automatizācijas un vadības sistēmas, pašregulējošas ierīces iekštelpu gaisa temperatūras regulēšanai, iebūvētu sadzīves tehniku, uzlādes punktus elektrotransportlīdzekļiem, enerģijas uzkrāšanu un detalizētas funkcijas, un minēto elementu sadarbību, kā arī labvēlīgo ietekmi uz telpu mikroklimatu, energoefektivitāti, snieguma līmeņiem un elastības iespēju.

2. Metodoloģiju balsta uz šādām svarīgākajām funkcijām, kas attiecas uz ēku un tās inženiertehniskajām sistēmām:
- a) spēja uzturēt ēkas energosniegumu un darbību, šajā nolūkā pielāgojot enerģijas patēriņu, piemēram, izmantojot atjaunīgo energoresursu enerģiju;
 - b) spēja pielāgot tās darbības režīmu, lai reaģētu uz iemītnieka vajadzībām, vienlaikus pievēršot pienācīgu uzmanību lietotājdraudzīgas pieejas nodrošināšanai, uzturot veselīgu telpu mikroklimatu un spēju ziņot par enerģijas izmantošanu;
 - c) ēkas kopējā enerģijas pieprasījuma elastība, tostarp tās spēja nodrošināt iespēju aktīvi un pasīvi, kā arī tieši un netieši piedalīties pieprasījuma reakcijā, izmantojot tās enerģijas uzkrāšanu, un novadīt enerģiju atpakaļ tīklā, piemēram, izmantojot elastību, slodzes maiņas iespējas; un
 - d) spēja uzlabot tās energoefektivitāti un kopējo sniegumu, izmantojot energotaupības tehnoloģijas.
3. Metodoloģijā papildus var ņemt vērā:
- a) sadarbību starp sistēmām (viedskaitītājiem, ēkas automatizācijas un vadības sistēmām, iebūvētu sadzīves tehniku, ēkā esošām pašregulējošām ierīcēm iekštelpu gaisa temperatūras regulēšanai un sensoriem gaisa kvalitātes noteikšanai telpās un ventilatoriem); un

- b) pozitīvo ietekmi, ko rada esošie komunikācijas tīkli, jo īpaši to, ka pastāv ātrdarbīgiem sakariem gatava ēkas fiziskā infrastruktūra, piemēram, ar brīvprātīgo marķējumu “gatavs platjoslai”, un to, ka pastāv piekļuves punkts ēkām ar daudzām dzīvojamās ēkas vienībām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/61/ES¹ 8. pantu.
4. Metodoloģijai nav negatīvas ietekmes uz esošajām valsts energosnieguma sertifikācijas sistēmām, un tā balstās uz saistītām iniciatīvām valstu līmenī, vienlaikus ņemot vērā iemītnieku īpašumtiesību, datu aizsardzības, privātuma un drošības principu, atbilstīgi attiecīgajiem Savienības datu aizsardzības un privātuma tiesību aktiem, kā arī labākajiem tehniskajiem paņēmieniem kibernetikas jomā.
 5. Metodoloģijā nosaka vispiemērotāko viedgatavības indikatora parametra formātu, un tā ir vienkārša, pārredzama un viegli saprotama patērētājiem, īpašniekiem, investoriem un pieprasījumu reakcijas tirgus dalībniekiem.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/61/ES (2014. gada 15. maijs) par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai (OV L 155, 23.5.2014., 1. lpp.).

V PIELIKUMS

Energosnieguma sertifikātu veidne

(minēta 19. pantā)

1. Energosnieguma sertifikāta titullapā norāda vismaz šādus elementus:

- a) energosnieguma klase;
- b) aprēķinātais gada primārās enerģijas izmantojums kWh/(m²/gadā);
- c) aprēķinātais gada enerģijas galaizmantojums kWh/(m²/gadā);
- d) objektā uz vietas saražotās atjaunīgās enerģijas īpatsvars (%) enerģijas izmantojumā;
- e) ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisijas (kg CO₂/(m²/gadā)) un dzīves cikla GSP vērtība, ja pieejama.

Energosnieguma sertifikātā norāda arī šādus elementus:

- a) aprēķinātais gada primārās enerģijas patēriņš un enerģijas galapatēriņš kWh vai MWh;
- b) saražotā atjaunīgā enerģija kWh vai MWh; galvenais energonesējs un atjaunīgo energoresursu veids;
- c) aprēķinātās enerģijas vajadzības kWh/(m²/gadā);

- d) norāde “jā/nē” par to, vai ēka spēj reaģēt uz ārējiem signāliem un pielāgot enerģijas patēriņu;
- e) norāde “jā/nē” par to, vai siltuma sadales sistēma ēkā attiecīgā gadījumā ir spējīga strādāt zemā temperatūrā vai efektīvākā temperatūrā;
- f) attiecīgās vienas pieturas aģentūras kontaktinformācija renovācijas konsultāciju saņemšanai.

2. Papildus energosnieguma sertifikātā var ietvert šādus rādītājus:

- a) enerģijas izmantojums, maksimumslodze, ģeneratora vai sistēmas lielums, galvenais energonesējs un galvenais elementa veids katram šāda izmantojuma veidam: apkurei, dzesēšanai, mājsaimniecības karstā ūdens apgādei, ventilācijai un iebūvētam apgaismojumam;
- b) siltumnīcefekta gāzu emisijas klase (attiecīgā gadījumā);
- c) informācija par oglekļa piesaistījumiem, kas saistīti ar oglekļa pagaidu uzglabāšanu ēkās vai uz tām;
- d) norāde “jā/nē” par to, vai ēkai ir renovācijas pase;
- e) ēkas norobežojošo konstrukciju necaurspīdīgo elementu vidējā U vērtība;
- f) ēkas norobežojošo konstrukciju caurspīdīgo elementu vidējā U vērtība;
- g) visbiežāk sastopamā caurspīdīgā elementa veids (piemēram, divkārša stiklojuma logs);
- h) pārkaršanas riska analīzes rezultāti (ja pieejami);

- i) tādu stacionāru sensoru esība, ar ko monitorē iekštelpu vides kvalitāti;
- j) tādu stacionāru vadības ierīču esība, kuras reaģē uz iekštelpu vides kvalitātes līmeni;
- k) elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu skaits un veids;
- l) enerģijas uzkrāšanas sistēmu esība, veids un lielums;
- m) attiecīgā gadījumā apkures vai gaisa kondicionēšanas sistēmu un ierīču paredzamais atlikušais darbmūžs;
- n) iespējas pielāgot apkures sistēmu, lai tā darbotos efektīvākos temperatūras iestatījumos;
- o) iespējas pielāgot mājtsaimniecības karstā ūdens apgādes sistēmu, lai tā darbotos efektīvākos temperatūras iestatījumos;
- p) iespējas pielāgot gaisa kondicionēšanas sistēmu, lai tā darbotos efektīvākos temperatūras iestatījumos;
- q) uzskaitītais enerģijas patēriņš;
- r) vai ir pieejams pieslēgums centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes tīklam un, ja tāds ir pieejams, informācija par iespējamu pieslēgumu efektīvai centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmai;

- s) savienotā vietējā centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes tīkla vietējie primārās enerģijas faktori un saistītie oglekļa emisijas faktori;
- t) ekspluatācijā radušās smalko daļiņu (PM_{2,5}) emisijas.

Energosnieguma sertifikātā var iekļaut šādas saiknes ar citām iniciatīvām, ja tās attiecīgajā dalībvalstī ir piemērojamas:

- a) norāde “jā/nē” par to, vai ēkai ir veikts viedgataavības novērtējums;
- b) viedgataavības novērtējuma vērtība, ja tāda ir pieejama;
- c) norāde “jā/nē” par to, vai ēkai ir digitālais ēkas žurnāls;

Personām ar invaliditāti nodrošina vienlīdzīgu piekļuvi informācijai energosnieguma sertifikātos.

VI PIELIKUMS

Neatkarīgas kontroles sistēmas, ko izmanto energosnieguma sertifikātiem

1. Derīga energosnieguma sertifikāta definīcija

Dalībvalstis skaidri definē, kas ir uzskatāms par derīgu energosnieguma sertifikātu.

Derīga energosnieguma sertifikāta definīcija nodrošina:

- a) to ievaddatu derīguma pārbaudi (arī objekta pārbaudes uz vietas), kurus izmantoja, lai izsniegtu ēkas energosnieguma sertifikātu, un sertifikātā norādīto rezultātu derīguma pārbaudi;
- b) aprēķinu derīgumu;
- c) ēkas energosnieguma maksimālo novirzi, ko vēlams izteikt ar primārās enerģijas izmantojuma skaitlisko rādītāju ($\text{kWh}/(\text{m}^2/\text{gadā})$);
- d) minimālo skaitu elementu, kas atšķiras no noklusējuma vērtībām vai standartvērtībām.

Dalībvalstis derīga energosnieguma sertifikāta definīcijā var iekļaut papildu elementus, piemēram, maksimālo novirzi konkrētām ievaddatu vērtībām.

2. Energosnieguma sertifikātu neatkarīgas kontroles sistēmas kvalitāte

Dalībvalstis skaidri definē kvalitātes mērķus un statistiskās ticamības pakāpi, kas jāsasniedz energosnieguma sertifikātu sistēmā. Neatkarīgā kontroles sistēma nodrošina, ka izvērtējamajā periodā, kas nepārsniedz vienu gadu, vismaz 90 % izdoto energosnieguma sertifikātu ir derīgi ar statistisko ticamību 95 %.

Energosnieguma sertifikātu neatkarīgas kontroles sistēmas kvalitātes līmeni un ticamības pakāpi mēra, izmantojot gadījumi izlasi, un ņem vērā visus elementus, kas noteikti derīga energosnieguma sertifikāta definīcijā. Dalībvalstis pieprasa, lai trešās personas verificētu vismaz 25 % gadījumi izlasē izvērtējumu, ja neatkarīgās kontroles sistēmas ir deleģētas nevalstiskām struktūrām.

Ievaddatu derīgumu verificē, izmantojot neatkarīgā eksperta sniegto informāciju. Šāda informācija var ietvert ražojumu sertifikātus, specifikācijas vai ēku plānus, kuros iekļauta sīka informācija par dažādo energosnieguma sertifikātā iekļauto elementu sniegumu.

Ievaddatu derīgumu verificē, veicot objekta apmeklējumus, kurus attiecīgā gadījumā var veikt, izmantojot virtuālus līdzekļus, attiecībā uz vismaz 10 % energosnieguma sertifikātu, kuri ietilpst gadījumi izlasē, ko izmanto, lai novērtētu shēmas vispārējo kvalitāti.

Papildus minimālajai gadījumizlasei dalībvalstis vispārējā kvalitātes līmeņa noteikšanai var izmantot dažādas stratēģijas, kuras specifiski paredzētas vājas kvalitātes energosnieguma sertifikātu atklāšanai un novēršanai ar mērķi uzlabot shēmas vispārējo kvalitāti. Šādu mērķorientētu analīzi nevar izmantot par pamatu shēmas vispārējās kvalitātes mērīšanai.

Dalībvalstis īsteno preventīvus un reaktīvus pasākumus, ar kuriem nodrošina vispārējā energosnieguma sertifikātu sistēmas kvalitāti. Minētie pasākumi var būt neatkarīgu ekspertu papildu apmācīšana, mērķorientēta izlases veidošana, pienākums energosnieguma sertifikātus iesniegt atkārtoti, samērīgi naudas sodi un pagaidu vai pastāvīgu aizliegumu uzlikšana ekspertiem.

Ja kāda datubāze tiek papildināta ar informāciju, valstu iestādēm uzraudzības un verificācijas nolūkā ir iespēja identificēt informācijas papildinātāju.

3. Energosnieguma sertifikātu pieejamība

Neatkarīgā kontroles sistēma verificē energosnieguma sertifikātu pieejamību potenciālajiem pircējiem un īrniekiem ar mērķi nodrošināt, ka, pieņemot lēmumu par pirkšanu vai īri, ir iespējams ņemt vērā ēkas energosniegumu.

Neatkarīgā kontroles sistēma verificē energosnieguma rādītāja un klases redzamību reklāmas līdzekļos.

4. Ēku tipoloģijas

Neatkarīgā kontroles sistēma ņem vērā dažādas ēku tipoloģijas, jo īpaši tās ēku tipoloģijas, kas nekustamā īpašuma tirgū sastopamas visbiežāk, piemēram, viengimenes dzīvojamās ēkas, daudzģimeņu dzīvojamās ēkas, biroji vai mazumtirdzniecības telpas.

5. Informācijas publiskošana

Dalībvalstis nacionālajā energosnieguma sertifikātu datubāzē regulāri publicē vismaz šādu informāciju par kvalitātes sistēmu:

- a) derīga energosnieguma sertifikāta definīcija;
- b) energosnieguma sertifikātu shēmas kvalitātes mērķi;
- c) kvalitātes novērtējuma rezultāti, arī izvērtēto sertifikātu skaits un relatīvais lielums pret attiecīgajā periodā izdoto sertifikātu kopskaitu (pēc tipoloģijas);
- d) ārkārtas pasākumi, ar kuriem uzlabo energosnieguma sertifikātu vispārējo kvalitāti.

VII PIELIKUMS

Salīdzinošās metodoloģijas sistēma, ko izmanto,
lai apzinātu izmaksoptimālu energosnieguma prasību līmeni ēkām un būves elementiem

Salīdzinošās metodoloģijas sistēma dod iespēju dalībvalstīm noteikt ēku un būves elementu energosniegumu un sniegumu emisiju ziņā un ar energosniegumu un sniegumu emisiju ziņā saistītu pasākumu ekonomiskos aspektus un sasaistīt tos, lai noteiktu izmaksoptimālu līmeni nolūkā sasniegt 2030. gada emisiju samazināšanas un klimatneitralitātes mērķus, kā arī vēlākais līdz 2050. gadam izveidot bezemisiju ēku fondu.

Salīdzinošās metodoloģijas sistēmu papildina vadlīnijas par to, kā minēto sistēmu piemērot, lai aprēķinātu izmaksoptimālos snieguma līmeņus.

Ar salīdzinošās metodoloģijas sistēmu ir iespējams ņemt vērā izmantošanas modeļus, āra klimatiskos apstākļus un to izmaiņas nākotnē saskaņā ar labākajām pieejamajām klimata projekcijām, tostarp karstuma un aukstuma viļņus, investīciju izmaksas, ēkas kategoriju, apkopes un ekspluatācijas izmaksas (tostarp enerģijas izmaksas un ietaupījumus), attiecīgā gadījumā ieņēmumus no saražotās enerģijas, enerģijas izmantojuma vidiskās un ar veselību saistītās eksternalitātes, attiecīgā gadījumā atkritumu apsaimniekošanas izmaksas un tehnoloģisko attīstību. Tās pamatā vajadzētu būt attiecīgiem Eiropas standartiem saistībā ar šo direktīvu.

Komisija sniedz arī:

- vadlīnijas, ar ko papildina salīdzinošās metodoloģijas sistēmu; minētās vadlīnijas palīdz dalībvalstīm veikt turpmāk izklāstītās darbības;
- informāciju par aplēstām enerģijas cenu ilgtermiņa tendencēm.

Lai dalībvalstis piemērotu salīdzinošās metodoloģijas sistēmu, dalībvalstu līmenī nosaka vispārējus nosacījumus, ko izsaka parametros. Komisija attiecīgā gadījumā sniedz dalībvalstīm ieteikumus par to izmaksoptimizācijas līmeni.

Salīdzinošās metodoloģijas sistēma no dalībvalstīm prasa:

- noteikt references ēkas, kurām ir raksturīgas funkcijas un ģeogrāfiskais novietojums, tostarp telpu mikroklimats un āra klimatiskie apstākļi. References ēkas nosaka gan jaunbūvēm, gan esošām dzīvojamām un nedzīvojamām ēkām;
- noteikt attiecībā uz references ēkām novērtējamās energoefektivitātes pasākumus. Tie var būt pasākumi atsevišķām ēkām kopumā, atsevišķiem būves elementiem vai būves elementu kombinācijai;
- novērtēt references ēku galīgās un primārās enerģijas vajadzības un izrietošās emisijas ar piemērotajiem noteiktajiem energoefektivitātes pasākumiem;

- aprēķināt izmaksas (t. i., pašreizējo neto vērtību) gaidāmajā kalpošanas laikā energoefektivitātes pasākumiem (kas minēti otrajā ievilkumā), ko piemēro references ēkām (kas minētas pirmajā ievilkumā), piemērojot salīdzinošās metodoloģijas sistēmas principus.

Aprēķinot energoefektivitātes pasākumu izmaksas gaidāmajā kalpošanas laikā, dalībvalstis novērtē dažādo minimālo energosnieguma prasību līmeņu izmakslietderīgumu. Tas dod iespēju noteikt izmaksoptimālus energosnieguma prasību līmeņus.

VIII PIELIKUMS

Prasības renovācijas pasēm

1. Renovācijas pasē iekļauj:
 - a) informāciju par ēkas pašreizējo energosniegumu;
 - b) pakāpeniskas pamatīgas renovācijas ceļveža un tā posmu grafisku attēlojumu vai grafiskus attēlojumus;
 - c) informāciju par attiecīgajām valsts prasībām, piemēram, minimālajām ēku energosnieguma prasībām, minimālos energosnieguma standartus un dalībvalsts noteikumus par pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā, ko ēkās izmanto siltumapgādei un aukstumapgādei, tostarp piemērošanas datumus;
 - d) īsu skaidrojumu par posmu optimālo secību;
 - e) informāciju par katru posmu, tostarp:
 - i) posmā veicamo renovācijas pasākumu nosaukumu un aprakstu, tostarp attiecīgos izmantojamo tehnoloģiju, paņēmieni un materiālu variantus;
 - ii) aplēsto enerģijas ietaupījumu primārās enerģijas patēriņā un enerģijas galapatēriņā, uzlabojumu salīdzinājumā ar enerģijas patēriņu pirms posma izsakot kWh un procentos;
 - iii) aplēsto ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu;

- iv) aplēsto ietaupījumu enerģijas rēķinos, skaidri norādot aprēķinā izmantotos pieņēmumus par enerģijas izmaksām;
- v) aplēsto energosnieguma klasi energosnieguma sertifikātā, kas jāsasniedz pēc posma pabeigšanas;
- f) informāciju par iespējamu pieslēgumu efektīvai centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmai;
- g) aplēsto atjaunīgās enerģijas individuālās vai kolektīvās ražošanas un pašpatēriņa īpatsvaru, ko paredzēts sasniegt pēc renovācijas;
- h) vispārīgu informāciju par iespējām, kas pieejamas būvuzstādījumu apritīguma uzlabošanai un to visa dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai, kā arī par plašākiem ieguvumiem, kas saistīti ar veselību un komfortu, iekštelpu vides kvalitāti un uzlabotu ēkas spēju pielāgoties klimata pārmaiņām;
- i) informāciju par pieejamo finansējumu un saites uz attiecīgajām tīmekļa vietnēm, kurās tiek norādīti šāda finansējuma avoti;
- j) informāciju par tehniskām konsultācijām un konsultāciju pakalpojumiem, tostarp vienas pieturas aģentūru kontaktinformāciju un saites uz vienas pieturas aģentūru tīmekļa vietnēm.

2. Renovācijas pasē var iekļaut:

- a) posmu indikatīvu grafiku;

- b) par katru posmu:
- i) sīku aprakstu par izmantojamām tehnoloģijām, paņēmieniem un materiāliem, to priekšrocībām, trūkumiem un izmaksām;
 - ii) kāds būtu ēkas energosniegums salīdzinājumā ar minimālajām energosnieguma prasībām ēkām, kurām veic nozīmīgu renovāciju, gandrīz nulles enerģijas ēkām un bezemisiju ēkām izvirzītajām prasībām pēc posma pabeigšanas un kāds būtu aizstāto būves elementu energosniegums salīdzinājumā ar minimālajām energosnieguma prasībām atsevišķiem būves elementiem [ja tādas pastāv];
 - iii) aplēstās posma īstenošanas izmaksas;
 - iv) aplēsto posma atmaksāšanās periodu, izmantojot pieejamo finansiālo atbalstu un neizmantojot to;
 - v) aplēsto laiku, kas vajadzīgs posma īstenošanai;
 - vi) materiālu un aprīkojuma dzīves cikla siltumnīcefekta gāzu emisiju atsaucēs vērtības, ja tādas ir pieejamas, un saites uz attiecīgajām tīmekļa vietnēm, kur tās atrodamas;
 - vii) pasākumu aplēsto ilgumu un aplēstās uzturēšanas izmaksas;

- c) neatkarīgus moduļus par:
- i) tipiskām specialitātēm, kas nepieciešamas vai ieteicamas energorenovācijas veikšanai (arhitekti, konsultanti, darbuzņēmēji, piegādātāji un uzstādītāji u. c.), vai saite uz attiecīgajām tīmekļa vietnēm;
 - ii) konkrētajā teritorijā praktizējošo attiecīgo arhitektu, konsultantu, darbuzņēmēju, piegādātāju vai uzstādītāju sarakstu, kurā var iekļaut tikai tos, kas atbilst konkrētiem nosacījumiem, piemēram, tos, kam ir augstāka kvalifikācija vai sertifikācijas marķējumi vai kas atbilst augstākiem sertifikācijas nosacījumiem, vai tīmekļa saite uz attiecīgajām tīmekļa vietnēm;
 - iii) tehniskajiem apstākļiem, kas vajadzīgi, lai optimāli izvērstu zemas temperatūras apkuri;
 - iv) to, kā renovācijas posmi un papildu pasākumi varētu uzlabot ēkas viedgataavību;
 - v) materiālu un darbu tehniskajām un drošības prasībām;
 - vi) veikto aprēķinu pamatā esošajiem pieņēmumiem vai saites uz attiecīgo tīmekļa vietni, kur tie atrodami;
- d) informāciju par to, kā piekļūt renovācijas pases digitālajai versijai;

- e) jebkādu nozīmīgu renovāciju, kas veikta ēkai vai ēkas vienībai, kā minēts 8. panta 1. punktā, un jebkādu tāda būves elementa pāraprīkošanu vai nomaiņu, kas ir norobežojošās konstrukcijas daļa un kas būtiski ietekmē norobežojošās konstrukcijas energosniegumu, kā minēts 8. panta 2. punktā, ja šāda informācija ir darīta pieejama ekspertam, kurš sagatavo renovācijas pasi;
 - f) informāciju, kas saistīta ar seismisko drošumu, ja šāda informācija, kas attiecas uz ēku, ir darīta pieejama ekspertam;
 - g) pēc pašreizējā ēkas īpašnieka pieprasījuma un pamatojoties uz viņa sniegto informāciju, pielikumu, kurā ir iekļauta papildu informācija, piemēram, par telpu pielāgojamību mainīgām vajadzībām un par jebkādu plānoto renovāciju.
3. Attiecībā uz ēkas statusu pirms renovācijas posmiem renovācijas pasē pēc iespējas ņem vērā energosnieguma sertifikātā ietverto informāciju.
4. Ikviena posmu ietekmes aplēšanai izmantotā rādītāja pamatā ir standarta nosacījumu kopums.
-

IX PIELIKUMS

A daļa

Atceltā direktīva ar tajā secīgi veikto grozījumu sarakstu

(minēti 36. pantā)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/844 (OV L 156, 19.6.2018., 75. lpp.)	tikai 1. pants
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.)	tikai 53. pants

B daļa

Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanas dienas

(minēti 36. pantā)

Direktīva	Transponēšanas termiņš	Piemērošanas diena
2010/31/ES	2012. gada 9. jūlijs	ciktāl runa ir par 2., 3., 9., 11., 12., 13., 17., 18., 20. un 27. pantu – 2013. gada 9. janvāris; ciktāl runa ir par 4. līdz 8., 14., 15. un 16. pantu – attiecībā uz publisko iestāžu izmantotajām ēkām – 2013. gada 9. janvāris un attiecībā uz citām ēkām – 2013. gada 9. jūlijs
(ES) 2018/844	2020. gada 10. marts	

X PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2010/31/ES	Šī direktīva
1. pants	1. pants
2. panta 1) punkts	2. panta 1) punkts
—	2. panta 2) punkts
2. panta 2) punkts	2. panta 3) punkts
—	2. panta 5) un 6) punkts
2. panta 3), 3.a), 4) un 5) punkts	2. panta 7) līdz 10) punkts
—	2. panta 12), 13) un 14) punkts
2. panta 6), 7), 8) un 9) punkts	2. panta 15) līdz 18) punkts
—	2. panta 19) līdz 22) punkts
2. panta 10) punkts	2. panta 23) punkts
—	2. panta 24) līdz 29) punkts
2. panta 11), 12), 13) un 14) punkts	2. panta 30) līdz 33) punkts
—	2. panta 34), 37) līdz 40) un 42) punkts
2. panta 15) punkts	2. panta 42) punkts
2. panta 15), 15.a), 15.b), 15.c), 16) un 17) punkts	2. panta 43), 44), 47) līdz 50) punkts
2. panta 18) punkts	—
2. panta 19) punkts	2. panta 51) punkts
—	2. panta 52) līdz 64) punkts
2. panta 20) punkts	—
2.a pants	3. pants
3. pants	4. pants
4. pants	5. pants
5. pants	6. pants

Direktīva 2010/31/ES	Šī direktīva
6. un 9. pants	7. pants
7. pants	8. pants
—	9. pants
—	12. pants
8. panta 1. un 9. punkts	13. pants
8. panta 2.–8. punkts	14. pants
8. panta 10. un 11. punkts	15. pants
—	16. pants
10. pants	17. pants
11. pants	19. pants
12. pants	20. pants
13. pants	21. pants
—	22. pants
14. un 15. pants	23. pants
16. pants	24. pants
17. pants	25. pants
—	26. pants
18. pants	27. pants
19. pants	28. pants
19.a pants	—
20. pants	29. pants
21. pants	30. pants
22. pants	31. pants
23. pants	32. pants
26. pants	33. pants
27. pants	34. pants
28. pants	35. pants

Direktīva 2010/31/ES	Šī direktīva
29. pants	36. pants
30. pants	37. pants
31. pants	38. pants
I pielikums	I pielikums
—	II pielikums
—	III pielikums
IA pielikums	IV pielikums
—	V pielikums
II pielikums	VI pielikums
III pielikums	VII pielikums
IV pielikums	IX pielikums
V pielikums	X pielikums